

MESTNA OBČINA MARIBOR
ŽUPAN

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: http://www.maribor.si
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 029-44/2025-12

Datum: 7.05.2025

GMS - 581

MESTNI SVET
MESTNE OBČINE MARIBOR

**ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA 25. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR**

NASLOV GRADIVA: Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom

GRADIVO PRIPRAVIL: Delovna skupina »Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti«

GRADIVO PREDLAGA: Aleksander Saša Arsenovič, župan

POROČEVALEC: Jožef Grah, predsednik Delovne skupine »Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti«
Mag. Lidija Ferk, Strokovni sodelavec VII/II

PREDLOG SKLEPA: **Mestni svet Mestne občine Maribor potrjuje Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom**

Aleksander Saša Arsenovič
Župan

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
SEKRETARIAT ZA SPLOŠNE ZADEVE
Služba za mestne četrti in krajevne skupnosti

Številka: 029-44/2025-12

Datum: 7.05.2025

**PODPISNI LIST
PREDLOGA ZA OBRAVNAVO NA 25. REDNI SEJI MESTNEGA SVETA
MESTNE OBČINE MARIBOR**

Naslov gradiva:	Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom
Priloge gradiva (navedba morebitnih prilog):	/

Pregledali in parafirali:

Podpisniki	Ime in priimek podpisnika	Pristojen organ	Datum	Podpis tistega, ki podpiše oz. parafira
Gradivo pripravil-a:	Lidija Ferk, Strokovni sodelavec VII/2-II	SSZ – Služba za MČ in KS	7. 5. 2025	
Gradivo pregledal-a vodja organa in morebitni vodja NOE:				
Gradivo usklajeno s pristojnimi organi (če je gradivo pripravljeno izven MOM):				
Dodatni pregled na predlog pripravljavca	Mirjana Mihin, Vodja službe	SSZ – Služba za MČ in KS	7. 5. 2025	
Gradivo pregledala direktorica MU	Lidija Krebl	Kabinet župana	07-05-2025	
Dokument parafiral podžupan: (obkrožite tistega, ki je odgovoren za vaše področje)	Dr. Samo Peter Medved	Kabinet župana		POTRJEHO PO E-POŠTI

Gradivo prejela služba MS v fizični in elektronski obliki	Rosana Klančnik	Služba za delovanje mestnega sveta	7.5.2025	
---	-----------------	------------------------------------	----------	--

OBRAZLOŽITEV

Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom je dokument, s katerim se Mestna občina Maribor zavezuje k vzpostavitvi sodobne ureditve mestnih četrti in krajevnih skupnosti - ožjih delov občine, ki bo usklajena z veljavno zakonodajo in s strokovnimi smernicami na področju lokalne samouprave. S tem dokumentom občina postavlja temelje za krepitev vloge njenih ožjih delov kot entitet, ki zagotavljajo pogoje za sodelovanje občanov pri urejanju javnih zadev ter pri sooblikovanju kakovostnega življenjskega prostora na posameznem območju oziroma predelu občine. Njihovo vlogo in naloge za naprej bo zastavila tako, da bodo lahko čim bolje delovali predvsem kot večfunkcionalna lokalna središča, namenjena povezovanju in vključevanju prebivalcev v vseh delih občine. Uresničitev te zaveze je ključna tako za posamezne dele kot za celotno občino, saj se z razvojem posameznih delov in participacije občanov uresničuje in večja razvojni potencial celotne občine.

Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030 z akcijskim načrtom je pripravljena v okviru delovne skupine, sestavljene iz članov z vseh področij, ki se jih dotikata ureditev in delovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Opravljene so bile analize trenutne ureditve in delovanja ožjih delov Mestne občine Maribor, predvsem v luči veljavne ureditve na ravni zakonodaje in smernic razvoja lokalne samouprave na ravni Republike Slovenije. Opredeljeno je, kje je treba ureditev ožjih delov v Mestni občini Maribor redefinirati, da bo usklajena z zakonodajo in s sodobnimi smernicami ter pričakovanji občanov - da bodo mestne četrti in krajevne skupnosti kar najbolj delovale v korist občanov.

Mestna občina Maribor
Univerzitetno mesto

STRATEGIJA RAZVOJA MESTNIH ČETRTEI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI MO MARIBOR 2025-2030 Z AKCIJSKIM NAČRTOM

MAJ 2025

Mestna občina Maribor
Univerzitetno mesto

STRATEGIJA RAZVOJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI MESTNE OBČINE MARIBOR 2025-2030 Z AKCIJSKIM NAČRTOM

Naročnik: Mestna občina Maribor

Odgovorna oseba na strani naročnika: Aleksander Saša Arsenovič, župan

Maj 2025

Dokument je pripravljen v okviru delovne skupine Strategija razvoja MČ in KS MO Maribor v sestavi:

Jožef Grah, predsednik

Lidija Ferk, Sekretariat za splošne zadeve MO Maribor - Služba za MČ in KS

Neva Pipan, Kabinet župana MO Maribor

Marija Kaučič, Urad za finance in proračun MO Maribor

Mitja Senekovič, Sekretariat za splošne zadeve MO Maribor – Služba za pravne zadeve

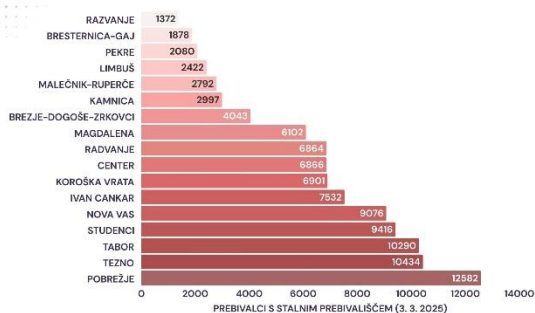
Suzana Fras, Urad za komunalo, promet in prostor MO Maribor

Gorazd Škrabar, Urad za gospodarske dejavnosti MO Maribor

Ožji deli Mestne občine Maribor

MO Maribor:

- 113.747 prebivalcev
- 148 km²
- 32 naselij
- 11 mestnih četrti
- 6 krajevnih skupnosti

209 članov in članic svetov MČ in KS

Vizija razvoja MČ in KS

Mestne četrti in krajevne skupnosti Mestne občine Maribor so organizirane in upravljane tako, da občanom približajo občino, in so vez med njimi. So entitete, v okviru katerih občani sodelujejo pri urejanju javnih zadev in oblikovanju kakovostnega življenjskega okolja v vseh delih občine, ter v katerih rastejo močne skupnosti.

Kazalniki uspešnosti Strategije razvoja MČ in KS MOM 2025-2030

NAGOVOR ŽUPANA

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

Maribor je mesto številnih obrazov – od mestnega vrveža do bolj umirjenega utripa primestnih naselij. Vsak del občine ima svojo zgodbo, svoj ritem in svoje izzive. Prav v tej raznolikosti se skriva poseben značaj našega mesta – in tudi priložnost, da se razvoj prilagodi dejanskim potrebam ljudi, ki tu živimo.

Zavedamo se, da vsak kotiček mesta nosi svoje posebnosti. Ponekod se soočamo z infrastrukturnimi izzivi, drugje z vprašanji dostopa do storitev ali vključevanja različnih skupin prebivalcev. A ne glede na razlike nas povezuje skupna želja: živeti v mestu, kjer imamo možnost biti slišani in kjer lahko skupaj prispevamo k boljši kakovosti življenja.

Dokument, ki je pred vami, ni končni odgovor na vsa vprašanja – je pa pomemben korak. Strategija razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti izhaja iz želje, da tem ožjim delom občine namenimo večjo pozornost in jasnejši okvir za delovanje. Verjamemo, da so prav ti deli tisti, kjer se stikata občina in vsakdanje življenje občanov.

Strategija temelji na podatkih, izkušnjah in številnih pogovorih s predstavniki mestnih četrti in krajevnih skupnosti. Nastajala je z zavedanjem, da popolnih rešitev ni – je pa mogoče z boljšim načrtovanjem in sodelovanjem marsikaj izboljšati. Cilj je preprosto razumljiv: okrepiti vlogo krajevnih struktur kot prostorov, kjer se razvija skupnost, iščejo rešitve in soustvarjajo boljše razmere za življenje.

Občina se s to strategijo zavezuje k postopnemu in vztrajnemu delu – ne kot nekdo, ki ukazuje »od zgoraj«, temveč kot partner, ki želi omogočiti boljši pretok informacij, večjo odzivnost in trdnejše vezi med lokalnimi okolji in skupnimi cilji. Strategija ne obljublja vsega takoj, je pa začetek procesa, ki bo uspešen le, če ga bomo sooblikovali skupaj.

Zahvaljujem se vsem, ki ste s svojim delom, znanjem in iskrenimi pripombami prispevali k pripravi tega dokumenta. Skupaj lahko poskrbimo, da bo strategija služila svojemu namenu – kot osnova za premišljen in sodelovalen razvoj vsakega kotička našega mesta.

Saša Arsenovič, župan Mestne občine Maribor

Vsebina

1 UVOD	2
1.1 Namen priprave strategije	2
1.2 Pristop k pripravi strategije	3
1.3 Veljavnost strategije	3
2 PREDSTAVITEV: MESTNA OBČINA MARIBOR IN ČLENITEV NA OŽJE DELE	4
3 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE	7
3.1 Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji	7
3.2 Trajnostna urbana strategija Maribor 2023-2035	7
3.3 Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor	8
4 VIZIJA STRATEGIJE RAZVOJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI MESTNE OBČINE MARIBOR 2025-2030	8
5 UREDITEV OŽJIH DELOV V MO MARIBOR	9
5.1 Statut Mestne občine Maribor	9
5.2 Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih	9
5.3 Pravna subjektiviteta mestnih četrti in krajevnih skupnosti	11
5.4 Premoženje mestnih četrti in krajevnih skupnosti	12
5.5 Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti	13
5.6 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti	15
5.6 Upravljanje nepremičnin v lasti Mestne občine Maribor	19
5.7 Upravljanje krajevnih pokopališč	21
5.8 Vzdrževanje nekategoriziranih cest	23
5.9 Programi dela – dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti	25
6 OBMOČJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	27
7 SVETI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	29
7.1 Število članov v svetih MČ in KS	31
8 KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	33
9 PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI	35
10 DELO Z MESTNIMI ČETRTRMI IN KRAJEVNIMI SKUPNOSTMI	39
10.1 Sodelovanje s sveti mestnih četrti in krajevnih skupnostip	39
10.2 Participacija občanov na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti	40
10.3 Izboljšajmo Maribor	40
10.4 Participativni proračun	41
11 PRIMERJAVA Z DRUGIMI OBČINAMI V REPUBLIKI SLOVENIJI	43
12 SKLEP	44

1 UVOD

V Republiki Sloveniji je občina temeljna samoupravna lokalna skupnost, osnovna enota lokalne samouprave, ki v okviru ustave in zakonov samostojno ureja in opravlja svoje zadeve in izvršuje naloge, ki so nanjo prenesene z zakoni. V Ustavi Republike Slovenije je zapisano: »*Prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih.*« (138. člen) In: »*Občina je samoupravna lokalna skupnost. Območje občine obsega naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev.*« (139. člen)

Občine kot jih poznamo danes, so funkcije temeljne lokalne samouprave, ki ureja lokalne zadeve na primarni ravni, prevzele z reformo lokalne samouprave in s sprejetjem Zakona o lokalni samoupravi – ZLS (1994). V prejšnji (socialistični) ureditvi, ko so bile občine (komune) prva stopnja državne uprave in manj lokalna skupnost, so te funkcije izvajale krajevne skupnosti. Za razliko od slovenske ustave iz leta 1974 nova ustava ožjih delov več ne omenja oziroma ne predvideva notranje členitve občin. Danes so tako krajevne, četrtne in vaške skupnosti omejene na vlogo kot jim jo določa Zakon o lokalni samoupravi, medtem ko v drugi zakonodaji, ki ureja različna področja delovanja in financiranja občin, skoraj niso več omenjeni. Namen členitve na ožje dele (glede na zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti) sta racionalizacija urejanja lokalnih zadev in približevanje odločitev o določenih vprašanih ožjega lokalnega pomena občanom. Vloga ožjih delov je tako v sodobni ureditvi lokalne samouprave predvsem v tem, da se preko njih prebivalci vključujejo v oblikovanje različnih rešitev na lokalni ravni.

Zakon o lokalni samoupravi v 18. členu določa, da se lahko na območju občine s statutom ustanovijo ožji deli – krajevne, vaške ali četrtne skupnosti. Ureditev in organiziranost ožjih delov, njihove vloge in nalog je, upoštevajoč možnosti in omejitve, ki izhajajo iz zakonodaje, v veliki meri prepuščena občinam. Zakonodaja dopušča, da občina na ožje dele prenese tudi nekatere svoje naloge (19.b člen ZLS). Ali so pravni subjekti ali tudi ne, ali izvajajo določene naloge, ki jih nanje prenese občina, kako so financirani, kakšna so njihova območja ..., občina podrobneje določi v svojem statutu in drugih aktih.

1.1 Namen priprave strategije

S pripravo in sprejetjem te strategije zasleduje Mestna občina Maribor cilj, da vzpostavi sodobno ureditev ožjih delov občine, ki bo usklajena z veljavno zakonodajo in s strokovnimi smernicami na področju lokalne samouprave, ter da jih okrepi kot vezne člene med občino in prebivalci v posameznih delih mesta ter kot središča participativne demokracije. Do tega bo prišla, po opravljeni analizi sedanje ureditve, identifikaciji potrebnih sprememb in možnih izboljšav ter opredelitvi strateških ciljev, s postopnim izvajanjem s to strategijo zastavljenih ukrepov. Ta dokument tako postavlja okvir, kako bo v prihodnje urejeno področje ožjih delov Mestne občine Maribor, da bo njihov potencial kar najbolje izkoriščen.

Delovna skupina, ki je pripravila dokument, je bila imenovana 3. 4. 2023 s sklepom župana št. 032-14/2022-1. Sestavljali so jo strokovni sodelavci Mestne uprave MO Maribor ter dva zunanja člana; preko članov so bila v njej zastopana vsa ključna področja, ki se dotikajo ureditve in delovanja ožjih delov: ob lokalni samoupravi tudi kabinet župana, finance in proračun, gospodarstvo oz. upravljanje z nepremičninami, pravne zadeve, komunala in promet ter lokalna politika (sveti ožjih delov in mestni svet; članica iz vrst mestnega sveta je sicer iz delovne skupine izstopila 25. 4. 2025). Delovna skupina je analizirala trenutno ureditev in delovanje ožjih delov Mestne občine Maribor, predvsem v luči veljavne ureditve na ravni zakonodaje, smernic razvoja lokalne samouprave, njihovega praktičnega delovanja in še neizkoriščenih možnosti. Opredelila je, kje je treba ureditev ožjih delov redefinirati, da bo usklajeno z zakonodajo in s sodobnimi smernicami lokalne samouprave ter da bodo ožji deli kar najbolj delovali v korist občanov.

1.2 Pristop k pripravi strategije

Analiza, ki je bila izvedena za pripravo te strategije oziroma za določitev razvojnih ciljev in ukrepov na področju ožjih delov MO Maribor, je zajela vse vidike trenutne ureditve in njenega uresničevanja v praksi – normativno ureditev, območja, prostorske pogoje za delovanje ožjih delov, njihovo financiranje in poslovanje, ravnanje s stvarnim premoženjem, sestavo in delovanje svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti ter naloge, ki jih te izvajajo: upravljanje s stvarnim premoženjem, vzdrževanje nekategoriziranih cest in upravljanje krajevnih pokopališč. Analiza je narejena na osnovi:

- proučitve določb zakonskih in podzakonskih aktov, ki se neposredno ali posredno nanašajo na ožje dele;
- proučitve strateških dokumentov, sprejetih na ravni države, ki vključujejo ožje dele občine;
- proučitve strateških dokumentov in drugih strokovnih gradiv MO Maribor;
- pogovorov s strokovnimi službami mestne uprave, s predstavniki svetov ožjih delov ter s predstavniki Ministrstva za javno upravo in nevladnih organizacij;
- opravljene primerjave med praksami na področju ožjih delov v mestnih in »nemestnih« slovenskih občinah;
- pridobljenih razvojnih pogledov svetov MČ in KS v dveh mandatih (2018-2022 in 2022-2026);
- ankete, izvedene med predsedniki svetov MČ in KS v januarju 2024;
- ugotovitev strokovnih služb mestne uprave MO Maribor, ki izhajajo iz dela z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, predvsem Službe za mestne četrti in krajevne skupnosti.

Upoštevane so bile usmeritve, ki izhajajo iz nekaterih strateških dokumentov občine (sprejetih ali v pripravi) na področjih trajnostnega urbanega razvoja, prostorskega razvoja, socialnega varstva, starejših ter kulture in mladine, ki v nekem delu oziroma strateškem vidiku opredeljujejo tudi vlogo MČ in KS. Četudi se nanje opira oziroma navezuje, ta strategija s svojimi ukrepi ne posega na področja, ki jih urejajo drugi področni strateški dokumenti in/ali ki presegajo njene pristojnosti. V različnih fazah priprave strategije je bilo opravljenih več razprav, predvsem s predstavniki svetov ožjih delov, ob koncu procesa pa tudi predstavitev svetniškim skupinam v mestnem svetu ter odboru za lokalno samoupravo.

Mestna občina Maribor se s tem dokumentom zavezuje, da se bo preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti učinkovito odzivala na izražene potrebe in pričakovanja prebivalcev, najprej pa, da bo njihovo vlogo in naloge za naprej zastavila tako, da bodo lahko čim bolj delovale predvsem kot večfunkcionalna lokalna središča, namenjena povezovanju in vključevanju prebivalcev v posameznih delih občine. Uresničitev te zaveze je ključna tako za posamezne dele kot za celotno občino, saj se z razvojem posameznih delov in participacije občanov uresničuje in večja razvojni potencial celotne občine. Na osnovi analize so bili definirani strateški cilji, ki jih bo občina zasledovala, ter tudi okvirni nabor ciljno naravnanih ukrepov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev. Priloga strategije je tako tudi akcijski načrt za njeno uresničevanje. Podrobneje bodo nadaljnji koraki, ki bodo potrebni za realizacijo ciljev, opredeljeni v čistopisu akcijskega načrta, ki bo izdelan po sprejetju strategije.

1.3 Veljavnost strategije

Dokument ima veljavnost od sprejetja do leta 2030 oziroma do realizacije v njem zastavljenih ciljev ali do preklica ali do novelacije oziroma do sprejetja novega strateškega dokumenta za področje ožjih delov Mestne občine Maribor. Njegova veljavnost se lahko tudi podaljša.

2 PREDSTAVITEV: MESTNA OBČINA MARIBOR IN ČLENITEV NA OŽJE DELE

Površina Mestne občine Maribor (MOM) meri 147,5 km². Leta 2024 je imela po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije dobrih 113 tisoč prebivalcev ter z gostoto poselitve – 771 prebivalcev/km² – presega povprečje na ravni podravske statistične regije, ki je 152 prebivalcev/km².

KAZALNIK

POVRŠINA (V M ²)	147.482
ŠTEVILO PREBIVALCEV	113.747 (2024)
ŠTEVILO ŽENSK	57.007 (2024)
ŠTEVILO MOŠKIH	56.740 (2024)
GOSTOTA PREBIVALSTVA (ŠT. PREBIVALCEV NA KM ²)	771 (2024)
POVPREČNA STAROST PREBIVALCEV (V LETIH)	45,2 (2024)
INDEKS STARANJA	189,8 (2024)
ŠTEVILO PODJETIJ	13.043 (2023)
STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI (V %)	61,5 (2023)
DELO V BLIŽINI PREBIVALIŠČA (V %)	66 (2024)
DELEŽ DELOVNIH MIGRANTOV (V %)	34 (2024)
ŠTEVILO STANOVANJ NA 1000 PREBIVALCEV	465 (2021)

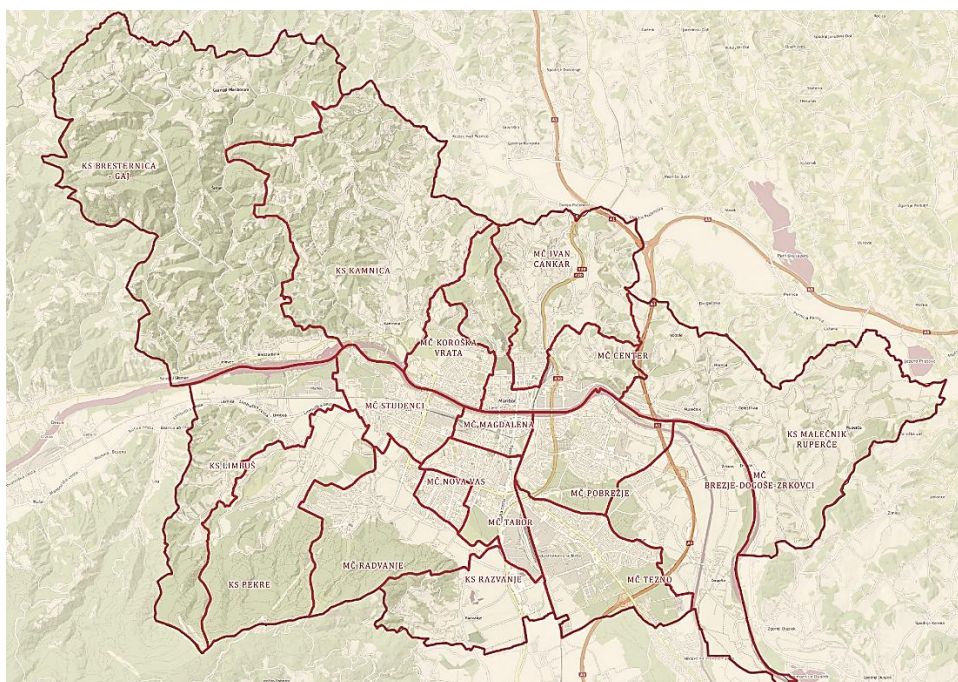
SLIKA 1: Statistični kazalniki za Mestno občino Maribor (izbor). Vir: gis.stat.si

- Občino sestavlja 32 naselij: Bresternica, Celestrina, Dogoše, Gaj nad Mariborom, Grušova, Hrastje, Hrenca, Jelovec, Kamnica, Laznica, Limbuš, Malečnik, Maribor, Meljski Hrib, Metava, Nebova, Pekel, Pekre, Počehova, Razvanje, Ribniško selo, Rošpoh - del, Ruperče, Šober, Srednje, Trčova, Vinarje, Vodole, Vrhov Dol, Za Kalvarijo, Zgornji Slemen - del, Zrkovci. (V Statutu Mestne občine Maribor so kot naselje navedeni tudi Košaki, ki pa od leta 2008 niso več samostojno naselje¹.)
- V urbanem delu – mestu Maribor – je enajst mestnih četrti (Center, Ivan Cankar, Koroška vrata, Magdalena, Pobrežje, Brezje-Dogoše-Zrkovci, Tezno, Nova vas, Tabor, Radvanje in Studenci) v primestnih delih pa šest krajevnih skupnosti (Bresternica-Gaj, Kamnica, Malečnik-Ruperče, Razvanje, Pekre in Limbuš).
- Trenutna členitev je iz leta 1996, takrat so se skupine nekdanjih krajevnih skupnosti združile v sedanje mestne četrti in krajevne skupnosti. Statut Mestne občine Maribor v 67. členu sicer navaja, da so ožji deli ustanovljeni »zaradi zadovoljevanja posebnih skupnih potreb občanov na območju posameznih naselij«. Deloma se meje posameznih ožjih delov sicer ujemajo z mejami katastrskih občin.

¹ <https://www.stat.si/Krajevalmena/Settlements/Details/2620>

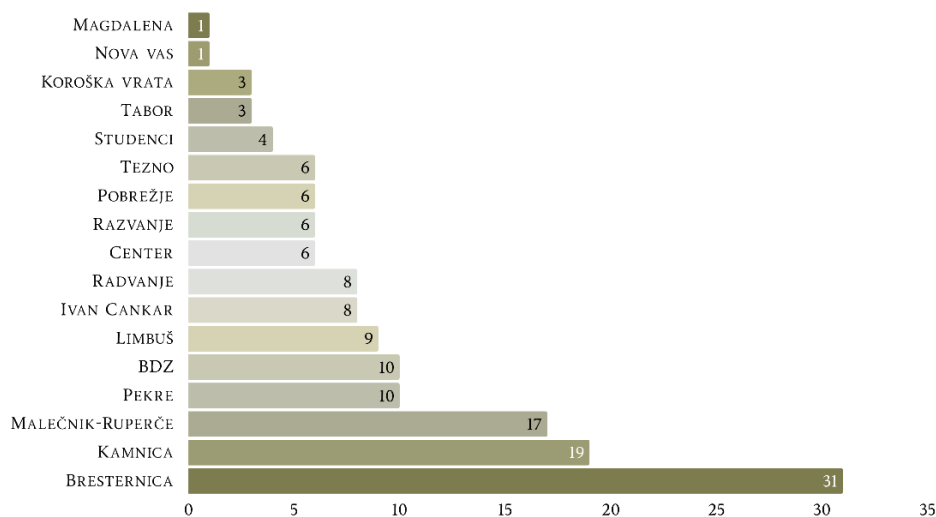

- Prebivalstvo je zgoščeno predvsem v urbanem delu občine, medtem ko so reliefno razgibana in po površini velika primestna območja redkeje poseljena.

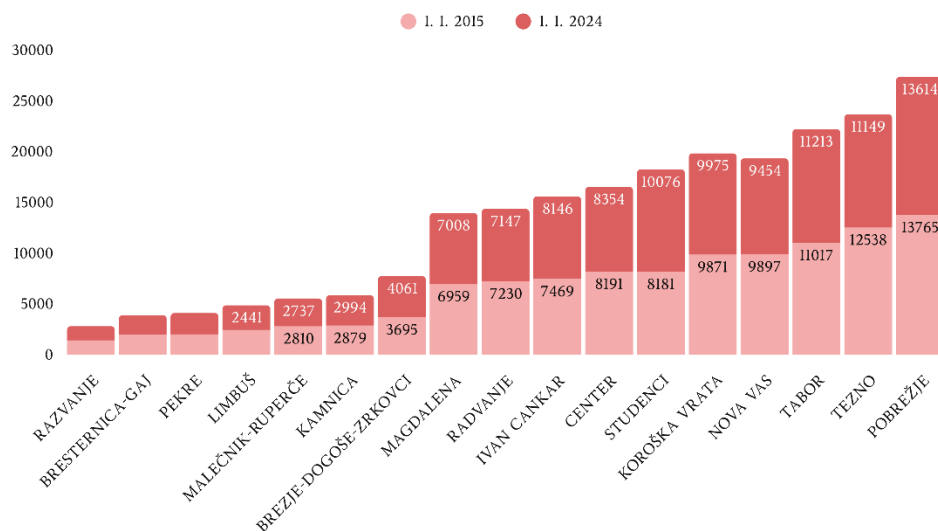
SLIKA 2: Mestna občina Maribor - mestne četrti in krajevne skupnosti in naselja [vir: MOM, Služba za GIS]

- Po površini največji ožji del Mestne občine Maribor je KS Bresternica-Gaj (31,1 km²), najmanjši pa sta MČ Nova vas (1 km²) in MČ Magdalena (1,4 km²).

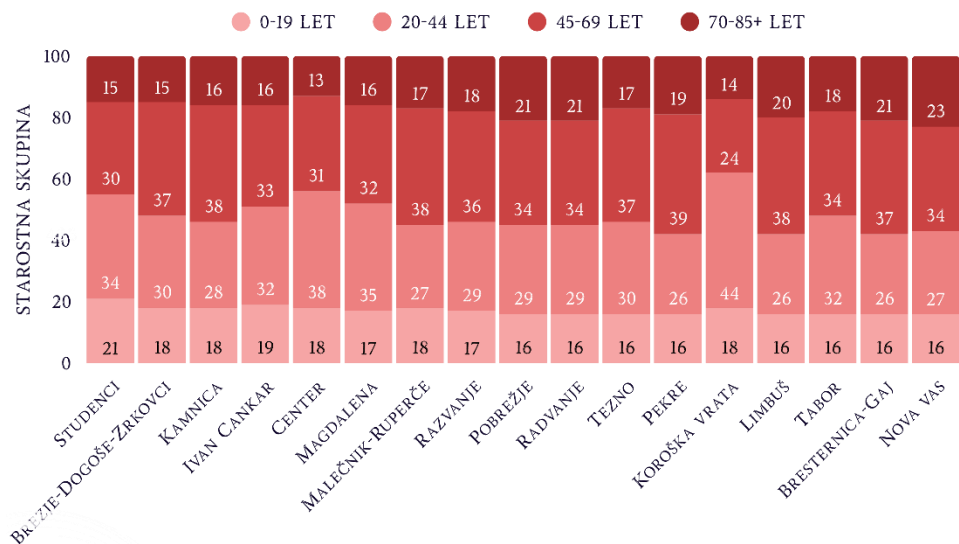

SLIKA 3: Površina ožjih delov Mestne občine Maribor (v km²) [vir podatkov: MOM, Služba za GIS]

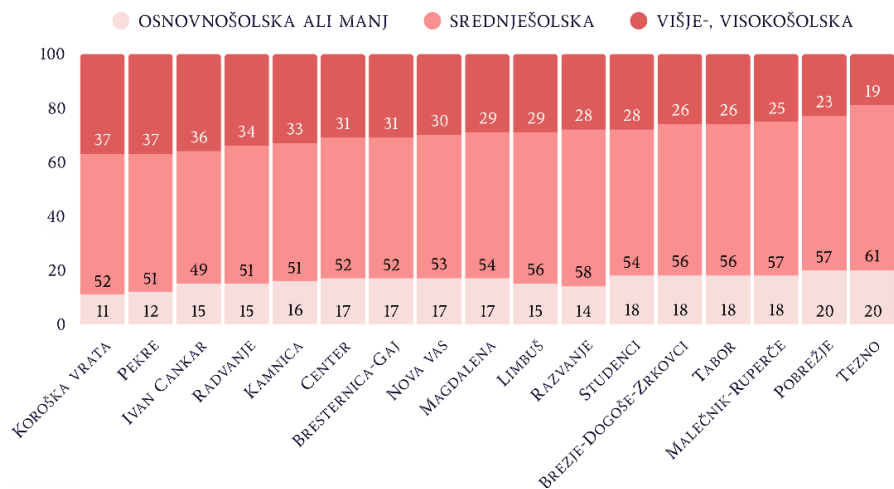
- Največ prebivalcev živi na območju Mestne četrti Pobrežje, najmanj pa na območju KS Razvanje. Najhitreje rastoči, glede na število prebivalcev, sta mestni četrti Studenci in Pobrežje, kar je rezultat intenzivne gradnje velikih stanovanjskih sosesk, in glede na prostorske načrte občine se bo trend rasti števila prebivalcev v teh četrtih v prihodnjih letih še nadaljeval.

SLIKA 4: Število prebivalcev (stalno in začasno prebivališče): stanje na dan 1. januar 2015 in na 1. januar 2024 (vir podatkov: SURS)

SLIKA 5: Prebivalstvo po starostnih skupinah na dan 1. 1. 2024 – v % (vir podatkov: SURS)

SLIKA 6: Prebivalstvo po stopnjah izobrazbe na dan 1. 2024 - v % (vir podatkov: SURS)

3 IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO STRATEGIJE

Ključno izhodišče za pristop k zasnovi razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor je **Zakon o lokalni samoupravi, na ravni občine pa njen statut, ki to področje okvirno ureja v IV. poglavju, in Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, ki organiziranost in delovanje ožjih delov podrobneje ureja.** S statutom (69. člen) je določeno, da so MČ in KS pravne osebe javnega prava v okviru nalog, ki jih opravljajo samostojno v skladu s statutom. O normativni ureditvi ožjih delov v Mestni občini Maribor v posebnem poglavju.

3.1 Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji

V okviru Ministrstva za javno upravo je bila leta 2016 napisana Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji (okvirno za obdobje do leta 2020), ki je izpostavila nujnost večje učinkovitosti lokalne samouprave pri rabi javnih financ, zagotavljanju kakovostnejših storitev in povečanju ravni demokratičnosti. Strategija ugotavlja, da morajo občine *"zagotoviti učinkovito organiziranost dela, ekonomično porabo finančnih sredstev ... se usmeriti k občanu ... aktivno sodelovati s svojimi ožji deli ..."* (str. 4). In nadalje navaja: *"Moderna lokalna samouprava mora, kot del javnega sektorja, odražati pravo razmerje med učinkovitostjo in demokratičnostjo. Zato sta poudarjeni učinkovitost izvajanja javnih služb za prebivalce in demokratičnost sprejemanja odločitev, s posebnim poudarkom na sodelovanju prebivalcev."* (str. 4). Ožji deli občin imajo pri sodelovanju prebivalcev posebno vlogo, saj so *"način teritorialne organizacije prebivalcev in njihovega aktivnega sodelovanja pri pripravi odločitev pristojnih občinskih organov."*

Strategija nadalje navaja, da imajo ožji deli le predstavniške organe, ki ne morejo izvajati javnih služb, lahko pa oblikujejo stališča in predloge, pomembne za izvajanje le-teh (str. 16). Glede "podeljevanja" pravne subjektivitete ožjim delov so pripravljavci te strategije ugotavljali, da se takšna ureditev danes kaže kot *"anahronizem, ki ovira delovanje oziroma pomeni administrativno oviro pri izvajanju storitev za lokalno prebivalstvo."* Kot primere so navedli *"težave z upravljanjem nepremičnega premoženja, poročanje Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve itd."* Nadalje so v okviru tega dokumenta prišli do zaključka, da je smotrno, da se z zakonom ukine možnost, da so ožji deli samostojne pravne osebe. Do tovrstnih sprememb zakonodaje (kljub več poskusom) še ni prišlo, zato tudi ni bilo večjega napredka pri posodobitvi ureditve ožjih delov v skladu s strateškimi usmeritvami.

V republiški strategiji prepoznani izzivi na področju ožjih delov so tako v veliki meri še vedno aktualni. V praksi ožje dele še marsikje – tako člani njihovih svetov kot občani – dojemajo zelo podobno kot v starem sistemu – kot "majhne občine", ki naj bi imele številne pristojnosti in možnosti odločanja o urejanju zadev na ravni občine. Zlasti na ravni svetov ožjih delov s pravno subjektiviteto je zaznati težnjo po več samostojnosti pri urejanju zadev na svojem območju ter celo po določenih pristojnostih ožjih delov, za katere pa v zakonodaji ni več osnove.

3.2 Trajnostna urbana strategija Maribor 2023-2035

Pri pripravi strategije mestnih četrti in krajevnih skupnosti so bile, med drugim, upoštevane tudi usmeritve iz leta 2023 sprejete Trajnostne urbane strategije Maribor 2023-2035 (TUS), ki je ključni strateški razvojni dokument občine do leta 2035. TUS 2023-2035 vlogo in pomen ožjih delov mariborske občine prepoznava v več obravnavanih razvojnih vidikih. V okviru analize prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (str. 42) v kategoriji "Upravljanje mesta" ugotavlja, da je trenutno delovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti ena od slabosti v upravljanju mesta, ter v nadaljevanju izpostavlja razvojne razlike med ožjimi deli in nevarnost dodatnega poglobljanja teh razlik (za katere "razvojne razlike" naj bi šlo, sicer ta dokument ne navaja konkretno oziroma te ugotovitve podrobneje ne razdela).

Kot ena od prednostnih usmeritev za uresničitev cilja "Funkcionalno integrirano mesto" je v okviru TUS definirana "obogatitev javnih programov in storitev v MČ in KS". Konkretno na strani 51 navaja: *"... Posebna pozornost je namenjena kakovostnim javnim prostorom, ki spodbujajo interakcijo med prebivalci. Mestne četrti*

in krajevne skupnosti so prostor srečevanja in kakovostnega preživljanja prostega časa, živahnih razprav in usmerjenega iskanja rešitev za izzive skupnosti ..." In nadalje (str. 65): "Funkcionalno integrirano mesto predstavlja zagotavljanje kakovostne javne infrastrukture, ki spodbuja interakcijo prebivalcev ter kakovostno življenjsko okolje. Med ključne kazalnike uvrščamo (...) ureditev objektov MČ in KS ..." Kot eno od prednostnih usmeritev za uresničitev tega cilja navaja "ureditev urbanih centrov po MČ in KS, kjer bodo dostopne različne storitve (npr. knjižnica, zdravstveni dom, lekarna, trgovina, večnamenska dvorana, tržnica, igrišča, igrala itn.). Večnamenski objekti v krajevnih skupnostih so pomembni za življenje podeželja, saj so prostor ljubiteljske kulture, druženj, izobraževanj in ustvarjanja. Za vlaganja v večnamenske objekte po MČ in KČ se pripravi analiza stanja in potreb ... Potrebna je priprava strategije delovanja MČ in KS." Na več mestih sta – kot priložnost za izboljšanje upravljanja mesta – izpostavljeni tudi pomembnost, da so občani seznanjeni o za mesto pomembnih temah in vključeni v njegovo delovanje.

3.3 Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor

V februarju 2025 sprejeti Občinski prostorski načrt (OPN) Mestne občine Maribor določa smernice prostorskega razvoja občine. Predstavlja temeljni razvojni dokument in pravni akt občine, s katerim se določajo cilji, zasnova in usmeritve njenega prostorskega razvoja, namenska raba prostora ter prostorski izvedbeni pogoji za posege v prostor. V strateškem delu OPN opredeljuje zasnovo prostorskega razvoja Mestne občine Maribor na osnovi izhodišč in ciljev razvoja, stanja in teženj ter možnosti razvoja.

Med temeljnimi cilji prostorskega razvoja občine so prepoznani "trajnostni razvoj, doseganje usklajenih in uravnoteženih prostorskih razmerij in trajno kakovostnih okoljskih, bivalnih ter delovnih razmer, vključno z vzpostavljanjem praks za kakovostno in celovito načrtovanje prostorskega razvoja ter za sodelovanje zainteresirane javnosti.« (II. Strateški del - 8. člen, točka 1). Kot eden od posameznih ciljev za prostorski razvoj pa je opredeljen tudi »polifunkcionalni ustroj mesta Maribor oziroma ustroj mesta, ki omogoča prostorsko razporejanje dejavnosti v njem na osnovi koncepta štiridelnega mesta (»koncept štirih mest v enem«)« – II. Strateški del - 8. člen, točka 3. V vseh delih se zagotavljata enakomeren razvoj in optimalnejša dostopnost do mestotvornih dejavnosti, vzpostavlja lastna, razpoznavna prostorska identiteta, umeščajo dejavnosti, ki omogočajo zadovoljevanje osnovnih človekovih potreb, ter minimalni urbani standard.

4 VIZIJA STRATEGIJE RAZVOJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI MESTNE OBČINE MARIBOR 2025-2030

Mestne četrti in krajevne skupnosti Mestne občine Maribor so organizirane in upravljane tako, da občanom približajo občino, in so vez med njimi. So entitete, v okviru katerih občani sodelujejo pri urejanju javnih zadev in oblikovanju kakovostnega življenjskega okolja v vseh delih občine, ter v katerih rastejo močne skupnosti.

Tako zastavljena vizija strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti predpostavlja, da so mestne četrti in krajevne skupnosti točke, kjer se lahko na lokalni ravni srečajo in povežejo pričakovanja, potrebe in pobude lokalnega prebivalstva, ter prva stopnica do njihove uresnitve. Preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti se odraža raznolikost posameznih delov občine, spoštujejo se njihove posebnosti, krepita se občutek pripadnosti neposrednemu okolju in skupnosti v njem. Močna vloga mestnih četrti in krajevnih skupnosti je pomembna za razvoj občine, saj dobro delujoči lokalni centri pomenijo tudi močnejše mesto in večje zadovoljstvo občanov. MČ in KS kot formalno organizirane entitete glede na njihovo geografsko lego so predvsem izpostave občine

na terenu, prvi stik občanov z občino ter hkrati "glas s terena". Za uresničevanje zastavljene vizije so v nadaljevanju določeni cilji in ključni ukrepi za posamezne vidike ureditve in delovanja ožjih delov.

5 UREDITEV OŽJIH DELOV V MO MARIBOR

5.1 Statut Mestne občine Maribor

V statutu MO Maribor je vloga mestnih četrti in krajevnih skupnosti opredeljena v 68. členu, in sicer kot »sodelovanje pri opravljanju javnih zadev v občini«. V nadaljevanju je naštetih štirinajst tipov takšnih zadev: od prometnih, komunalnih, prostorsko-ureditvenih, kulturnih in športnih do zadev s področja varnosti ter razpolaganja z občinskim premoženjem, ki jim je dano v upravljanje. Zakon o lokalni samoupravi v 19.b členu določa: "S statutom občine se lahko določijo naloge ožjih delov občine, ki imajo svet. Z odlokom se podrobneje določijo naloge in način izvajanja nalog ..., ki se prenesejo v izvajanje svetu ožjega dela občine."

V Statutu MO Maribor je določeno, da lahko ožji deli pri opravljanju javnih zadev sodelujejo s podajanjem predlogov in mnenj o problematiki, vezani na njihovo območje, z organiziranjem dogodkov ter s seznanjanjem organov mestne uprave o problematiki na svojem območju oziroma problematiki, ki se nanaša na njeno prebivalstvo. V 72. členu nato navaja, da svet krajevnih skupnosti oziroma mestne četrti "odloča o nalogah, ki so v skladu s tem statutom naloge mestne četrti in krajevnih skupnosti ...", a hkrati v tem aktu nikjer ni navedeno, kaj naj bi bile dejanske "naloge" ožjih delov.

5.2 Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih

Za razliko od statuta odlok, ki podrobneje ureja področje ožjih delov občine, navaja štirinajst nalog MČ in KS in te se pretežno nanašajo na delo z občani pa tudi na izvajanje nekaterih gospodarskih javnih služb. Naštevata naslednje naloge (večino jih, vsaj v neki obliki, MČ in KS tudi dejansko izvajajo):

- sprejem prijav in obvestil oziroma pritožb občanov o problemih pri izvajanju javnih služb in posredovanje le-teh nosilcem teh služb;
- sprejem obvestil občanov o kršitvah mestnih odlokov in posredovanje le-teh pristojnemu organu;
- dajanje informacij in pomoč občanom pri reševanju njihovih problemov, pomoč pri sestavi vlog, prošenj in podobnega ter napotitev na ustrezen organ;
- organiziranje zborov občanov, izvedba referendumov in volitev;
- naloge, ki jih izvajata za mestno volilno komisijo pri izvedbi občinskih in državnih volitev;
- organiziranje pomoči pri elementarnih in drugih nesrečah;
- pomoč pri delovanju komisij za poravnavo sporov;
- sodelovanje s socialnimi in drugimi ustreznimi službami pri zagotavljanju sosedске pomoči socialno ogroženim družinam, ostarelim občanom in invalidom;
- sodelovanje pri javnih razgrnitvah prostorskih in drugih za kraj pomembnih načrtov;
- naloge s področja gospodarskih javnih služb (urejanje pokopališč, izvajanje zimske službe, Vzdrževanje javnih poti, krajevnih in gozdnih cest);
- ureja pogoje in način upravljanja s premoženjem, namenjenim za potrebe krajevnega prebivalstva;
- daje mnenja v zvezi s poslovnim časom gostinskih obratov in mnenja glede primernosti prireditvenega prostora v stanovanjskem bivalnem okolju za varno izvedbo javne prireditve;
- spodbuja kulturno-umetniške dejavnosti, šport in rekreacijo ter ljubiteljske dejavnosti;
- skrbi za zaščito kulturne, naravne in zgodovinske dediščine ter spomenikov. (3. člen)

UGOTOVITVE

- **V veljavni ureditvi ožjih delov Mestne občine Maribor**, posebej v okviru odloka, imajo MČ in KS v veliki meri vlogo nekakšnih dislociranih »služb mestne uprave«, glede na to, da so neposredni uporabniki proračuna, ki se predvsem ukvarjajo z izvajanjem občinskih nalog, ki jih sicer izvajajo uradi mestne uprave (vzdrževanje cest, upravljanje pokopališč in nepremičnin). Takšna vloga ožjih delov ni v skladu z zakonodajno ureditvijo ožjih delov, po kateri so ti le entitete, oblikovane na osnovi teritorialne členitve občine.
- **Statut Mestne občine Maribor** potrebuje nekatere posodobitve v delu, kjer ureja organiziranost in delovanje MČ in KS, saj v več določbah ne ustreza dejanskemu stanju niti ni skladen z zakonodajnimi spremembami, ki so se zgodile od njegove uveljavitve; še bolj to velja za odlok, ki ureja MČ in KS.
- **K pripravi sprememb statuta in pripravi novega odloka** je smiselno pristopiti po proučitvi vseh vidikov oziroma ko bodo sprejete odločitve o tem, kako bodo implementirani cilji te strategije – npr. o morebitnih spremembah območij oziroma meja, o številu ožjih delov in številu članov v svetih MČ in KS, o nalogah, ki jih (ne) bodo izvajali ožji deli, o sodelovanju ožjih delov z mestnim svetom ... Te odločitve bodo predvidoma pomenile potrebo po spremembi tudi nekaterih drugih aktov občine, na primer Sklepa o določitvi volilnih enot in števila članov svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti ter Poslovnika Mestnega sveta Mestne občine Maribor. Določene spremembe statuta je mogoče sprejeti relativno hitro po sprejetju strategije, medtem ko bo treba za druge še sprejeti določene odločitve oziroma pripraviti nove strokovne rešitve.
- **Spremembe statuta** morajo predvsem zajeti naslednje določbe (določene spremembe, ki bodo pomenile uskladitev z zakonodajo, je sicer mogoče realizirati že takoj):
 - 1. člen: briše se naselje Košaki (niso več samostojno naselje);
 - 74. člen: občina zagotovi prostore, opremo in materialna sredstva ne le za »delovanje svetov«, temveč za »delovanje MČ in KS« (saj delovanje MČ in KS presega samo delovanje njihovih svetov);
 - 76. člen: se briše (zakonodaja ne predvideva možnosti razpustitve sveta ožjega dela);
 - 71. člen, 7. odstavek: briše se možnost, da svet sprejme svoj poslovnik (splošne akte sprejema občinski svet);
 - 71. člen, 2. odstavek: zapiše se, da predsednik oziroma predsednica sveta MČ oziroma KS »zastopa« svet (v skladu z 19.c členom ZLS);
 - določijo se območja ožjih delov (v skladu z 18. členom ZLS);
 - jasno in nedvoumno se zapiše, kaj sta poslanstvo in vloga MČ in KS (npr. oblika sodelovanja prebivalcev pri pripravi rešitev).
- **Priprava novega odloka**, ki ureja mestne četrti in krajevne skupnosti, pa mora urediti predvsem naslednje:
 - določiti oziroma zapisati sedeže MČ in KS;
 - opredeliti participativno vlogo MČ in KS;
 - določiti model in natančna merila za financiranje njihovega delovanja v okviru proračuna občine;
 - konkretno opredeliti, katere so njihove naloge in na kakšen način jih izvajajo ter o čem v zvezi s temi nalogami lahko odločajo (zdaj je, npr., v 4. členu le navedba, da svet odloča o vseh zadevah v okviru nalog);
 - predvideti tudi druge oblike preverjanja volje občanov, ne le referendum;
 - opredeliti vlogo uslužbenca, ki dela na sedežu MČ oziroma KS;
 - opredeliti nalogo pristojnih uradov mestne uprave, da opravljajo nadzor nad izvajanjem nalog, ki so prenesene na ožje dele.

CILJ 1 Ureditev mestnih četrti in krajevnih skupnosti v statutu občine in odloku je usklajena z zakonodajo, z dejanskim stanjem ter z zelenimi izboljšavami, ki so prepoznane v Strategiji razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

1/1	Preveri se usklajenost splošnih aktov MO Maribor z zakonodajo, definira se, katere spremembe so potrebne zaradi uskladitve z zakonodajo.
1/2	Opredeli se, katere spremembe statuta in odloka so potrebne za realizacijo s to strategijo sprejetih ciljev.
1/3	Pripravijo se predlogi sprememb statuta in novega odloka, tako da se v statutu določijo osnovne usmeritve, z odlokom pa se področje celovito uredi.

SODELUJOČI

Delovna strokovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, pravne službe, mestnega sveta

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2025	Statut in odlok sta usklajena z zakonodajo in dejanskim stanjem.

5.3 Pravna subjektiviteta mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Zakon o lokalni samoupravi (19.c člen) določa, da lahko statut občine »določi, da je ožji del občine pravna oseba javnega prava. V primeru, da je ožji del občine pravna oseba, nastopa v pravnem prometu v okviru nalog, ki so določene s statutom občine oziroma z odlokom ...«.

Kot določa veljavni Statut Mestne občine Maribor (v 69. členu), sta mestna četrt in krajevna skupnost pravni osebi javnega prava "v okviru nalog, ki jih opravljata samostojno, v skladu s tem statutom. Mestna četrt in krajevna skupnost ne moreta biti delodajalec." V skladu z Zakonom o javnih uslužbencih (3. člen) je delodajalec v občini občinska uprava, zato so tudi vsi javni uslužbenci, ki delajo na sedežih MČ in KS, zaposleni na Mestni občini Maribor, ožji deli samo pa nimajo zaposlenih. ZLS v 19.c členu določa, da v primeru, da je ožji del občine pravna oseba, le-tega zastopa njegov svet, sestavljen iz članov, ki so izvoljeni na lokalnih volitvah, s statutom pa lahko občina tudi določi, da ga zastopa predsednik sveta.

UGOTOVITVE:

- **Ureditev ožjih delov v Mestni občini Maribor** je nekakšen "hibrid" med ureditvijo iz prejšnjega sistema - ko so imele krajevne skupnosti podobno vlogo kot jo imajo danes občine, in sedanjo ureditvijo lokalne samouprave. Pri tem se sicer MOM ne razlikuje bistveno od večine slovenskih občin, ki ohranjajo pravno subjektiviteto ožjih delov in jim tudi dajejo v izvajanje različne občinske naloge.
- **Pripravljalci republiške strategije lokalne samouprave so ugotovili**, da je iz vidika zagotavljanja preglednosti javnih financ in upravljanja z občinskimi javnimi blagajnami z občinskim premoženjem takšen status ovira, da zanj ne najdemo prave vsebinske utemeljitve. Gre predvsem za ostalino preteklosti, ki v novih javnofinančnih pogojih več nima funkcije.
- **Pravna subjektiviteta** se kot problematična izraža tudi pri delu z ožjimi deli v Mestni občini Maribor: priprave proračunov, rebalansov proračunov, začasnega financiranja, zaključnih računov, računovodskih izkazov in drugih dokumentov za tako veliko število subjektov predstavljajo za strokovne

službe mestne uprave precejšnje administrativno breme, pozitivnih učinkov, ki bi upravičevali takšno ureditev pa, kot ugotavlja tako republiška kot predmetna strategija, ni veliko.

- **Nadzorni odbor Mestne občine Maribor** je leta 2022 v "Poročilu o opravljenem nadzoru – Pregled lastništva, sredstev in investicij MČ in KS MOM", katerega cilj je bila preveritev skladnosti finančnega poslovanja z zakonom in s podzakonskimi akti ter presoja gospodarnosti pri poslovanju MČ in KS MOM v letu 2020, občini priporočil temeljit razmislek, *»ali je rešitev, da imajo v MOM MČ in KS pravno subjektiviteto in so lahko tudi lastnice nepremičnega premoženja, res najboljša možna.«* (str. 14)
- **Ožji deli lahko svojo vlogo in poslanstvo izvajajo tudi brez pravne subjektivitete**; verjetno celo bolje, saj so v tem primeru razbremenjeni naštetih opravil in strokovnih nalog (pri katerih potrebujejo veliko podpore mestne uprave) ter se lahko osredotočijo na delo za skupnost in na ukvarjanje s problematiko, ki se nanaša na njihovo območje. Smiselno je zato ožje dele postopoma razbremenjevati
- **Na ravni zakonodaje** je mogoče v prihodnjem obdobju pričakovati nadaljnje korake za ukinitve možnosti pravne subjektivitete ožjih delov občin. Dokler pa je odločitev o tem v domeni občin oziroma njihovih statutow, ostaja pri realizaciji tovrstne spremembe ovira predvsem v dejstvu, da se spremembe statuta sprejemajo s težko uresničljivo dvotretjinsko večino glasov vseh članov in članic mestnega sveta (115. člen Statuta MO Maribor).

5.4 Premoženje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Ravnanje s stvarnim premoženjem (nepremičninami in premičninami) države in s stvarnim premoženjem samoupravnih lokalnih skupnosti ureja Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki pa posebej ne navaja premoženja ožjih delov občin. Kot osebe javnega prava, ki imajo pravico posedovati in razpolagati z vsemi vrstami premoženja, izrecno navaja le občine (7. člen). Občinski odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih (12. člen) določa, da je premoženje MČ oziroma KS premoženje, *"ki je v njihovem upravljanju in je namenjeno potrebam krajevnega prebivalstva"*. MČ in KS lahko dajejo te nepremičnine v zakup oziroma v najem na način kot velja za oddajo poslovnih prostorov občine, pri tem pa morajo prednostno upoštevati interese in potrebe svojih občanov v zvezi z njihovim interesnim združenjem ter s potrebami za opravljanje deficitarnih storitvenih dejavnosti na svojem območju. Zakon o lokalni samoupravi določa, da v primeru, da *"ožji del občine, ki je pravna oseba, preneha obstajati ali mu preneha pravna subjektiviteta, njegove pravice in obveznosti preidejo na občino ali pa na nove ožje dele z lastnostjo pravne osebe, ki nastanejo z združitvijo ali z razdružitvijo prejšnjih."* (19.c člen)

Statut občine v 69. členu določa, da MČ in KS odgovarjajo za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem in s sredstvi, s katerimi razpolagajo, mestna občina pa za njihove obveznosti odgovarja subsidiarno. Večina MČ in KS v mariborski občini ima v lasti nepremično premoženje, ki so ga pridobile kot pravne naslednice prejšnjih krajevnih skupnosti (del njihovih nepremičnih je prešel na občino). Lastnice različnih nepremičnin, tako stavb kot delov stavb in zemljišč so mestne četrti Center, Tezno, Tabor, Studenci, Pobrežje, Nova vas in Ivan Cankar ter krajevne skupnosti Malečnik-Ruperče, Limbuš, Kamnica in Pekre. Nekatere od teh imajo tudi svoje sedeže v nepremičninah, ki so v njihovi lasti, in (deloma) pokrivajo stroške rednega vzdrževanja in investicij iz najemnin, ki jih prejmejo iz oddajanja prostorov v tržni najem (npr. mestne četrti Pobrežje, Ivan Cankar, Tezno, Studenci ali Tabor, krajevna skupnost Malečnik). Tiste MČ in KS, ki nimajo lastniških nepremičnin, delujejo v prostorih v lasti občine in (z izjemo MČ Brezje-Dogoše-Zrkovci) te tudi upravljajo. Podatki za leto 2024 (Zaključni račun proračuna Mestne občine Maribor za leto 2024) kažejo, da so imele ob koncu leta mestne četrti in krajevne skupnosti na računih tudi skupno 1.175.285,46 evrov finančnih sredstev; v primerih, kjer gre za večje zneske, so to prihodki od prodaje nepremičnega premoženja ali lastniških deležev v nekdanjih telekomunikacijskih ponudnikih, in so depoziti oziroma vezane vloge. Med rednimi prihodki pa so to predvsem prihodki od oddaje

v najem prostorov v lasti MČ oz. KS (ki se vračajo kot vlaganja v objekte in opremo) in prihodki iz upravljanja krajevnih pokopališč (ki pa se vračajo v izvajanje te javne službe).

5.5 Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Za poslovanje in financiranje ožjih delov občine se uporabljajo najprej določbe Zakona o javnih financah, ki ureja financiranje neposrednih uporabnikov občinskega proračuna; ožji deli občine, ki so pravne osebe javnega prava, so neposredni uporabnik proračuna in njihovi finančni načrti so del vsakokratnega proračuna občine. Vpisani so v register proračunskih uporabnikov, ki ga na osnovi Zakona o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike (4. člen) vodi Uprava za javna plačila RS, zato morajo voditi samostojne poslovne knjige in pripravljati poročila za oddajo Agenciji RS za javnopravne evidence in storitve (zaključni račun, letno poročilo, premoženjska bilanca ...). Nadalje 19.c člen ZLS določa, da ožji del občine, če je pravna oseba, odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, za njegove obveznosti pa subsidiarno odgovarja občina; 19.č člen še določa, da se ožji deli občine ne smejo zadolževati. Pravni posli, ki jih sklene ožji del občine brez predhodnega soglasja župana, so nični, lahko pa predpis občine, ki je potreben za izvršitev občinskega proračuna, določi, kateri pravni posli so veljavni brez predhodnega soglasja župana ter do katere višine. S to določbo je zakonodajalec preprečil, da bi ožji deli mimo volje občinskih organov prevzemali finančne obveznosti, ki niso načrtovane v proračunu občine.

Tudi v 14. členu Odloka o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih je določeno, da pravni posli, ki jih sklene MČ oziroma KS nad vrednostjo, določeno v odloku o proračunu mestne občine za tekoče leto, veljajo le ob soglasju župana. Določa pa ta člen tudi, da *"v kolikor mestna četrt oziroma krajevna skupnost izvaja investicijska dela v obsegu nalog, opredeljenih v statutu mestne občine in predstavljajo sredstva občinskega in državnega proračuna več kot 50 % investicije, nastopa kot investitor mestna občina"*. Odlok v istem členu še pravi, da mestna občina *"ne prevzema finančnih obveznosti za naloge oziroma programe, ki jih mestna četrt oziroma krajevna skupnost ni predhodno uskladila z njo."*

Javna in evidenčna naročila MČ in KS

MČ in KS so kot ožji deli Mestne občine Maribor zavezanici za izvajanje javnih naročil v skladu z Zakonom o javnem naročanju (ZJN-3). V skladu s četrtem odstavkom 66. člena postopke za oddajo evidenčnih naročil in javnih naročil po ZJN-3 za njihove potrebe izvaja občina. Postopke oddaje evidenčnih naročil, to je naročil, katerih ocenjena vrednost je nižja od mejnih vrednosti za uporabo postopkov javnega naročanja, do določene višine izvajajo samostojno, pri naročilih večjih vrednosti pa postopke zanje izvede Služba za javna naročila. Natančneje postopke javnega naročanja ureja interni akt občine – Navodila za oddajo javnih naročil –, ki med drugim določa, da se v postopkih oddaje evidenčnih naročil upoštevajo načela gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter načela transparentnosti v skladu z ZJN-3.

Določena sta dva osnovna načina oddaje evidenčnih naročil: preverjanje cen in zbiranje ponudb. Ali se uporabi en ali drugi postopek, je odvisno od ocenjene vrednosti naročila. V primeru naročil, katerih ocenjena vrednost presega 10.000 EUR brez DDV (za blago in storitve) oziroma 20.000 EUR brez DDV (za gradnje), se izvede postopek zbiranja ponudb, praviloma s povabilom znanim ponudnikom ali z objavo na spletni strani občine. V praksi se mestne četrti in krajevne skupnosti le redko srečujejo z naročili, katerih vrednosti bi terjale postopek zbiranja ponudb. Takšni primeri so predvsem naročila za vzdrževanje večjih pokopališč ali večje investicije, kot so nakupi opreme ali gradbena dela (prenove) na objektih v njihovi lasti. Kdo bo povabljen k oddaji ponudb, običajno odloči svet MČ ali KS, lahko pa tudi ožji krog članstva (npr. kolegij predsednika) na osnovi pooblastila sveta (pooblastilo praviloma vključuje tudi določitev vrednostnih pragov). Občina mora tako zase kot za MČ in KS voditi evidenco o oddanih evidenčnih naročilih, katerih vrednost je enaka ali višja od 10.000 EUR (brez DDV). To evidenco mora do konca februarja za preteklo leto objaviti na portalu javnih naročil in vključuje podatke o

predmetu, vrsti in vrednosti javnega naročila. Ob oddaji takšnega naročila je sicer naročnik dolžan vsem, ki so oddali ponudbo, v 30. dneh pisno sporočiti odločitev o izboru.

Nadzor nad finančnim poslovanjem MČ in KS

Nadzor nad finančnim poslovanjem mestnih četrti oziroma krajevnih skupnosti opravlja nadzorni odbor mestne občine, ki o svojih ugotovitvah poroča mestnemu svetu (18. člen Odloka o MČ in KS). O oddaji evidenčnih naročil v mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, kot že ugotovljeno, v veliki meri odločajo njihovi sveti. Kljub temu, da so člani in predsednik sveta ožjega dela uradne osebe (v skladu z 9. točko 4. člena ZIntPK), ki morajo pri opravljanju svojega dela oziroma funkcije paziti na morebitno nasprotje interesov ter se mu izogibati, pa – za razliko od, na primer, župana, podžupana in članov mestnega sveta – niso funkcionarji (ZLS, 34. a člen, in ZIntPK, 4. člen), zato institut omejitve poslovanja zanje ne velja.

Dotakniti se velja tudi vloge občinskih uslužbencev, ki zagotavljajo administrativno in strokovno podporo svetom MČ in KS in skrbijo za poslovanje ožjih delov. Kodeks ravnanja javnih uslužbencev, med drugim, v poglavju Javna sredstva v 23. členu določa: *"Pri uresničevanju svoje pravice do odločanja po prosti presoji mora javni uslužbenec zagotoviti, da se javno premoženje in finančna sredstva, ki so mu zaupana, upravljajo in uporabljajo učinkovito, smotrno in gospodarno ..."*

UGOTOVITVE:

- **Ker za člane svetov ožjih delov ne veljajo enake določbe o integriteti in preprečevanju korupcije** kot za (občinske) funkcionarje in ker se za poslovanje ožjih delov tudi ne uporabljajo določila, ki urejajo oddajo javnih naročil, ter hkrati naročanje materialov in storitev v glavnem ni sistemsko pod nadzorom mestne uprave, obstajajo v tem polju možnosti tveganja nasprotja interesov ter netransparentne in negospodarne porabe proračunskih sredstev; prihaja tudi do praks, da se naročila oddajajo ponudnikom, ki so v politični, osebni ali poslovni povezavi s posameznim ali več člani sveta.
- **Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije** (ZIntPK - 4. člen) nasprotje interesov opredeljuje kot: *»... okoliščine, v katerih zasebni interes (...) vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje (...) javnih nalog.«* Zasebni interes po ZIntPK pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist za uradno osebo, ki opravlja javne naloge, za njene družinske člane in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela sama ali njen družinski član osebne, poslovne ali politične stike.
- **Dokler so ožji deli pravne osebe**, poslujejo preko transakcijskih računov, imajo svoje premoženje, je pomembno, da se pri vseh vidikih uresničevanja pravne subjektivitete zagotavljajo najvišji standardi glede upoštevanja zakonodaje in da se pri delovanju v okviru svetov ožjih delov pričakujejo enako visoki standardi integritete kot od občinskih uslužbencev in funkcionarjev. Zato bi bilo koristno, da: 1. se (novoizvoljene) člane svetov o tem seznanijo in 2. občina sprejme interni akt, s katerim se opredeli pričakovani način in integritetna raven delovanja v okviru svetov MČ in KS, identificirajo mogoča tveganja nezakonitega oziroma neetičnega ravnanja, ki obstajajo v tem kontekstu, ter predvidijo potrebna ravnanja in ukrepi za preprečitev oziroma zmanjšanje tveganj. Poseben poudarek mora biti na odgovornem ravnanju z javnimi sredstvi in s stvarnim premoženjem ožjih delov in občine, ustreznem ravnanju ob okoliščinah nasprotja interesov ter na spoštovanju uslužbencev, ki delajo na sedežih MČ in KS.

- **MČ in KS potrebujejo veliko strokovne podpore**, da so naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo, izvedene v skladu z zakonodajo in z internimi predpisi ter da je poraba proračunskih sredstev racionalna in transparentna.

CILJ 2 Mestne četrti in krajevne skupnosti, ki so pravne osebe javnega prava, z javnimi sredstvi poslujejo tako, da upoštevajo načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter transparentnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 2/1** Redno in sprotno spremljanje oddaje evidenčnih naročil pri proračunskih uporabnikih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih.
- 2/2** Objava zbiranja ponudb na spletni strani občine (ne s povabilom vnaprej znanim ponudnikom), ko gre za nameravano oddajo evidenčnega naročila višje ocenjene vrednosti.
- 2/3** Priprava internega akta (pravilnika, kodeksa ...), s katerim občina opredeli pričakovani način in integritetno raven delovanja izvoljenih članov svetov ožjih delov. Določi se pristojna služba mestne uprave, ki spremlja izvajanje akta.

SODELUJOČI

Delovna strokovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, Službe za pravne zadeve mestnega sveta - Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja, Odbora za lokalno samoupravo

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Pristojna služba spremlja oddajo evidenčnih naročil; za evidenčna naročila višje vrednosti se objavi zbiranje ponudb na spletni strani občine
31.9.2026	Sprejet interni akt

5.6 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih podrobneje določa, da so "sredstva mestnih četrti in krajevnih skupnosti sredstva, ki jih zagotavlja mestna občina v proračunu za njihovo funkcionalno delovanje, sredstva proračuna, ki jih pridobijo za opravljanje nalog, opredeljenih v statutu mestne občine, sredstva za opravljanje nalog, opredeljenih v statutu mestne občine, sredstva za opravljanje prenesenih nalog, sredstva, pridobljena od najemnin in zakupnin, ter sredstva iz opravljanja javnih služb (pokopališča)" (12. člen).

Financiranje MČ in KS v okviru proračuna občine se tako nanaša na njihovo delovanje in na financiranje nalog, ki jih izvajajo (upravljanje pokopališč, vzdrževanje nekategoriziranih cest, upravljanje objektov in organizacija vsebin za občane). V 13. členu odloka je določeno: »Prihodki in odhodki mestne četrti oziroma krajevne skupnosti morajo biti zajeti v finančnem načrtu, ki ga za posamezno proračunsko leto oblikuje in mestnemu svetu predlaga svet mestne četrti oziroma krajevne skupnosti. Finančni načrt, ki je sestavni del proračuna MOM, sprejme na predlog župana mestni svet. Za izvrševanje finančnega načrta mestne četrti oziroma krajevne skupnosti je odgovoren svet mestne četrti oziroma krajevne skupnosti.«

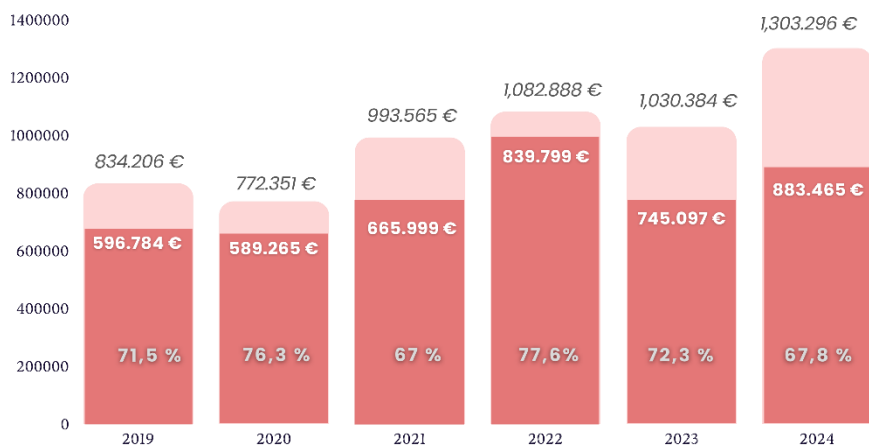
V vsakokratnem proračunu občine oziroma v finančnih načrtih MČ in KS se tako načrtujejo odhodki, vezani na izvajanje njihovih nalog, ter prihodki, s katerimi bo lahko realizirala načrtovane odhodke; vir večine prihodkov je proračun občine. MČ in KS občini vsak mesec izstavljajo zahteve, na osnovi katerih jim ta povrne sredstva za plačilo računov ("dotacije"). Vir lastnih prihodkov MČ in KS so predvsem prihodki od oddaje (občasno, vendar redko pa tudi od prodaje) nepremičnin, ki jih imajo v lasti; te prihodke morajo nameniti za vlaganja v objekte in opremo. Prihodki tistih krajevnih skupnosti, ki upravljajo pokopališča, so tudi grobnine, pogrebne storitve, prodaja žarnih niš, oddaja površin v okviru pokopališča ... Ti prihodki se lahko porabijo za plačilo stroškov,

povezanih z upravljanjem pokopališča, in za vlaganja v pokopališko infrastrukturo. Deloma se dejavnost ožjih delov izvaja tudi z donacijami, vendar v zelo majhnem obsegu (predvsem pridobivajo MČ in KS donacije, finančne ali materialne, za izvedbo dogodkov, izdajo glasil in podobnih aktivnosti). Pri izvajanju nalog in izvrševanju proračuna morajo ožji deli upoštevati enaka navodila in zakonske določbe kot občine. Za strokovno podporo jim je, ob Službi za mestne četrti in krajevne skupnosti, na voljo tudi Urad za finance in proračun, ki za ožje dele izvaja tudi računovodstvo.

Realizacija finančnih načrtov

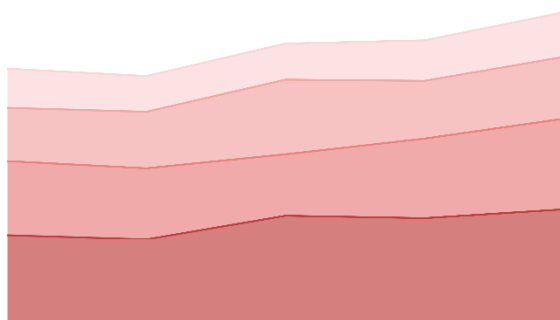
MO Maribor za financiranje MČ in KS oziroma njenih nalog, namenja vedno več sredstev, hkrati pa se iz leta v leto ugotavlja nizka, le okoli 70-odstotna realizacija finančnih načrtov; v zadnjih šestih letih (2019-2024) je bila realizacija v povprečju manj kot 71-odstotna. Deloma lahko razloge iščemo v poznem sprejetju občinskega proračuna v posameznih letih, v obdobju 2020 in 2021 pa se, na primer, kaže tudi vpliv epidemije, zaradi katere sta bili delovanje MČ in KS ter izvajanje programov dela okrnjeni. Strokovne službe mestne uprave iz leta v leto tudi ugotavljajo, da bi bil potreben bolj premišljen pristop k pripravi finančnih načrtov v okviru svetov MČ in KS (kaj je dejansko potrebno in kaj ne, kaj bo mogoče izvesti v proračunskem letu in s kakšnimi stroški, ali bo načrtovane investicije sploh mogoče izvesti z omejenimi kadrovskimi viri itd.).

SLIKA 7: Načrtovani in realizirani odhodki MČ in KS MOM ter odstotek realizacije. (Vir podatkov: zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

V strukturi realiziranih odhodkov (po proračunskih postavkah, za obdobje 2019-2024) največji del predstavljajo odhodki za vzdrževanje nekategoriziranih cest, ki potekajo po občinskih zemljiščih, sledijo odhodki za programe dela, upravljanje pokopališč in za materialne stroške.

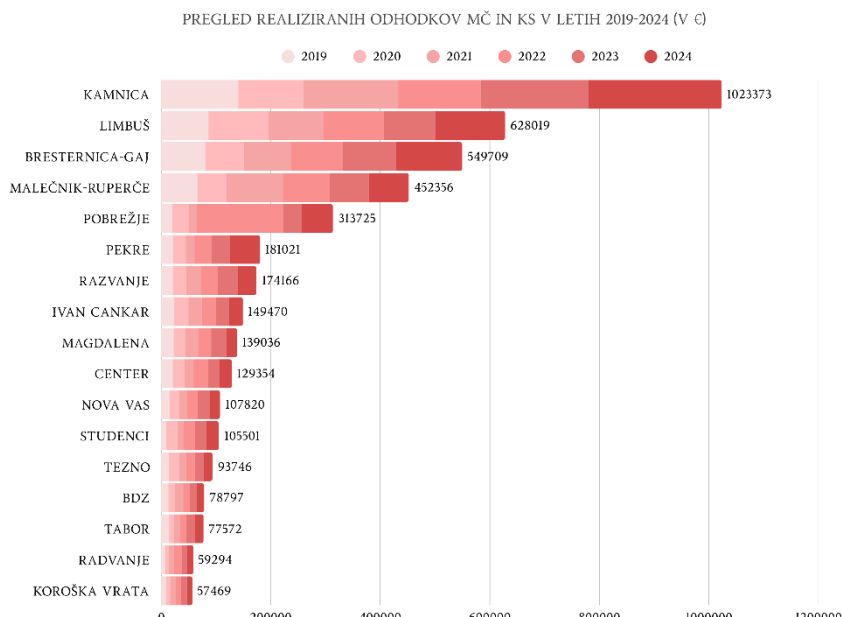
- VZDRŽEVANJE JAVNIH POTI
- PROGRAMI DELA MČ KS
- UPRAVLJANJE POKOPALIŠČ
- MATERIALNI STROŠKI

SLIKA 8: Struktura odhodkov MČ in KS po postavkah (vir podatkov: Zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

Pregled zaključnih računov proračunov MO Maribor pokaže, da so mestne četrti in krajevne skupnosti v obdobju 2019-2024 skupno realizirale odhodke v višini 4,320.628 evrov:

SLIKA 9: Realizirani odhodki MČ in KS MOM v letih 2019-2024 (vir podatkov: Zaključni računi proračunov MOM 2019-2024)

Merila za pripravo finančnih načrtov MČ in KS

MO Maribor nima oblikovanega modela oziroma natančnih meril, kako se razdeljujejo sredstva za delovanje in izvajanje nalog MČ in KS. Pri pripravi vsakokratnega proračuna se sredstva načeloma predvidijo v obsegu, primerljivem z realizacijo predhodnega leta. Dodatno končni zneski v finančnih načrtih posameznih MČ in KS, vključno z morebitnimi višanji ali nižanji, odražajo tudi morebitne potrebe po vlaganjih v objekte ali infrastrukturo, so pa tudi rezultat političnih usklajevanj ob sprejemanju vsakokratnega občinskega proračuna in rebalansov. Tako člani mestnega sveta kot svetov MČ in KS v zadnjih letih na občino vse pogosteje naslavljajo pobude za "pravičnejše" načrtovanje investicij oziroma nujnost, da se obseg vlaganj izvaja upoštevajoč število prebivalcev ("glavarino") in površino posameznega ožjega dela.

Primeri MO Ljubljana in MO Murska Sobota

Člani svetov MČ in KS kot všečen navajajo model Mestne občine Ljubljana, ki ima v okviru svojega statuta (60.a člen) zapisano, da četrtina skupnost (v njenem imenu svet) "letno oblikuje plan manjših del, ki se nanašajo na ureditev in vzdrževanje objektov javne komunalne infrastrukture in se izvedejo preko organov mestne uprave". Z Odlokom o financiranju četrtnih skupnosti v Mestni občini Ljubljana je nadalje (v 6. členu) določeno, da pri oblikovanju plana manjših del četrtina skupnost sodeluje s pristojnimi organi mestne uprave, usklajeni predlog pa se vključi v finančni načrt pristojnega organa, da ga ta v proračunskem letu izvede. Višina sredstev, ki bodo v okviru vsakokratnega občinskega proračuna namenjena posamezni četrtini skupnosti, se izračuna po posebni formuli in je odvisna med drugim od površine ožjega dela in števila prebivalcev.

Odlok tako v 7. členu določa: »V proračunu MOL se četrtnim skupnostim za izvajanje nalog zagotavljajo finančna sredstva v višini, ki se določi z odlokom o proračunu MOL za posamezno leto.«. V 8. členu pa opredeljuje način razdeljevanja teh sredstev med četrtnimi skupnostmi: »Od skupne mase sredstev iz prejšnjega člena se 65% delež sredstev razdeli med četrtne skupnosti v enakem deležu. Od preostalih sredstev se 70% razdeli med četrtne skupnosti po številu stalno prijavljenih prebivalcev posamezne četrtne skupnosti po podatkih centralnega

registra prebivalcev na dan 31.12. za predpreteklo leto ter 30% glede na površino posamezne četrtne skupnosti.« Naslednji, 9. člen pa določa, v kakšnih deležih se masa sredstev za posamezno skupnost namenja za izvedbo nalog glede na vrsto: 20 % za obveščanje občanov, za športne rekreacijske, kulturne, socialne in druge programe in prireditve krajevnega pomena ter za programe čiščenja in urejanja okolja. Prav tako 20 % se nameni za ureditev in vzdrževanje objektov javne komunalne infrastrukture, in sicer za dela, ki niso vključena v programe izvajalcev javnih služb (urejanje zelenih površin, javne razsvetljave, javnih športnih površin, promet ...). Preostalih 60 % se lahko nameni za vse naštetu glede na odločitev sveta četrtne skupnosti.

Drugi primer: Mestna občina Murska Sobota ima z Odlokom o nalogah ter kriterijih in merilih za financiranje delovanja in nalog krajevnih skupnosti in mestnih četrti Mestne občine Murska Sobota določen model, po katerem se v občinskem proračunu sredstva za ožje dele namenajo za delovanje svetov MČ in KS (kriterij je število prebivalcev in za financiranje nalog, ki so z odlokom tudi opredeljene (teden starejših občanov, novoletne prireditve in okrasitev, ki jih izvedejo ožji deli, vzdrževanje in obratovanje objektov v upravljanju in uporabi MČ in KS, vzdrževanje nekategoriziranih cest ter pločnikov, zelenic, parkov ... v njihovi lasti, upravljanju ali uporabi). Odlok vsebuje tudi določilo, da se kriteriji in merila, ki so osnova za izračun, načrtovanje in dodelitev sredstev v proračunu posameznemu ožjemu delu, pred sprejetjem proračuna za vsako proračunsko leto ustrezno preverijo.

UGOTOVITVE:

- **Razlog za nizko realizacijo finančnih načrtov MČ in KS** leto za letom je lahko v premalo premišljenem načrtovanju dela pri pripravi finančnih načrtov ter nizki stopnji angažiranosti svetov za izvajanje načrtovanih programov, vzdrževanja in vlaganj po sprejetju proračuna (tako višina realizacije kot razlogi zanj se sicer med ožjimi deli razlikujejo).
- **Manjkajo jasno določena in pregledna pravila financiranja ožjih delov MO Maribor:** kakšna višina sredstev se (npr. v deležu vsakokratnega proračuna občine) namenja za delovanje ožjih delov ter po kakšnih merilih in ključu se ta sredstva delijo med MČ in KS (naloge, površina in število prebivalcev). Pričakovati je mogoče, da bi se, ob sprejetju meril in ključa ter ob doslednem upoštevanju le-teh pri pripravi in izvajanju vsakokratnega proračuna, izboljšala realizacija finančnih načrtov ter delovanje in izvajanje nalog ožjih delov.
- **Načrtovanje sredstev za izvajanje dejavnosti in nalog MČ in KS po jasno določenih kriterijih** bi pripomoglo h kvalitetnejšemu načrtovanju njihovih finančnih načrtov ter pravičnejšemu financiranju MČ in KS iz proračuna občin.
- **Člani svetov ožjih delov in referenti** morajo, da lahko kompetentno odločajo o načrtovanju in porabi proračunskih sredstev, bolje poznati pravila proračuna ter možnosti in omejitve, ki jih imajo MČ in KS kot neposredni uporabniki proračuna občine; dobrodošla bi bila najprej podpora strokovna podpora političnih strank, na listah katerih so bili izvoljeni, pa tudi občine (na primer izobraževanje za novoizvoljene člane svetov).

CILJ 3 **Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti se izvaja po modelu, ki je oblikovan tako, da zagotavlja pravično financiranje ožjih delov.**

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 3-1** V odloku, ki ureja ožje dele občine, se zapišejo model in merila za financiranje ožjih delov ter formula, po kateri se izračuna višina sredstev, ki se v vsakokratnem finančnem načrtu posamezne MČ in KS predvidi za izvajanje nalog v skladu z odlokom. Osnova za vsakokratni izračun financiranja je konkretizirana opredelitev, katere aktivnosti bodo dejansko izvajale posamezne MČ in KS v proračunskem letu.
- 3-2** Za vsak ožji del se v okviru vsakokratnega proračuna občine posebej predvidijo tudi sredstva, izračunana po modelu financiranja ožjih delov, ki se namenijo za izvedbo t. i. manjših del oziroma vlaganj, o katerih se MČ oziroma KS dogovorita z mestno upravo in jih v proračunskem letu izvedejo pristojni uradi (primera MO Ljubljana, MO Murska Sobota).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za finance in proračun, drugi uradi mestne uprave

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.05.2026	Izdelan je model financiranja in vključen v osnutek novega odloka, ki bo uredil ožje dele občine.

5.7 Upravljanje nepremičnin v lasti Mestne občine Maribor

Statut MO Maribor v 74. členu določa: *"Prostore, opremo in materialna sredstva, ki jih potrebujejo za svoje delovanje sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti, zagotovi in z njimi upravlja mestna občina."* V praksi sicer MČ in KS, ki nimajo v lasti poslovnih prostorov, delujejo v objektih oz. poslovnih prostorih občine, ki pa so jim bili dani ne le v uporabo, temveč v upravljanje s sklepi župana; veljavni sklepi so že iz let 2009 in 2010. Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSL) v 3. točki 9. člena določa: *»Upravljavci stvarnega premoženja samoupravnih lokalnih skupnosti so uprava samoupravne lokalne skupnosti in osebe javnega prava, ki jih za upravljalce določi organ, pristojen za izvrševanje proračuna samoupravne lokalne skupnosti, s svojim aktom.«* Ti prostori se uporabljajo tako za delovanje ožjega dela – sedež MČ oziroma KS s pisarno, tajništvom – kot za izvajanje njihove dejavnosti oziroma tako imenovanih programov dela (razne delavnice, predavanja, aktivnosti društev ...).

V nekaj primerih so bili ožjim delom s sklepom župana v upravljanje dani tudi dodatni občinski objekti oziroma poslovni prostori (deli stavb), ki pa jih sami ne uporabljajo, saj jih občina oddaja v tržni najem. V teh primerih se najemnina ne steka na račun ožjega dela občine, ampak neposredno občini kot lastnici nepremičnine. Ožji del kot upravljavec na teh objektih načeloma izvaja samo redno vzdrževanje (za kar ima v svojem finančnem načrtu predvidena proračunska sredstva, ki mu jih občina nakaže oziroma povrne skozi dotacije), medtem ko tako večja vzdrževalna dela kot investicije praviloma izvajajo uradi mestne uprave (npr. Urad za gospodarske dejavnosti, v katerega pristojnost sicer sodijo občinske nepremičnine).

Neredko pomeni ta naloga za ožji del, njegov svet in uslužbenca v ožjem delu precejšnje administrativno, finančno in organizacijsko breme, zlasti tam, kjer gre za večje objekte z večjim obsegom dejavnosti (v Kulturnem domu Kamnica, na primer, delujejo tudi knjižnica, lekarna, ambulante, v Domu kulture Pekre se redno odvijajo gledališke predstave in drugi dogodki ... V obeh primerih krajevni skupnosti upravljata s celotnim objektom, čeprav ga le deloma uporabljata za svoje delovanje in dejavnosti). V vseh MČ in KS izvajanje te naloge sloni na enem uslužbencu občine, ne glede na to, kako obsežna je. Posamezne krajevne skupnosti (KS Malečnik-Ruperče in MČ Ivan Cankar) imajo v lasti celo športno infrastrukturo (nogometno oziroma košarkarsko igrišče), ki prav tako potrebuje določena vlaganja, prihodkov pa te nepremičnine ne ustvarjajo.

UGOTOVITVE:

- **Sklepi o upravljanju in celotni model upravljanja občinskih nepremičnin**, ki so v uporabi MČ in KS, so potrebni posodobitve v smislu uskladitve z njihovimi dejanskimi potrebami in zmožnostmi (finančnimi, kadrovske ...), s stanjem nepremičnin in tudi s spremembami v zakonodaji, ki ureja upravljanje s stvarnim premoženjem.
- **Občina kot lastnica zaenkrat tudi nima izdelanega popisa stanja** oziroma celovitega pregleda, v kakšnem stanju so njene nepremičnine, ki jih je dala v upravljanje MČ in KS; pavšalno lahko ocenimo, da, glede na razpoložljiva proračunska sredstva in skromne kadrovske resurse, ožji deli te nepremičnine relativno dobro upravljajo. Od MČ in KS kot upravljavcev stvarnega premoženja se sicer ne zahteva, da bi redno (na primer letno) poročali o stanju teh nepremičnin, o aktivnostih, ki se tam izvajajo, o izvajanju najemnih razmerij in drugih vidikih.
- **Če se bo obstoječa ureditev – da ožji deli ostajajo upravljavci občinskih nepremičnin - ohranila**, mora občina to stanje ustrezno urediti v svojem statutu, nato pa pripraviti nove sklepe o upravljanju, ki bodo odražali aktualno stanje, zakonodajno ureditev glede stvarnega premoženja in tudi obveznosti upravljavca v odnosu do lastnika. Od MČ in KS je treba pričakovati proaktivno vlogo predvsem v smislu rednega oziroma sprotnega seznanjanja občine o zgoraj navedenem. Za boljše in učinkovitejše upravljanje nepremičnin v okviru ožjih delov so nujne kadrovske okrepitve, predvsem v tistih MČ in KS, ki upravljajo najbolj frekventne lokacije.
- **Optimalna bi bila rešitev**, da imajo MČ in KS le tiste poslovne prostore, ki jih potrebujejo za svoje delovanje, in to v uporabi, ne v upravljanju. S tem bi se lahko bolj osredotočile na naloge, ki so dejansko v njihovi domeni: povezovanje in vključevanje prebivalcev, krepitev skupnosti, skrb za kulturno in družbeno dogajanje na območju mestne četrti, informiranje občanov, sodelovanje pri urejanju javnih površin, sodelovanje pri načrtovanju urejanja javne infrastrukture, sodelovanje z drugimi ožjimi deli ...
- **S ciljem razbremenitve referentov v MČ in KS ter konsolidacije upravljanja občinskih nepremičnin** bi bilo ustrezno, da se premoženje v lasti občine prenese v upravljanje pristojnemu uradu mestne uprave, ki upravlja z drugim oziroma z večino nepremičnega premoženja občine.

CILJ 4-1 Posodobijo ter z zakonodajo in dejanskim stanjem uskladijo se sklepi, s katerimi so dobile mestne četrti in krajevne skupnosti v upravljanje premoženje v lasti občine.

CILJ 4-2 Mestne četrti in krajevne skupnosti imajo v uporabi le tisto premoženje občine, ki ga potrebujejo za delovanje tajništva in svetov ter za izvajanje svoje dejavnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 4-1** Za obdobje do realizacije zastavljenih ciljev oziroma dokler ostajajo MČ in KS upravljavci nepremičnin v lasti občine, se pripravi sprememba statuta, s katero se to omogoči, in pripravijo se novi sklepi o upravljanju, s katerimi dobijo v upravljanje le prostore, ki jih potrebujejo za delovanje in za izvajanje programov dela.
- 4-2** Čim prej se začnejo postopki za prenos nepremičnin, s katerimi zdaj upravljajo MČ in KS, na pristojni urad mestne uprave; ta se zaradi razširjenega portfelja nepremičnin pred tem tudi kadrovske okrepi.
- 4-3** MČ in KS postanejo uporabniki, ne več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za gospodarske dejavnosti, mestne četrti in krajevne skupnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2025	Sprejeta je sprememba statuta in izdani so novi sklepi, na osnovi katerih MČ in KS izvajajo upravljanje nepremičnin v lasti občine.
31.12.2027	MČ in KS niso več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

5.8 Upravljanje krajevnih pokopališč

Po Odloku o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih med naloge ožjih delov občine v Mestni občini Maribor sodijo tudi naloge s področja gospodarskih javnih služb: upravljanje pokopališč, izvajanje zimske službe, vzdrževanje javnih poti, krajevnih in gozdnih cest. Navedena določba ni ustrezna, saj MČ in KS ne izvajajo zimske službe niti vzdrževanja gozdnih cest, medtem ko gre pri vzdrževanju cest dejansko za nekategorizirane ceste in ne za javne poti (ki sicer sodijo med kategorizirane ceste nižje kategorije).

Pet krajevnih skupnosti v Mestni občini Maribor upravlja s krajevnimi pokopališči na svojem območju:

- **KS Kamnica:** pokopališči Kamnica in Urban,
- **KS Bresternica-Gaj:** pokopališče Gaj nad Mariborom,
- **KS Malečnik-Ruperče:** pokopališče Na Gorci,
- **KS Limbuš:** pokopališče Limbuš ter
- **KS Razvanje:** pokopališče Razvanje.

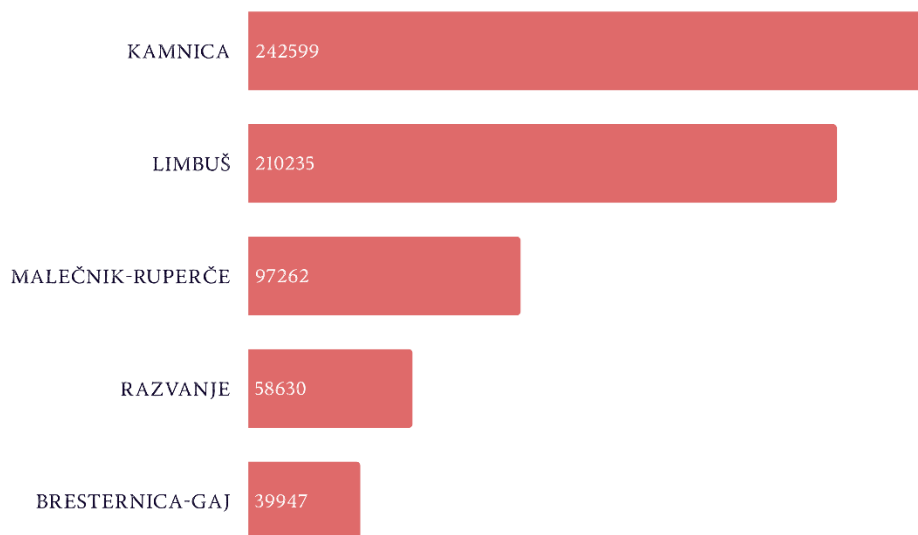
Za izvajanje dejavnosti imajo sklenjene pogodbe z zunanjimi izvajalci za pogrebne storitve. Pokopališča v upravljanju krajevnih skupnosti so redno vzdrževana in urejena, pokopališke storitve se izvajajo nemoteno in na krajevno običajne načine. V letu 2024 je Mestna občina Maribor sprejela novi Odlok o pokopališkem redu v Mestni občini Maribor, v okviru katerega je na novo definirala izvajanje pokopališke dejavnosti; med drugim je glede upravljanja krajevnih pokopališč zdaj v 3. členu določeno: "(2) Upravljavci pokopališč v mestni občini so lahko naslednje krajevne skupnosti: Malečnik- Ruperče, Kamnica, Bresternica-Gaj, Limbuš in Razvanje za pokopališča na območju teh krajevnih skupnosti ali javno podjetje, kot izvajalec gospodarske javne službe. (3) Mestna občina na pisni predlog sveta krajevne skupnosti odloči, da bo upravljavec pokopališča (oziroma pokopališč) na območju te krajevne skupnosti javno podjetje iz prejšnjega odstavka. Navedeni sklep je dokončen za obdobje mandata sveta, ki ga je sprejel."

POKOPALIŠČE	ŠTEVILO GROBNIH MEST	ŠTEVILO POKOPOV (2020-2024)	POVRŠINA (V M2)	IZVAJALEC POGREBNIH STORITEV
KAMNICA	1759	487	19.947	YAMACO
URBAN	106	6	769	YAMACO
LIMBUŠ	1529	470	11.458	YAMACO
GORCA NAD MALEČNIKOM	619	144	6113	HELP
RAZVANJE	304	101	2832	YAMACO
GAJ NAD MARIBOROM	131	33	1847	YAMACO

SLIKA 10: Pokopališča v upravljanju MČ in KS - osnovni podatki. (vir podatkov: KS Kamnica, Limbuš, Bresternica-Gaj, Razvanje, Malečnik-Ruperče)

V proračunu MOM oziroma v finančnih načrtih krajevnih skupnosti Kamnica, Limbuš, Bresternica-Gaj, Malečnik-Ruperče in Razvanje so pod postavko Upravljanje pokopališč predvidena sredstva za tekoče vzdrževanje pokopališč in mrliških vežic, kot so odvoz smeti, pisarniški material (izdaja dovolilnic za postavitve spomenika na pokopališču, letna izdaja položnic za grobnine in podobno), električna energija, čistilni material in storitve, voda, komunalne storitve, poštna storitve, urejanje okolice, najem zabojujnikov za smeti ter različna popravila na pokopališki infrastrukturi.

SLIKA 11: Pregled realizacije odhodkov na proračunski postavki Upravljanje pokopališč, obdobje 2019-2024 (vir podatkov: Zaključni računi proračunov Mestne občine Maribor)

UGOTOVITVE:

- **V primeru potreb po večjih vlaganjih** (npr. investicije na pokopališki infrastrukturi, izgradnja žarnih temeljev in žarnega zidu ...) že nekaj let v posameznih primerih prihaja do težav, saj prihodki od grobnin in pokopaliških storitev, ki jih prejema krajevne skupnosti, ne zadoščajo za vsa potrebna vlaganja (npr. postavitve temeljev za nove grobove, žarnega zidu, vlaganja v poslovilno vežo ...); veljavne cene najema grobnih mest in pogrebnih storitev, ki se sprejemajo s sklepom mestnega sveta, namreč niso bile spremenjene že od leta 2009. V prvi polovici leta 2025 se sicer pričakuje sprejetje novega cenika na osnovi predlogov, ki so jih pripravile krajevne skupnosti (akt, ki določa cen pokopaliških in pogrebnih storitev, sprejme mestni svet).
- **Veljavna določba v Odloku o pokopališkem redu v Mestni občini Maribor** – da lahko šele na predlog sveta krajevne skupnosti občina odloči, da bo upravljavec pokopališča javno podjetje –, lahko v praksi predstavlja precej težav. Teoretično namreč omogoča, da se upravljavec menja na vsaka štiri leta (z vsako menjavo sveta KS). Že zdaj sta na območju občine dva modela – mestni pokopališči Dobrava in Pobrežje upravlja javno podjetje, katerega osnovna dejavnost so pogrebne storitve, šest okoliških pa krajevne skupnosti z le enim zaposlenim in podizvajalci. Ustrezno velike so tudi razlike v cenah najema grobnih mest in pokopaliških storitev ter v pokopališki infrastrukturi.
- **Vzpostaviti je treba digitalno evidenco grobnih mest in orodje za iskanje grobnih mest** tudi za pokopališča, ki so v upravljanju krajevnih skupnosti (lahko v okviru podstrani krajevnih skupnosti, ki upravljajo pokopališča), enako kot je že vzpostavljeno za pokopališči Pobrežje in Dobrava.

CILJ 5 Višji standard vzdrževanosti in urejenosti krajevnih pokopališč, digitalizacija evidenc o pokojnikih in grobovih.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 5-1 Čim prejšnja uskladitev grobnin in cen pokopaliških storitev z rastjo stroškov.
- 5-2 Digitalizacija evidence grobnih mest na vseh pokopališčih ter možnost iskanja grobnih mest po spletu in preko mobilne aplikacije.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalo, promet in prostor, krajevne skupnosti, javno podjetje

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2025	Sprejeti so novi ceniki grobnin in pokopaliških storitev.
31.12.2027	Vzpostavljeni so digitalizirane evidence za krajevna pokopališča ter iskalnik grobnih mest na spletu in v mobilni aplikaciji.

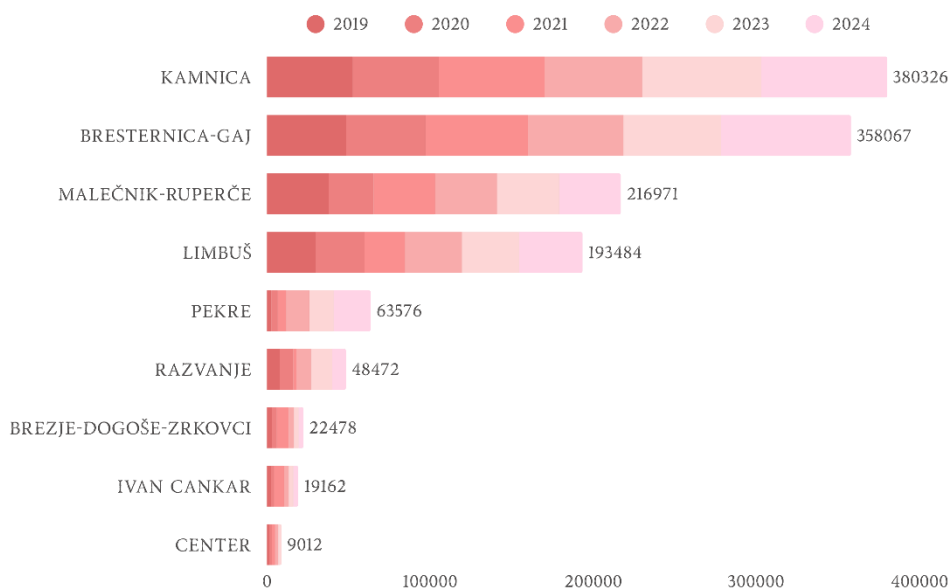
5.9 Vzdrževanje nekategoriziranih cest

Kot že ugotovljeno pri prejšnji točki, odlok določa, da MČ in KS vzdržujejo »javne poti«, kar pa ne drži, saj gre pri javnih poteh za kategorizirane ceste, ki pa jih MČ in KS ne vzdržujejo niti na cestah ne morejo izvajati investicij. Dejansko MČ in KS izvajajo vzdrževanje nekategoriziranih cest kot jih določa Zakon o javnih cestah (3. točka 14. člena): »Nekategorizirana cesta je vsaka prometna površina, ki ni kategorizirana kot javna cesta in na kateri se opravlja promet na način in pod pogoji, kot jih v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa določi lastnik ali od njega pooblaščen upravljavec te prometne površine (gozdne ceste, dovozne ceste in pristopi do objektov ter zemljišč, funkcionalne prometne površine ob objektih, avtobusne postaje, ceste v zasebni lasti in podobne ...«

Vzdrževanje takšnih cest, ki so pomembne za dostop določenega števila občanov do njihovih domov v predelih, kjer ni javnih cest, izvajajo vse krajevne skupnosti in tudi tri mestne četrti – Center, Ivan Cankar ter Brezje-Dogoše-Zrkovci; slednje sicer v bistveno manjšem obsegu, saj ležijo na pretežno urbanih predelih. Ob tem velja pojasniti, da se lahko s sredstvi občine vzdržujejo samo ceste, ki potekajo po občinskih zemljiščih, čeprav se ugotavlja, da se dejansko v okviru te naloge vzdržujejo tudi ceste na zemljiščih, ki niso v celoti (ali sploh) v lasti občine. Izvajalci vzdrževanja v posamezni MČ oz. KS v tekočem letu so izbrani z javnim naročilom, v okviru tako imenovanega dinamičnega nabavnega sistema.

V skladu z Odlokom o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih bi morala občina sredstva za izvajanje te naloge namenjati "po sprejetih kriterijih" (10. člen), vendar takšnih kriterijev MOM doslej ni oblikovala. Načeloma se tako v vsakoletnem občinskem proračunu sredstva za ta namen načrtujejo približno v obsegu realizacije predhodnega leta oziroma se prilagajajo (zvišujejo) glede na morebitne ugotovljene spremenjene okoliščine (npr. potreba po večjem vzdrževanju zaradi pogostih vremenskih ujm) ter tudi glede na politična usklajevanja v mestnem svetu ob sprejemanju proračuna.

Predvsem v krajevnih skupnostih izpostavljajo, da vsakokratna zagotovljena sredstva v občinskem proračunu zadoščajo le za vzdrževanje najnujnejšega oziroma najbolj problematičnih odsekov nekategoriziranih cest, ne pa za vse potrebno vzdrževanje. Pri pregledu podatkov o realizaciji na postavki »Vzdrževanje javnih poti – letno in zimsko« ugotovimo, da je realizacija, glede na vsakokratni sprejeti finančni načrt, skoraj 100-odstotna – da so torej bila porabljena praktično vsa predvidena sredstva.

SLIKA 12: Pregled realizacije odhodkov na postavki Vzdrževanje javnih poti - zimsko in letno, obdobje 2019-2024 (vir podatkov: zaključni računi proračunov MOM)

MČ in KS, ki vzdržujejo nekategorizirane ceste, k pripravi letnega načrta vzdrževanja pristopajo različno; v nekaterih ožjih delih se letni načrt vzdrževanja pripravi v okviru delovnega telesa sveta MČ oz. KS (npr. odbor ali komisija za komunalno) in ga svet potrdi oziroma se seznanji z njim. V drugih popis najnujnejših potreb po vzdrževanju v konkretnem letu, tudi na osnovi terenskih ogledov, pripravijo referent skupaj s predstavnikom sveta (predsednik sveta, predsednik komunalne komisije ...). Mestna uprava oz. strokovna služba – urad za komunalno, promet in prostor – se pri načrtovanju in izvajanju te naloge v okviru KS in MČ strokovno ne vključuje; naloga se, v fazi priprave, v celoti izvaja na ravni ožjih delov, postopek izbire izvajalca pa izvede občinska služba za javna naročila.

UGOTOVITVE

- **Pri vzdrževanju nekategoriziranih cest občina nima celovitega pregleda** nad stanjem te infrastrukture niti nad izvajanjem službe: npr. kakšna je namenska raba zemljišč, po katerih potekajo, v katerih primerih sploh gre za cestno infrastrukturo in kdaj za kmetijsko ali stavbno zemljišče, kakšno dostopnost zagotavljajo posamezne ceste (do stanovanjskega objekta ali do njiv), ali so javnega ali nejavnega značaja itd.), kakšno je lastništvo ... Posebno pozornost je treba posvetiti dejstvu, da v posameznih primerih nekategorizirane ceste potekajo po zemljiščih, ki so le v delni lasti občine ali celo sploh niso v njeni lasti; to otežuje izvajanje te naloge, saj občina ne more vlagati v tuje premoženje.
- **MČ in KS, ki izvajajo to nalogo**, poročajo, da je treba, s ciljem zagotavljanja ustrezne prevoznosti, na posameznih odsekih nekategoriziranih cest vzdrževalna dela izvajati vsako leto oziroma celo večkrat letno. Zaradi terena, izpostavljenosti, vremenskih neprilic, večje obremenitve s prometom ... namreč nasuti material odnaša z vozišča. Zaradi neracionalnosti ponavljajočega se vzdrževanja istih odsekov je občina v zadnjih letih že preverjala možnosti, da določene pomembnejše ceste na zemljiščih v njeni lasti, kjer je treba vzdrževanje pogosto ponavljati, kategorizira in asfaltira, zato že obstaja osnova za nadaljnje korake.

CILJ 6 Določi se optimalen model vzdrževanja nekategoriziranih cest v občinski lasti, da se vzpostavi gospodarno in učinkovito izvajanje te naloge.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 6/1** Izdelava pregleda stanja in evidence nekategoriziranih cest na območju Mestne občine Maribor (lastništvo, pomembnost, promet ...).
- 6/2** Na osnovi ugotovitev v okviru pregleda stanja se določijo nadaljnji koraki in pripravijo letni načrti vzdrževanja po posameznih delih občine oziroma območjih. To se izvede v sodelovanju med strokovno službo mestne uprave ter KS in MČ.
- 6/3** Določijo se najustreznejši model vzdrževanja (preostalih) nekategoriziranih cest (možnosti: naloga je še naprej v domeni MČ in KS ali se prenese na urad za komunalo oziroma koncesionarja, ki izvaja službo, predstavniki MČ in KS pa se vključujejo kot poznavalci terena). Če ostane naloga na MČ in KS, se določijo tudi kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge upoštevajoč zastavljeni model.
- 6/4** Kjer se ugotovi, da je to strokovno upravičeno (glede na merila, določena z ustrežno uredbo, ki ureja merila za kategorizacijo javnih cest), se izvede kategorizacija in zatem postopoma asfaltiranje cest.
- 6/5** Dokler ostaja naloga vzdrževanja nekategoriziranih cest v domeni krajevnih skupnosti in mestnih četrti, se v izvajanje naloge vključuje tudi pristojni urad mestne uprave (Urad za komunalo, promet in prostor).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalo, promet in prostor, MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2026	Izdelana je evidenca nekategoriziranih cest za celotno območje MO Maribor.
31.10.2026	Pripravljen je letni načrt vzdrževanja za leto 2027.
31.10.2026	Izdelani so model vzdrževanja in kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge.
31.12.2026	Izvedena je kategorizacija in pripravljen je načrt asfaltiranja.
31.12.2025	Pristojni urad je vključen v načrtovanje in spremlja izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest.

5.10 Programi dela – dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti

V okviru proračuna občine se v finančnih načrtih mestnih četrti in krajevnih skupnosti na postavki Programi dela MČ in KS načrtujejo sredstva, ki so namenjena izvajanju aktivnosti in dogodkov za prebivalce posamezne MČ oziroma KS. Ob odhodkih, ki so namenjeni neposredno za izvedbo programov in aktivnosti, izdajo krajevnih glasil, organizacijo dogodkov, reprezentanco ..., se sredstva na tej postavki namenjajo tudi za obratovalne stroške prostorov, v katerih se te dejavnosti izvajajo.

Vsaka MČ in KS v svojem finančnem načrtu okvirno predvidi program aktivnosti, ki jih bo izvedla v proračunskem letu. Ob koncu leta na spletni strani občine MČ in KS tudi objavijo pozive k oddaji vlog za vključitev v "programe dela" oziroma za izvajanje vsebin v okviru dejavnosti MČ oziroma KS. Gre za različne aktivnosti za občane: od ustvarjalnih delavnic in krožkov do tečajev in predavanj za različne ciljne skupine. V programe MČ in KS se vključujejo predvsem lokalna, krajevna društva, iniciative in druge asociacije. O vključitvi posameznega prijavitelja v izvajanje programov dela odloči svet MČ oziroma KS, pri izbiri pa imajo prednost izvajalci, ki delujejo na njenem območju in izvajajo nepridobitne dejavnosti, namenjene predvsem prebivalcem iz neposrednega okolja. Dejavnosti morajo biti za udeležence brezplačne.

UGOTOVITVE:

- **V prostorih MČ in KS iz leta v leto potekajo zelo podobne aktivnosti**, ki jih za različne ciljne skupine v okviru programov dela izvajajo v veliki meri iste organizacije, iniciative in posamezniki. Vključenost v te aktivnosti se po ožjih delih zelo razlikuje, zlasti v mestnih četrtih pa dosežejo le majhen del prebivalstva oziroma se izvajajo v bolj kot ne zaprtih krogih stalnih udeležencev, članov društev. Ponujene vsebine redko dosežejo vse demografske skupine.
- **V nekaterih ožjih delih je skozi vse leto veliko dogajanja**, v drugih pa izvajajo le nekaj celoletnih aktivnosti v prostorih mestne četrti (npr. krožki, rekreativna vadba). Praksa kaže, da sta obseg in raznolikost programov, ki jih izvajajo MČ in KS, najbolj odvisna od motiviranosti in angažiranosti članov svetov, posebej predsednikov in članov delovnih teles, ki jih sveti imenujejo za organizacijo dogodkov, pa tudi referentov.
- **Aktivnosti za občane so praviloma bogatejše v krajevnih skupnostih** kot v mestnih četrtih; v primestnih naseljih se prebivalci bolje poznajo med seboj, bolj čutijo pripadnost skupnosti, večja je tudi motiviranost izvoljenih članov svetov za tovrstne vsebine.
- **Manjkata kulturna ponudba na višji ravni** in ponudba vsebin za mlade.
- **Relativno malo je sodelovanja med ožjimi deli**, na primer pri organizaciji dogodkov, čeprav lahko skupni pristop prinese sinergijske učinke, kot so aktivacija in doseg večjega dela prebivalstva, nižji stroški izvedbe aktivnosti (prostori, oprema, organizacija ...), to pa lahko ima za rezultat večji izkoristek vloženega dela in sredstev, kvalitetnejše dogodke za širšo skupino prebivalstva in povezovanje prebivalstva na širšem območju ter lahko preide v trajen način delovanja MČ in KS.
- **MČ in KS potrebujejo strokovno in politično podporo** občine pri izvajanju svoje dejavnosti.
- **V Lokalnem programu za kulturo** v Mestni občini Maribor (LPK) 2024-2027 je, v okviru ukrepa št. 5 – *Seznam infrastrukture za kulturo v MOM* predvidena uporaba zdaj še neizkoriščene občinske infrastrukture za kulturne dejavnosti, v ukrepu 16 – *Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra* pa organizirane javne razprave o potrebah in ciljnih posameznih projektov. Kot navaja LPK, so v zasnovi projekti na Tezmem, v Limbušu in Magdaleni, največje potrebe pa so ob tem prepoznane tudi na Studencih, Pobrežju in v Brezju (z Dogošami in Zrkovci), velik skupnostni potencial pa kaže širše območje nekdanje MTT v Melju. Kot sodelujoče pri izvajanju tega ukrepa so predvidene tudi MČ in KS.
- **V okviru novega Lokalnega programa mladih**, ki je v pripravi, sta predvidena dva ukrepa, ki bosta vključevala MČ in KS: pri prvem gre za vzpostavitev demokratičnih orodij za spodbujanje aktivnega državljanstva mladih, tudi z decentralizacijo mladinskega dela oziroma z njegovo širitvijo v zaledne dele občine (tudi v prostore MČ in KS) in pri drugem za decentralizirano izvajanje mladinskega dela v sodelovanju z MČ in KS. Ukrepi na tem področju se zato načrtujejo v povezavi z ukrepi iz poglavja 9 te strategije - *Prostorski pogoji mestnih četrti in krajevnih skupnosti*.

CILJ 7 Vse mestne četrti in krajevne skupnosti skrbijo za bogato in kvalitetno kulturno, družbeno ... življenje na svojem območju, ki nagovarja čim več občanov in vse demografske skupine. V organizacijo in izvedbo vključujejo čim več organizacij na svojem območju in posameznikov ter se, vedno ko je to mogoče, povezujejo z drugimi, predvsem sosednjimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 7/1 MČ in KS v sodelovanju z občino kontinuirano skrbijo za urejanje in izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju.
- 7/2 Opredelijo se potenciali obstoječih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, ki jih zdaj njihova dejavnost ne zajema (kulturnih, mladinskih).
- 7/3 V okviru (letnega, večletnega) načrta uporabe prostorov MČ in KS se, ob že uveljavljenih "programih dela", predvidijo nove vsebine, ki jih izvajajo izvajalci v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), ter kulturne vsebine v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja.
- 7/4 Deljenje dobrih praks med ožjimi deli. Mestne četrti in krajevne skupnosti, v katerih se redno izvajajo raznolike dejavnosti, namenjene širšemu krogu prebivalstva, pomagajo drugim ožjim delom, ki so pri tem manj uspešni, pri prehajanju na podoben način dela.
- 7/5 Skupna uporaba prostorov. Prostori v lasti, zlasti pa v upravljanju posameznih MČ in KS ter v lasti občine, ki so primerni za izvajanje aktivnosti in dogodkov za občane, souporablja več MČ in KS. Predvsem se možnost souporabe omogoči tistim ožjim delom, ki sami nimajo primernih prostorov, ter sosednjim MČ in KS. S tem se omogočijo kvalitetnejše in obsežnejše izvajanje programov dela v vseh ožjih delih ter boljši izkoristek prostorov.
- 7/6 Prenos dobrih praks razvoja skupnostnih centrov in vključevanja prebivalstva na lokalni ravni (iz Slovenije in tujine)

SODELUJOČI

Mestne četrti in krajevne skupnosti, Urad za mladino in kulturo, Urad za gospodarske dejavnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2030	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj) so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture, mladine in starejših.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2027	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.
31.12.2030	Novi programi, dogodki ... za občane zlasti v tistih MČ in KS, ki so zdaj zaradi prostorske stiske omejeni pri izvajanju programov (vsaj trije novi programi letno).
31.12.2030	Vzpostavljenih vsaj 5 novih praks skupnostnih centrov in/ali vključevanja prebivalstva

6 OBMOČJA MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zakon o lokalni samoupravi (18. člen) določa, da se ime in območje ožjega dela občine določita s statutom občine; Statut MOM v 9. členu sicer navaja samo nazive ožjih delov, ne pa tudi njihovih območij niti sedežev. ZLS nadalje določa, da mora pri notranji členitvi občinski svet upoštevati zemljepisne, zgodovinske,

gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti območja, da gre torej predvsem za teritorialno razdelitev občine na več delov.

Če se občina odloči ukiniti ožji del ali spremeniti njegovo območje, to izvede s sklepom občinskega sveta (18. člen ZLS) in s spremembo statuta. Takšna sprememba sicer začne veljati šele po izteku aktualnega mandata sveta ožjega dela občine, mora pa pred ustanovitvijo ožjih delov ali spremembo njihovih območij in imen občinski svet na zborih krajanov ali referendumu ugotoviti interes prebivalcev teh območij.

UGOTOVITVE

- **Prostorsko, investicijsko, razvojno ... načrtovanje** občine skoraj vedno presega območje ene mestne četrti ali krajevne skupnosti; spomnimo, da strategija prostorskega razvoja mesta Maribor (Občinski prostorski načrt) le-to deli na štiri dele. Zato je smiselno razmišljati o povezovanju in ne morebitnem dodatnem drobljenju oziroma členitvi območja občine.
- **Razdelitev občine na ožje dele** mora biti takšna, da se lahko vsak del posebej in občina kot celota najučinkoviteje odzivajo na potrebe prebivalstva. Bolj učinkovito organizirani in upravljani ožji deli občine, nenazadnje, pomenijo tudi drugačno dojetje potenciala ožjih delov in večjo motiviranost občanov za sodelovanje pri urejanju skupnih zadev.
- **Območja oziroma meje med ožjimi deli občine**, ki so, kot že ugotovljeno, nastali s preprostim združevanjem starih krajevnih skupnosti, niso povsod v celoti ustrezni glede na dosedanja in predvideni prostorski razvoj (npr. nove stanovanjske soseske, nove vpadnice, spremenjeni prometni tokovi, spremembe v družbeni infrastrukturi ...). Predvsem je treba podrobneje obravnavati območja naslednjih mestnih četrti:
 - **MČ Center in MČ Ivan Cankar, MČ Koroška vrata**: vsaka od sosednjih MČ ima svoj urbani del in primestne dele, ki širijo območje mestne četrti, hkrati pa skupaj ne delujejo kot funkcionalna celota (npr. Vinarje, Ribniško selo, Stolni vrh, Košaki, Počehova, Pekel ...). Dejansko urbana območja vseh treh četrti zaokrožajo območje, ki se ga dojema kot (razširjeno) središče mesta, in imajo zato velik potencial za združitev v enotno centralno mestno četrt, primestni predeli pa bi se lahko oblikovali kot krajevne skupnosti;
 - **MČ Brezje-Dogoše-Zrkovci**: zlasti naselji Dogoše in Zrkovci sta izrazito primestni oz. podeželski, za razliko od Brezja, kjer se, za Pobrežjem, nadaljujejo urbani elementi in območje šele postopoma prehaja v primestje. V preteklosti so se že pojavljale (bolj kot ne neformalne) pobude za razdružitev MČ Brezje-Dogoše-Zrkovci; kot smiselna se kaže možnost za oblikovanje krajevne skupnosti Dogoše-Zrkovci in priključitev Brezja k MČ Pobrežje;
 - **MČ Studenci**: zahodna obvoznica je to mestno četrt razdelila na »stari« (vzhodni) in »novi« (zahodni) del, v katerem se z novimi stanovanjskimi soseskami in hitro naraščajočim številom prebivalstva oblikuje povsem drugačno urbano območje;
 - **MČ Nova vas in MČ Radvanje**: soseska Borova vas je v naravi bolj del mestne četrti Nova vas, čeprav sodi v MČ Radvanje, ki v večjem delu leži na drugi strani zahodne obvoznice;
 - **MČ Tabor in MČ Magdalena**: širše območje desnega brega Drave se med prebivalstvom dojema predvsem kot »Tabor«. V obeh primerih gre za po površini manjši četrti (Magdalena je druga najmanjša četrt, Tabor pa četrt, sicer z velikim številom prebivalcev), zato velja preveriti, ali bi bilo smiselno območji združiti v eno veliko mestno četrt;
 - **MČ Tabor in MČ Tezno**: MČ Tabor na jugovzhodu sega vse do industrijsko-poslovne cone med Tržaško cesto in železniško progo, saj šele ta predstavlja mejo s sosednjo MČ Tezno. Preveriti velja, ali bi bilo smiselno območje zahodno od železniške proge, ki še vedno obsega del poslovno-industrijske cone, priključiti k MČ Tezno.

CILJ 8 Območja mestnih četrti in krajevnih skupnosti so določena smiselno in funkcionalno glede na zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti ter tako, da lahko vsaka kar najbolje odgovarja na pričakovanja in potrebe prebivalstva na svojem območju in uresničuje poslanstvo ožjih delov, ki je določeno s statutom občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 8/1** Preveri se ustreznost teritorialne členitve Mestne občine Maribor. Če oziroma kjer se ugotovi, da bi bila potrebna sprememba, se pripravi predlog preoblikovanja območja ožjega dela. Pri morebitnem redefiniranju mej se upoštevajo zakonske določbe glede notranje členitve občin, prostorski okoliši, katastrske občine.
- 8/2** V Statutu MO Maribor se določijo območja ožjih delov občine.
- 8/3** Ne glede na to, ali se območja ožjih delov spremenijo ali ostanejo enaka, se spodbuja čim več povezovanja in sodelovanja med mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, zlasti med sosednjimi; program aktivnosti, v katerih bodo MČ in KS sodelovale, je del finančnega načrta vsake MČ in KS.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Služba za GIS, Služba za pravne zadeve, zunanje strokovne organizacije (npr. GURS), Delovna skupina za določitev območij MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.04.2026	Pripravljen predlog območij MČ in KS.
30.06.2026	V Statutu MOM so določena območja MČ in KS.
takoj	Povezano sodelovanje med ožjimi deli na širših območjih, ki presegajo meje MČ in KS, pri organizaciji dogodkov in aktivnosti.

7 SVETI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zakon o lokalni samoupravi določa (19. člen), da je organ ožjega dela občine svet. Izvolijo ga volilni upravičenci s stalnim bivališčem na območju ožjega dela in na način kot je določen z zakonom.

Član sveta ožjega dela občine ne morejo biti župan, podžupan, javni uslužbenec v občinski upravi in javni uslužbenec v službi ožjega dela občine. S statutom občine se lahko sicer tudi določi, da ožji deli nimajo svetov. Volitve v svete ožjih delov potekajo hkrati z volitvami županov in volitvami članov občinskega sveta. Iz 11. člena ZLS izhaja posreden način odločanja občanov preko občinskih in mestnih svetov pa tudi svetov ožjih delov občine: "Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave preko svetov, sestavljenih iz članov, ki jih volijo svobodno in tajno na podlagi neposredne, enake in splošne volilne pravice."

Glede odločanja sveta ožjega dela se smiselno uporablja določba prvega odstavka 35. člena ZLS, ki ureja sprejemanje odločitev v občinskih svetih. To pomeni, da sveti ožjih delov na svojih sejah odločitve sprejemajo z večino opredeljenih glasov navzočih članov. Svet lahko veljavno sklepa, če je na seji navzoča večina članov (glede na število, ki je določeno z ustreznim občinskim aktom).

ZLS v 19.a členu tudi predvideva, da lahko svet ožjega dela občine občinskemu svetu predlaga odločitve, ki se nanašajo na ožji del občine. Če tako določa statut občine, mora občinski svet pred sprejetjem odločitve, ki se nanaša na ožji del občine, pridobiti mnenje sveta ožjega dela občine, ki pa zanj ni zavezujoče. Takšno določbo vsebuje tudi Statut Mestne občine Maribor: »Kadar mestni svet odloča o zadevah, ki se tičejo samo občanov in občank določene mestne četrti ali krajevne skupnosti, mora pred sprejetjem odločitve pridobiti mnenje sveta mestne četrti ali krajevne skupnosti.« (75. člen). Kot pojasnjuje komentar k 19.a členu zakona, občinski svet odloča, svet ožjega dela pa je organ, ki predlaga in daje mnenje k predlogom, ki jih bo svet obravnaval, vendar ne more preglasiti občinskega sveta. Statut občine lahko tudi določi, da so posamezne odločitve sveta ožjega dela veljavne, ko da nanje soglasje občinski svet (19.a člen ZLS) - iz tega izhaja nadzorna vloga občinskega sveta občinskega sveta nad odločitvami sveta ožjega dela občine.

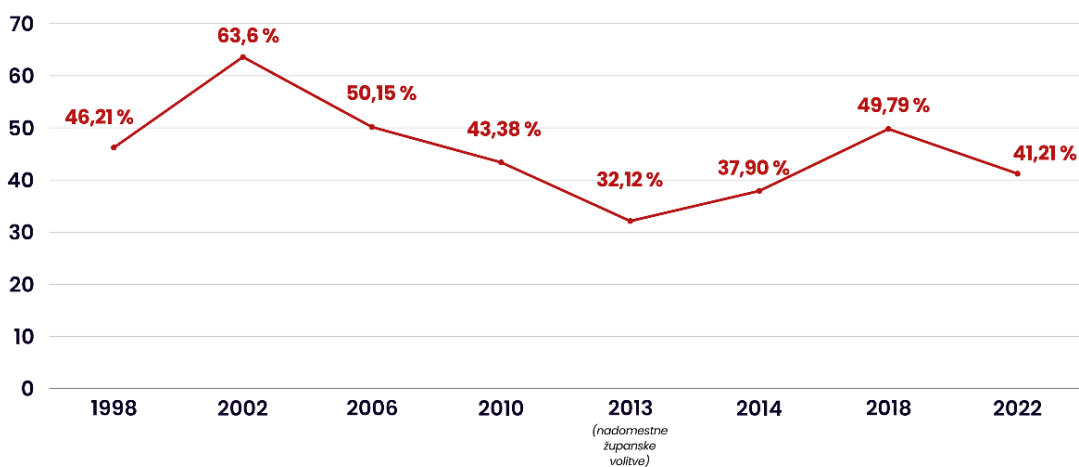

Krajevni, vaški in četrtni odbori kot posvetovalno telo občinskega sveta

Če ožji deli nimajo svetov ali če ožji deli v občini sploh niso ustanovljeni, lahko občinski svet ustanovi tudi krajevne, vaške ali četrtne odbore kot svoja posvetovalna telesa oziroma posebna delovna telesa (19. člen ZLS). Kot določa 30. člen ZLS, člane takšnih odborov imenuje in razrešuje občinski svet izmed prebivalcev posameznih ožjih delov, če ti niso ustanovljeni, pa izmed prebivalcev posameznih območij občine, kot so določena z odlokom. Če tako določi statut občine, lahko, namesto občinskega sveta, člane odborov na zborih občanov imenujejo in razrešujejo tudi prebivalci na nekem območju.

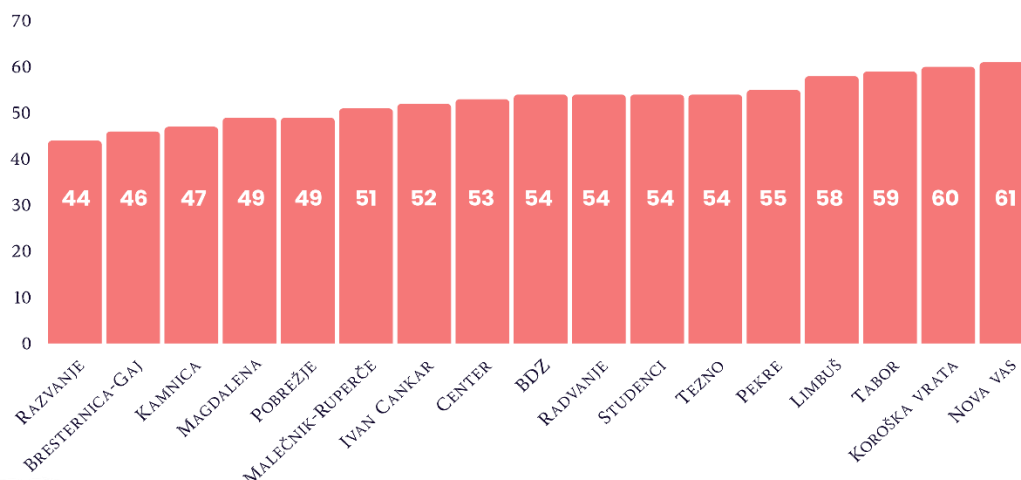
Za razliko od svetov takšni odbori niso organi z izvršilno funkcijo in tudi ne morejo opravljati nalog, ki bi bile s statutom lahko prenesene na ožje dele. Lahko pa občina s statutom določi, da ima odbor pravico občinskemu svetu predlagati odločitve, ki se nanašajo na ožji del. Kot pojasnjuje Komentar Zakona o lokalni samoupravi (str. 141), je ta določba namenjena »boljšemu vključevanju in sodelovanju ožjih delov pri posvetovanju o izzivih in rešitvah, ki se dotikajo predvsem ožjih delov, z namenom, da se izkoristi zainteresiranost in aktivnost ljudi, ki tam prebivajo, za reševanje zadev, ki se nanašajo na njihovo neposredno okolje. Tovrstni posvetovalni odbori omogočajo pretok kakovostnih informacij iz ožjih delov občin v organe občine, ki odločajo.«

Zakon o lokalnih volitvah v 109. členu določa, da se za volitve članov svetov četrtnih skupnosti (v mariborskem primeru mestnih četrti) smiselno uporabljajo določbe kot veljajo za volitve v občinski svet (proporcionalni način). V svete krajevnih in vaških skupnosti pa se voli po večinskem sistemu, saj se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za večinske volitve v občinski svet. Prvo, konstitutivno sejo sveta ožjega dela skliče župan, na njej pa svet iz svojega članstva izvoli predsednika oziroma predsednico sveta.

SLIKA 13: Volilna udeležba v 1. krogu lokalnih volitev v MO Maribor od 1998 do 2022 (vir podatkov: dvk-rs.si)

V aktualnem mandatu je povprečna starost članov in članic svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor relativno visoka: ob izvolitvi za mandatno obdobje 2022-2026 je bila 53 let (povprečna starost prebivalcev s stalnim prebivališčem je dobrih 45 let). Najstarejši predsednik sveta je bil ob nastopu mandata star 79 let, najmlajši pa 30 let.

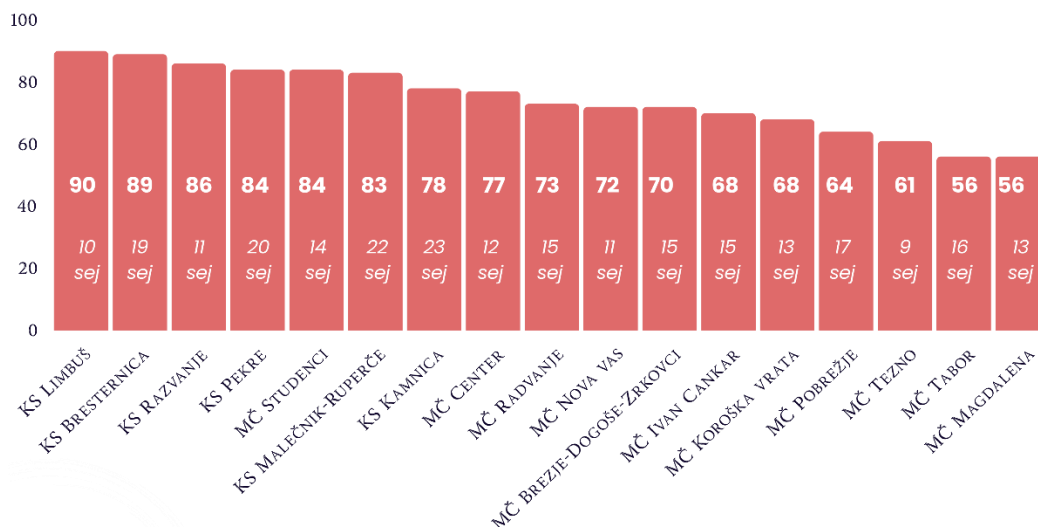
SLIKA 14: Povprečna starost članic in članov svetov MČ in KS v mandatu 2022-2026 ob izvolitvi (vir podatkov: Služba za MČ in KS MOM)

7.1 Število članov v svetih MČ in KS

V skladu z 19.a členom ZLS, ki mu sledi tudi 70. člen Statuta MOM, število članov sveta ožjega dela občine določi občinski svet. V MO Maribor je bilo število članov v svetih MČ in KS določeno s Sklepom o določitvi volilnih enot in števila članov za volitve v svete MČ in KS (2002). Sveti štejejo od sedem do sedemnajst članov; največ jih imajo sveti mestnih četrti Pobrežje in Nova vas (17), sledijo Tabor, Tezno, Center, Ivan Cankar in Koroška vrata (15). Sveti MČ Radvanje, Magdalena, Studenci in Brezje-Dogoše-Zrkovci imajo po 13 članov, sveta KS Malečnik-Ruperče in KS Bresternica-Gaj po 9 (v vsaki so bile doslej tri volilne enote, kjer so bili izvoljeni po trije člani) ter sveti KS Kamnica, Limbuš, Pekre in Razvanje po 7.

V letu 2024 so se sicer spremenile določbe Zakona o lokalnih volitvah in spremembe bodo deloma vplivale tudi na volitve v krajevnih skupnostih Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj; v vsaki je odslej namesto treh le po ena volilna enota, saj je celotno območje ožjega dela ena volilna enota. Konkretno zakon po novem določa: "Volilna enota za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti je območje krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti." (109. člen). Sprememba bo v praksi zaživel na prihodnjih lokalnih volitvah, pred tem bo morala MO Maribor pripraviti nov sklep, ki določa volilne enote, da bo ta predpis uskladila z zakonodajo (sklep potrди mestni svet).

Glede sklicevanja, ugotavljanja sklepčnosti, odločanja sveta ožjega dela ... se smiselno uporablja določba prvega odstavka 35. člena ZLS, ki ureja sprejemanje odločitev v občinskih svetih, saj svojih poslovníkov ožji deli ne morejo sprejemati (občinske splošne akte, v skladu z 29. členom ZLS, sprejema občinski svet). Sveti ožjih delov na sejah odločitve sprejemajo z večino opredeljenih glasov navzočih članov, veljavno pa lahko sklepajo, če je navzoča večina članov. Pri delu z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi MO Maribor se ugotavlja trend povečevanja števila nesklepčnih sej svetov proti koncu mandata. V zadnjih dveh mandatih (obdobje od konstitutivnih sej konec leta 2018 do konca leta 2024) je bilo nesklepčnih skupno 37 sklicanih sej. Tudi na sredini aktualnega mandata se v posameznih svetih, predvsem mestnih četrti, že ugotavljajo težave s sklicevanjem in usklajevanjem terminov sej in z zagotavljanjem sklepčnosti; v posameznih primerih je nesklepčnost neredka celo v primeru dopisnih sej. Pregled prisotnosti na sejah svetov MČ in KS v mandatu 2022-2026 (do konca leta 2024) pokaže, da se jih med 209 izvoljenimi člani niti ene seje sveta ni udeležilo sedem.

SLIKA 15: Prisotnost na sejah svetov MČ in KS (mandat 2022-2026) – v % (vir podatkov: Služba za MČ in KS MOM)

UGOTOVITVE:

- Sklepati je mogoče, da na večjo zavzetost za delo v svetih krajevnih skupnosti (v primerjavi z mestnimi četrtmi) vpliva tudi dejstvo, da so tam člani izvoljeni po večinskem volilnem sistemu, torej neposredno, na nestranskarskih listah, saj v tem primeru tako kandidati kot nosilci list na neki način "zastavijo svoje ime", hkrati pa se prebivalstvo med seboj bolje pozna, kot v urbanih soseskah.
- V svete četrtnih skupnosti, ki so številčnejši, so člani izvoljeni po proporcionalnem sistemu, z list (predvsem) političnih strank. Ta okoliščina se kontinuirano kaže kot manj ugodna v luči aktivnosti svetov in zavzetosti članov svetov skozi celotno mandatno obdobje (ni zanemarljivo, da je v svetih mestnih četrti večja tudi fluktuacija med članstvom, kot v krajevnih skupnostih). Seveda so tudi izjeme, saj imamo tudi na ravni mestnih četrti primere zelo aktivnega delovanja svetov tako v smislu odzivnosti pri pripravi različnih rešitev na ravni občine kot pri skrbi za družabno in kulturno življenje, organizacijo dogodkov, za pridobivanje donacij za programe dela ter za povezovanje z drugimi ožjimi deli.

CILJ 9 Sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti aktivno delujejo za povezovanje in obveščanje prebivalcev na svojem območju, za kulturno in družabno življenje ter zastopajo interese prebivalcev na svojem območju v odnosu do občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 9/1** Prilagoditev števila članov svetov krajevnih skupnosti Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj glede na spremembe v Zakonu o lokalnih volitvah – ukinitve več volilnih enot na območju posameznega ožjega dela in določitev le ene volilne enote za celotno KS.
- 9/2** Sprejetje kodeksa delovanja v svetih MČ in KS, s katerim se določi pričakovano delovanje svetov in izvoljenih članov svetov glede na z statutom in odlok določen status, vlogo in naloge ožjih delov v Mestni občini Maribor (navsezava na cilj na področju 2 - Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti in ukrep 2/3).
- 9/3** Podpora mestne uprave svetom pri izvajanju nalog MČ in KS ter pri vključevanju in povezovanju občanov.

SODELUJOČI

Služba za delovanje mestnega sveta, Služba za MČ in KS, Služba za pravne zadeve

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.09.2025	Akt občine, ki določa število članov svetov in volilnih enot, je usklajen s spremenjenim Zakonom o lokalnih volitvah.
30.06.2026	Sprememba števila članov svetov MČ in KS, kjer je to ustrezno bodisi glede na spremenjeno število prebivalcev ali/in za zagotavljanja operativnosti sveta.
začetek mandata 2026-2030	Mestna uprava ob začetku mandata izvede usposabljanje, na katerem novoizvoljene svete MČ in KS seznanijo z osnovami ureditve in delovanja MČ in KS. Potrebno strokovno podporo nudi tudi v nadaljevanju mandata.

8 KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Na sedežu vsake mestne četrti in krajevne skupnosti dela po en referent oziroma referentka. Organizacijsko so delovna mesta referentov v mestnih četrtih in krajevnih skupnostih sistemizirana v okviru Sekretariata za splošne zadeve oziroma Službe za mestne četrti in krajevne skupnosti, v nazivih Referent I, Referent II, Referent III.

Vloga javnega uslužbenca, ki dela na sedežu posameznega ožjega dela, v odloku o MČ in KS ni podrobno definirana, prav tako ni razlikovanja med posameznimi ožjimi deli, čeprav so ti med seboj zelo različni po številu prebivalcev in površini, obsegu in tipu nalog, ki jih izvajajo, ter višine finančnih sredstev, s katerimi upravljajo skozi proračunsko leto. V skladu z aktom o sistemizaciji delovnih mest v MO Maribor so naloge referentov:

- opravljanje organizacijskih in strokovnih nalog za delovanje MČ in KS v skladu z odlokom (predvsem priprava gradiv, pisanje zapisnikov),
- realizacija sprejetih sklepov, organiziranje prireditev in srečanj, pomoč društvom in drugim subjektom pri izvajanju njihovih dejavnosti, izvajanje nalog v zvezi z uporabo prostorov, v katerih delujejo),
- spremljanje, posredovanje in usklajevanje predlogov in pobud prebivalcev in organov mestnih četrti in krajevnih skupnosti ter njihovo posredovanje pristojnim organom in službam,
- reševanje pobud in predlogov prebivalcev in organov MČ in KS,
- opravljanje enostavnih upravnih nalog,
- izvajanje nalog v zvezi s pokopališči, ki so v upravljanju (predvsem vodenje dokumentacije).

Delovna mesta referentov so, odvisno od naziva, po prenovi plačnega sistema v javnem sektorju v letu 2025, razporejena v izhodiščne razrede 7, 8 in 9. V letu 2022 je MOM za delo na sedežih MČ in KS dodatno sistemizirala delovno mesto »Delovodja – koordinator v MČ/KS«, ki je po prevedbi plačnih razredov razvrščeno v 8. izhodiščni plačilni razred in ima vsebinsko enak opis delovnih nalog kot delovno mesto Referent. Zahtevana je srednja stopnja izobrazbe (strokovna ali splošna).

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev, ki opredeljuje načela opravljanja javnih nalog, po katerih se morajo ravnati javni uslužbenci, v 4. členu (poglavje Načela ravnanja) določa: "Javni uslužbenec mora delovati politično nevtravno in nepristransko." In v 5. členu: "Javni uslužbenec mora biti lojalen do delodajalca, pri katerem opravlja naloge." Pri odločanju mora javni uslužbenec ravnati v skladu z navedenim členom, "svojo pravico do odločanja po prosti presoji mora uresničevati nepristransko in ob upoštevanju meril, določenih v predpisih." (7. člen) V poglavju Dovzetnost za vplive drugih, v 20. členu, pa kodeks določa: "Javni uslužbenec ne sme dovoliti, da ga postavijo v položaj oziroma da se ustvari videz, da so ga postavili v položaj obveznosti, da vrne uslugo

kateri koli osebi ali pravni osebi javnega ali zasebnega prava. Prav tako naj se tudi v uradnem svojstvu ali v zasebnem življenju ne obnaša tako, da je dovzeten za neprimerno vplivanje drugih."

Javni uslužbenec se mora v vsakem trenutku zavedati svojih obveznosti in se ravnati po načelih opravljanja javnih nalog, delovati politično nevtravno in nepristransko (4. člen Kodeksa), hkrati pa mu mora biti zagotovljena strokovna podpora mestne uprave. Iz naštetih razlogov je pomembno, da so z načeli kodeksa seznanjeni tudi (novoizvoljeni) člani svetov, saj lahko le tako z javnimi uslužbenci skozi mandat konstruktivno sodelujejo. Dodatno, skupno strokovno podporo vsem ožjim delom Mestne občine Maribor nudijo preostali zaposleni v Službi za mestne četrti in krajevne skupnosti – v letu 2025 sta to vodja službe in strokovna sodelavka, medtem ko administrativno podporo zagotavlja ena od referentk. Skupno je bilo v ob koncu prvega četrtletja 2025 v službi zaposlenih devetnajst uslužbencev občine.

UGOTOVITVE:

- **Obseg nalog, ki jih opravljajo uslužbenci na sedežih MČ in KS, je dejansko širši** od tega, kar je navedeno v sistemizaciji delovnih mest, saj ta ne zajame podrobno vseh nalog, ki jih dejansko opravljajo, niti različnih delovišč po posameznih MČ in KS. Referenti skrbijo za izvajanje tako različnih nalog, kot so administrativna podpora delovanju MČ oz. KS ter njihovim svetom, finančno poslovanje ožjega dela, priprava finančnih načrtov, rebalansov in zaključnih računov, upravljajo z nepremičninami, koordinirajo najemnike, nekateri pa tudi skrbijo za izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest in aktivnosti, povezane z upravljanjem pokopališč.
- **Referent v MČ oziroma KS je, ker deluje na terenu, bliže občanom** od drugih uslužbencev mestne uprave in je velikokrat prvi stik z občino ter tisti občinski uslužbenec, ki ga najbolj poznajo. V domačem okolju jim namreč posreduje informacije o delu občine, o projektih v pripravi in izvajanju, posreduje v mestni upravi za pridobivanje odgovorov na vprašanja in pobude občanov, pomaga pri reševanju težav v neposrednem okolju ... Rečemo lahko, da so referenti v MČ in KS v svojem okolju »obraz« občine, zato je pomembno je, da imajo ne le širok nabor kompetenc, ki so potrebne za samo delovanje ožjega dela, temveč tudi socialne in komunikacijske veščine. V okviru mestne uprave pa so referenti med najboljšimi poznavalci "terena" in so zato lahko pomembna podpora drugim strokovnim službam.
- **MČ in KS so med seboj precej različne** tako po obsegu kot zahtevnosti nalog, ki jih izvajajo. To je vidno že iz pregleda vsakokratne realizacije finančnih načrtov MČ in KS, saj višina realiziranih odhodkov neposredno odraža obseg opravljenih nalog in hkrati tudi dela občinskega uslužbenca na sedežu posameznega ožjega dela. Medtem ko se v manjši MČ, na primer, izvajajo le nekaj aktivnosti v okviru "programov dela" in upravljanje z manjšim številom poslovnih prostorov, krajevne skupnosti izvajajo tudi precej obsežno vzdrževanje cest in pokopališč. To pomeni, da so različno zahtevna tudi delovna mesta na teh deloviščih, tako v smislu obsega dela kot potrebnih kompetenc.
- **Ustrezno bi bilo vlogo referentov že v sedanji ureditvi MČ in KS redefinirati** v smislu, da bi imeli več časa za delo na terenu in z občani, manj pa bi bili obremenjeni z administrativnimi nalogami in z izvajanjem gospodarskih javnih služb (pokopališča, ceste ...) ter z aktivnostmi, vezanimi na nepremičnine. V opisu delovnega mesta tako niso zajete vse kompetence, ki so potrebne za izvajanje teh, zelo raznolikih nalog.
- **Izpostavlja se tudi vprašanje, kako ustrezneje ovrednotiti delo referentov** glede na navedene razlike. V ureditvi kot jo ima MO Maribor sedaj, ko se v okviru ožjih delov izvajajo občinske naloge, bi bilo verjetno smiselno, da v katerem od njih delujeta po dva občinska uslužbenca (ali eden in pol) , medtem ko bi v manj aktivnih zadoščala prisotnost enega uslužbenca za polovični čas.

- **Razmisliti velja o dvigu zahtevane stopnje izobrazbe**, tako da bo ta odražala dejansko zahtevnost delovnega mesta – zlasti v primeru uveljavitve s to strategijo zastavljenih usmeritev, ki bodo MČ in KS preoblikovale v lokalna participacijska središča.

CILJ 10 Za potrebe delovanja MČ in KS v skladu z njihovim poslanstvom ter z nalogami, ki jih določa odlok, se zagotovi ustrezna kadrovska podpora glede na to, kakšen obseg in zahtevnost nalog se dejansko izvaja v posamezni MČ in KS.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 10/1** Mestna uprava zagotovi, da imajo zaposleni na sedežih MČ in KS ustrezno strokovno podporo uradov, da jih le-ti obveščajo o različnih aktivnostih, ki se pripravljajo in izvajajo na posameznih območjih, ter se odzivajo na vprašanja in pobude, ki jih posredujejo MČ in KS.
- 10/2** Odvisno od prihodnje vloge in nalog ožjih delov se po potrebi za nove zaposlene na sedežih MČ in KS zviša zahtevana stopnja izobrazbe uslužbenecv, ki delajo v ožjih delih.
- 10/3** S stalnim usposabljanjem občina kot delodajalec kontinuirano vlaga v krepitev ključnih strokovnih in osebnostnih kompetenc uslužbenca v ožjem delu (povezovalnost, sodelovalnost, organizacijske kompetence ...); pri novi zasedbi delovnega mesta se le-te skrbno preverjajo v selekcijskem postopku.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje, s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Službe mestne uprave so proaktivne pri obveščanju tajništev MČ in KS o aktivnostih, ki se načrtujejo in izvajajo na njihovem območju, ter odzivne na njihova vprašanja in pobude.
31.12.2030	Sprememba sistemizacije delovnih mest na sedežih MČ in KS.
takoj oziroma se že izvaja	Vključevanje referentov in koordinatorjev - delovodij v usposabljanja.

9 PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V skladu s Statutom Mestne občine Maribor prostore, opremo in materialna sredstva, ki jih za svoje delovanje potrebujejo sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti, zagotovi in z njimi upravlja mestna občina (3. odstavek 74. člena).

V praksi se sicer določilo smiselno uporablja za celotno delovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ne le za delo njihovih svetov, saj se v prostorih, ki jih imajo v uporabi – kot že ugotovljeno v poglavju 5.9 - Programi dela – dejavnosti MČ in KS – izvajajo številne aktivnosti. Za občino je pomembno, da so MČ in KS prostori srečevanja in kakovostnega preživljanja prostega časa, kulturnega in družbenega življenja ter razprav o skupnih zadevah in iskanja rešitev za izzive skupnosti.

Urbana središča

Ureditev tako imenovanih urbanih centrov po ožjih delih občine je tudi ena od prednostnih usmeritev TUS 2023-2025, konkretno v okviru področja »Funkcionalno integrirano mesto« - to predstavlja zagotavljanje kakovostne javne infrastrukture, ki spodbuja interakcijo prebivalcev s celotnega demografskega spektra ter kakovostno življenjsko okolje. Navaja, da mora mesto, ki želi biti uspešno in vitalno, v vseh svojih delih vlagati v kvalitetne in vsem dostopne javne površine in prostore, kjer se lahko ljudje srečujejo, rekreirajo, družijo, sodelujejo pri upravljanju javnih zadev, skupaj ustvarjajo, rekreirajo ... To zagotavlja vitalnost v posameznih občinskih središčih, omogoča krepitev občutka skupnosti in pripadnosti ter spodbuja (medgeneracijsko) sodelovanje.

Najustreznejše prostorske pogoje za izvajanje svojih dejavnosti imajo, glede na potrebe območja, mestne četrti Pobrežje, Nova vas ter KS Kamnica, relativno dobre tudi MČ Tezno, Center, Studenci in Magdalena ter KS Bresternica-Gaj, Razvanje in Pekre, in sicer:

- **v MČ Pobrežje:** objekt s prenovljeno kletno dvorano in sejno sobo v Kosovelovi ulici 11 (objekt s pripadajočim zemljiščem je v lasti mestne četrti);
- **v MČ Nova vas:** sejna soba in amfiteater v objektu na Radvanjski c. 65 (prostori so v lasti mestne četrti);
- **v KS Kamnica:** velika dvorana z delavnico in mala dvorana, sejna soba, dve pisarni ter kletna soba in delavnica v Kulturnem domu Kamnica (objekt je v lasti občine);
- **v KS Pekre:** dvorana s pripadajočima sobama ter sejna soba v objektu v Bezjakovi ulici 4 (objekt je v lasti občine);
- **v MČ Tezno:** prostori na lokacijah Panonska ul. 12 in Bevkova ulica 2 (oboje v lasti mestne četrti);
- **v MČ Center:** sejna soba in dvorana ter družabni kotiček v objektu na Meljski cesti 37 (v lasti mestne četrti);
- **v MČ Studenci:** sejna soba v Šarhovi ulici 53a (v lasti občine) ter manjši objekt v Erjavčevi ulici 43 (v lasti mestne četrti);
- **v MČ Magdalena:** sejna soba v objektu v Preradovičevi ulici 1 in dvorana v objektu v Ulici heroja Zidanška 13 ter zelenica ob tem objektu (vse v lasti občine); v KS Limbuš sejna soba na sedežu KS (Ob Blažovnici 41);
- **v KS Bresternica-Gaj:** dvorana v Domu krajanov Bresternica (Na Gaj 2) ter prostori v objektu nekdanje šole na Gaju (Šober 1).

Ustrezni prostori za izvajanje (večjih) dogodkov, za druženje krajanov in dejavnosti društev manjkajo trenutno predvsem v MČ Koroška vrata, Radvanje, Brezje-Dogoše-Zrkovci in v KS Limbuš. V nekaterih MČ in KS prostore občasno zagotovijo v sodelovanju s šolo (npr. v Limbušu) ali z gasilskim društvom (Radvanje, Razvanje). Povsod tudi ni jasno definiranega središča MČ oziroma KS – njene "gravitacijske točke". Gre za skupne, javne prostore, kjer se izvajajo različni dogodki, ustvarjalne aktivnosti, srečevanje in druženje, rekreacija, ljubiteljska kultura, razprave o družbeno pomembnih temah, delavnice za tretje življenjsko obdobje, prostori za ustvarjanje mladih ..., ki pa ob navedenem tudi odražajo posebni značaj nekega ožjega dela oziroma predela občine. Zlasti so takšna središča – tako imenovana "urbana središča" - pomembna za necentralne dele občine, ki so sicer manj zanimivi za organizacijo tovrstnih aktivnosti. Tudi v okviru prostorskega načrtovanja občine je ena od prednostnih nalog načrtovanje ureditve urbanih središč v vsaki ali v vsaj večini mestnih četrti in krajevnih skupnosti.

V okviru Urada za komunalno, promet in prostor MO Maribor – Sektorja za urejanje prostora so bile v zadnjih letih pripravljene bodisi projektne naloge, prostorske preverbe ali idejni natečaj za:

- novo urbanistično zasnovo MČ Pobrežje (ločeno urbano središče in športni park),
- četrtni center KS Malečnik-Ruperče,
- ureditev območja Tržnice Tabor z urbanim središčem (MČ Nova vas) ter
- četrtni center Studenci.

Časovnice realizacije teh projektov zaenkrat ni mogoče določiti, saj bo treba sredstva za njihovo izvajanje v prihodnjih občinskih proračunih šele zagotoviti. Najbliže realizaciji je prenova Langerjeve vile, zgodovinskega objekta v Mladinski ulici 29, v katerem so, med drugim, predvideni novi prostori in sedež MČ Koroška vrata; ta je trenutno brez stalnega sedeža in primerne za večje dogodke, čeprav gre za četrt, ki je imela v preteklosti zelo živahno družbeno in društveno življenje (vir: Raziskava zadovoljstva občanov MO Maribor po posameznih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, Ninamedia, november 2023).

V letu 2025 je predviden tudi začetek prenove prostorov, v katerih bo novi sedež MČ Center. Ta se z obrobne lokacije v Melju seli v strogo središče mesta, v Miklošičevo ulico v severozahodnem delu Slomškovega trga, v neposredno bližino gledališča in univerze. Preselitev je predvidena v letu 2026. Omeniti velja še načrte za novo urbano središče MČ Tezno, kjer je bila že v okviru natečajne rešitve za Zdravstveno postajo Tezno predvidena tudi izgradnja večnamenskega objekta za potrebe MČ Tezno s knjižnico in dvorano, vendar v fazah – najprej zdravstvena postaja, kasneje večnamenski objekt. Za območje MČ Magdalena pa je bilo kot prihodnje urbano središče identificirano območje znotraj kareja Preradovičeva ulica-Gorkega ulica-Ulica heroja Zidanška.

UGOTOVITVE:

- **Za doseganje sinergijskih učinkov** in tudi s ciljem hitrejše izvedljivosti (upoštevajoč omejene finančne možnosti občine) občina skupnostne prostore oz. tako imenovano družbeno infrastrukturo v posameznih delih občine načrtuje tudi v okviru večjih projektov, kjer se vzpostavljajo prostori, v katerih se prepletajo komplementarne dejavnosti (npr. trgovine, vrtci, stanovanja, knjižnice, večgeneracijska središča, dnevni centri ...). Če in kjer lahko to privede k hitrejši in/ali racionalnejši izvedbi, je to smiselno načrtovati po modelu javno-zasebnega partnerstva.
- **Zaradi racionalizacije in lažje izvedljivosti** pa tudi s ciljem povezovanja prebivalstva in infrastrukture na širšem območju, ki s svojimi geografskimi, infrastrukturnimi in drugimi danostmi tvori zaključeno celoto, lahko posamezno urbano središče služi več ožjim delom oziroma širšemu območju občine.
- Preveriti je treba možnosti uporabe (in s tem v nekem smislu revitalizacije) nezasedenih občinskih objektov, prostorov, površin za izvajanje dejavnosti MČ in KS oziroma nepridobitnih dejavnosti, ki so v širšem interesu prebivalstva na nekem območju – zlasti tam, kjer same MČ oziroma KS nimajo primernih prostorov.
- **Pri načrtovanju skupnostnih prostorov** v posameznih delih občine oziroma njihove uporabe je treba upoštevati tudi cilje Lokalnega programa za kulturo v Mestni občini Maribor v obdobju 2024–2027, ki v akcijskem načrtu med ukrepi za uresničitev strateških ciljev pod točko 16 - *Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra* predvideva decentralizirano izvajanje javne službe na področju kulture in oživitve vseh delov mesta. S tem bi, ugotavlja strategija, med drugim, dosegli večjo dostopnost kulture in umetnosti v javnem prostoru, boljšo kakovost bivanja, večjo dostopnost kulture in umetnosti za ranljive družbene skupine, okrepljeno družbeno kohezijo. Med sodelujočimi so pri tem ukrepu predvidene tudi MČ in KS.
- **Upoštevati bo treba tudi** (predvidene) strateške usmeritve, ki jih bo določil Lokalni program mladih (v pripravi) in se bodo predvidoma nanašale na decentralizacijo mladinskega dela, zlasti s širitvijo v predele, kjer še ne delujejo mladinski centri, s ciljem spodbujanja aktivnega državljanstva mladih. Predvideti je treba možnost občasne ali stalne uporabe prostorov, ki so v upravljanju ožjih delov občine, za izvajanje programov mladinskih centrov.
- **V Strategiji socialnega varstva Mestne občine Maribor 2024-2030** je v okviru strateškega cilja 2 - *Zmanjševanje tveganja revščine in povečanje socialne vključenosti ogroženih skupin, ki živijo v ranljivih okoliščinah* predviden tudi ukrep širitve programov kot je Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike v vse MČ in KS. V primeru pristopa k realizaciji tega ukrepa se MČ in KS povežejo s pristojnim uradom mestne uprave in izvajalcem programa.
- **V Strategiji za blaženje in preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov** v Mestni občini Maribor je v akcijskem načrtu na področju Senca in hlajenje predviden ukrep zagotovitve javnih prostorov za ohladitev v času vročinskih valov. Strategija predvideva, da se, na osnovi popisa javnih prostorov v

MOM, izberejo primerni prostori, kjer se bodo lahko v obdobju vročinskih valov, občani, predvsem starejši, ohladili; to so lahko tudi objekti MČ in KS.

- **Upoštevati bo treba tudi morebitne druge strategije**, ki jih bo sprejela MO Maribor in se bodo v svojih ukrepih dotikale oziroma bodo primerne za izvajanje na ravni ožjih delov občine.

CILJ 11 Ožji deli zagotavljajo prostorske pogoje, ki omogočajo kulturno udejstvovanje in ustvarjanje, telesno vadbo, srečevanje občanov in državljansko participacijo – "urbana središča". Posebej se v okviru načrtov uporabe prostorov, ki so v lasti, upravljanju ali uporabi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, predvidijo programi s področja kulture, mladine in starejših.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 11/1** Urejanje in izboljšava obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju
- 11/2** Če oziroma ko se pristopi k realizaciji širitve programa Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike, se preverijo prostorske možnosti za njegovo vključitev v prostore, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS (v skladu s SSV 2024-2030)
- 11/3** Identifikacija primernih prostorov, ki lahko v obdobju vročinskih valov služijo kot prostori za ohladitev.
- 11/4** Identifikacija neizkoriščenih potencialov prostorov, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS, in priprava nabora možnih aktivnosti, ki se tam lahko izvajajo v okviru njihove dejavnosti.
- 11/5** Za izvajanje dejavnosti MČ in KS se dajo v (občasno) uporabo tudi drugih prostori, ki so v lasti občine in niso zasedeni oziroma čakajo novo rabo.
- 11/6** Ukrepi, ki se navezujejo na ukrepe, definirane v okviru področja 7 - Programi dela - dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti, in se nanašajo na izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov za športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev, opredelitev potencialov posameznih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, vključevanje v letne načrte vsebin izvajalcev v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), kulturnih vsebin v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja, vsebin za starejše in drugih.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture in mladine.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2026	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.

ukrepi se izvajajo usklajeno z ukrepi na področju 7 - Programi dela in dejavnosti MČ in KS

10 DELO Z MESTNIMI ČETRTMI IN KRAJEVNIMI SKUPNOSTMI

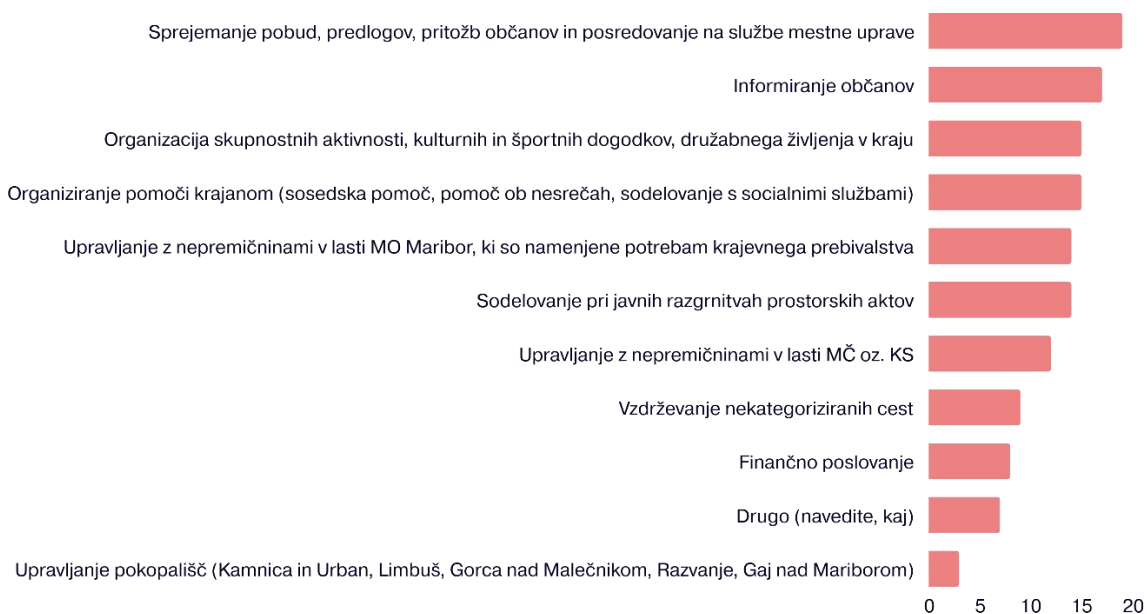
Kot že uvodoma ugotovljeno, imajo v sodobni slovenski ureditvi lokalne samouprave ožji deli občin predvsem vlogo izvajalca participativne demokracije, približevanja občine občanom in povezovanja občanov ter krepitve skupnosti na svojem območju.

10.1 Sodelovanje s sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti

V Mestni občini Maribor se participativna demokracija preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti trenutno uresničuje predvsem skozi delo z njihovimi sveti; konkretno to pomeni, da se izvaja:

- kot terenski delovni obiski vodstva občine in predstavnikov mestne uprave ter delovni sestanki predstavnikov MČ in KS s posameznimi uradi, z namenom reševanja posamične konkretne problematike nekega dela občine. Župan in/ali za področje lokalne samouprave pristojni podžupan s predstavniki uradov mestne uprave od leta 2021 dalje vsako leto opravijo (praviloma) po dva delovna obiska v vsaki mestni četrti in krajevni skupnosti. Pregledajo se aktualne zadeve, govora je o dolgoročnejših projektih na nekem območju, vodstvo občine tudi poda informacije o (ne)možnosti realizacije določenih projektov oziroma aktivnosti. Pripravijo se zapisniki in spremlja se realizacija dogovorjenega;
- skozi vse leto poteka obojestranska komunikacija med sveti in vodstvom občine ter strokovnimi službami o temah, ki se nanašajo na območje posamezne MČ oziroma KS.

V okviru priprave te strategije je bila med predsedniki svetov izvedena anketa, v kateri so podali svoje mnenje o ureditvi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, številu ožjih delov in članov v svetih, tudi o območjih in nalogah ožjih delov pa o delovanju svetov in sodelovanju z občino in o njihovih pričakovanjih. Po pomembnosti so naloge MČ in KS razvrstili:

Drugo:

- nadzor nad izvajanjem del, ki jih opravljajo javna podjetja in poročanje o poteku del in kvaliteti izvedenega;
- sodelovanje pri pripravi proračuna MOM;
- sodelovanje pri določanju pogojev za izvedbo javnih prireditev;
- sodelovanje in komuniciranje s službami MOM in županom ter podžupani.

UGOTOVITVE:

- **Vključevanje svetov v sprejemanje odločite je formalno določeno** v Statutu Mestne občine Maribor, saj v 1. odstavku 75. člena določa, da "kadar mestni svet odloča o zadevah, ki se tičejo samo občanov in občank določene mestne četrti ali krajevne skupnosti, mora pred sprejemom odločitve pridobiti mnenje sveta mestne četrti ali krajevne skupnosti." V praksi se to določilo sicer ne izvaja redno.
- **Na relaciji med ožjimi deli in mestno upravo** redno potekajo sodelovanje, obveščanje, odzivanje na pobude ter strokovna podpora pri poslovanju ožjih delov in izvajanju nalog, ki jih je občina prenesla nanje. Sveti (pa tudi referenti/delovodje) predvsem opozarjajo na občasno neažurno odzivanje posameznih služb mestne uprave; v tem vidiku so možnosti oziroma potrebe po izboljšavah.
- **Statut občine v 73. členu določa**, da »zaradi obravnave določenih skupnih vprašanj in nalog ter za obravnavo zadev iz mestne pristojnosti župan oz. županja oblikuje svet predsednikov oz. predsednic svetov mestnih četrti in krajevnih skupnosti kot svoj posvetovalni organ.« Takšno posvetovalno telo ni formalno oblikovano na način kot predvideva statut, so se pa predsedniki svetov v letu 2025 sami organizirali in začeli redno srečevati; eden od ključnih namenov tovrstnega povezovanja je v sodelovanju, skupnem nastopu in izmenjavi dobrih praks med ožjimi deli, kar je zelo dobrodošlo in v skladu z usmeritvami te strategije.

10.2 Participacija občanov na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti

Soodločanje občanov v Republiki Sloveniji izhaja iz ustavne pravice državljanov, da sodelujejo pri upravljanju javnih zadev - "Vsak državljan ima pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev." (44. člen Ustave Republike Slovenije) – kot najbolj splošno pravno podlago za sodelovanje občanov pri upravljanju javnih zadev (Komentar Zakona o lokalni samoupravi, str. 56). Podrobneje oblike neposredne demokracije v lokalni skupnosti določa Zakon o lokalni samoupravi: "Občani v občinah odločajo o zadevah lokalne samouprave tudi neposredno - na svojih zborih, z referendumom in preko ljudske iniciative." (11. člen, konkretizira pa jih v členih od 44 do 48.a).

Resolucija o normativni dejavnosti (2009) med štirimi načeli delovanja določa tudi "načelo sodelovanja z javnostjo pri pripravi predpisov" in eden od ciljev, ki jih resolucija zasleduje, je uveljavljanje državljske participacije. Statut Mestne občine Maribor neposredno sodelovanje občanov in občank pri odločanju ureja v V. poglavju in kot oblike neposrednega odločanja navaja zbor občanov, referendum in ljudsko iniciativo; pri tem se navezuje na 11. in 44. člen ZLS. Participativni proračun kot posebna oblika sodelovanja občanov pri odločanju na ravni občine je bil v ZLS dodan naknadno in ga ureja 48.a člen. Vključevanje najširše javnosti preko MČ in KS predvidevajo tudi ključni strateški dokumenti občine, kot sta Trajnostna urbana strategija in Občinski prostorski načrt.

10.3 Izboljšajmo Maribor

V začetku leta 2022 je Mestna občina Maribor, z namenom, da občanom omogoči neposreden, manj formalen dostop do služb mestne uprave, vzpostavila prenovljeno platformo Izboljšajmo Maribor, ki je namenjena podajanju pobud o vseh področjih delovanja Mestne občine Maribor. Pobuda občana, ki je oddana preko platforme, je posredovana pristojni strokovni službi Mestne uprave Mestne občine Maribor in obravnavana ter, če je to mogoče in upravičeno, tudi realizirana. Od vzpostavitve platforme v aprilu 2022 do 31. decembra 2024 je bilo na platformi objavljenih in v okviru služb mestne uprave obravnavanih 598 različnih pobud občanov. (V času zaključevanja strategije razvoja MČ in KS oziroma v prvi polovici leta 2025 sicer spletna

portala Izboljšajmo Maribor in Mariborsodeluj (participativni proračun) zaradi nerešenih administrativnih in tehničnih zadev začasno ne delujeta.)

10.4 Participativni proračun

Zakon o lokalni samoupravi v 48.a členu določa, da lahko *"občina v postopku priprave proračuna določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo občani. O predlaganih projektih občina izvede posvetovanja z občani najkasneje do predložitve proračuna občinskemu svetu v sprejem."*

S participativnim proračunom, ki je mehanizem, s katerim občani neposredno odločajo o porabi manjšega dela proračunskih sredstev, želi MO Maribor pritegniti občane k aktivni participaciji, povezovanju znotraj lokalnih skupnosti in k sodelovanju pri ustvarjanju pogojev za višjo kakovost bivanja v lokalnem okolju. Doslej so bili začeti štirje cikli participativnega proračuna (2015, 2018, 2020 in 2022); skoraj v celoti je bil izveden prvi cikel (iz proračunov MOM za leti 2021 in 2022), dokončanje izvajanja projektnih predlogov, ki so bili izglasovani v letu 2022 in predvideni za izvedbo iz proračunov 2023 in 2024, pa je v načrtu v letih 2025 in 2026.

Podani predlogi projektov za izvedbo in glasovanje o njih so eden od načinov, kako lahko občani občini sporočajo, kaj v okolju, kjer živijo, ni ustrezno urejeno ter čemu mora nameniti več pozornosti. V glasovanje za izvedbo se uvrstijo projektni predlogi občanov, ki prispevajo k uresničevanju javnega interesa, spodbujajo aktivno participacijo in vključenost občanov, gradijo skupnostni pristop, dvigajo kakovost bivanja v lokalnem okolju, prispevajo v varstvu okolja in ohranjanju zdravja, ustvarjajo pogoje za gospodarski razvoj občine, ustvarjajo pogoje za izobraževanje odraslih, pospeševanje raziskovalne, kulturne, mladinske in skupnostne dejavnosti, razvoja športa in rekreacije in/ali prispevajo k urejenosti in olepševanju mesta. MČ in KS so v participativni proračun vključene v fazi presoje oddanih projektnih predlogov, saj v sodelovanju s komisijo, ki presoja izvedljivost predlogov in izpolnjevanje navedenih kriterijev, podajo mnenje o predlogih, ki se nanašajo na njihovo območje. Za uspešnost participativnega proračuna je pomembno, da občina zagotovi tudi ustrezne kadrovske, finančne in informacijske vire ter uresniči izglasovane projekte.

UGOTOVITVE:

- **Posebej pomembno je, da je aktivna participacija omogočena vsem segmentom prebivalstva** na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja in pogledi na urejanje skupnih zadev. Vsak občan mora imeti možnost, da se vključi, seznanja z načrtovanimi spremembami in odločitvami glede življenja na nekem območju ter v občini nasploh, da prispeva predloge, zastavlja vprašanja in od odločevalcev pridobiva povratne informacije. S tem prispeva oblikovanju svojega bivalnega okolja, občina pa pridobi dragocene informacije in usmeritve, kako naj načrtuje razvoj in pripravlja ukrepe. Vključujoče načrtovanje, aktivacija posameznika (politična ali nepolitična), to, da vlaga lastno znanje, energijo, čas in delo v dobrobit skupnosti, povezovanje znanj, kreativnosti, interesov, veščin in vrednot ... za doseganje skupnih ciljev, so izjemnega pomena. MČ in KS so lahko ključna platforma za posredovanje in izmenjavo pobud občanov.
- **Kontinuirano izboljševanje pogojev za vključevanje občanov** v sooblikovanje širšega bivalnega okolja in soodločanje o javnih zadevah na lokalni ravni lahko prispeva k postopnemu zviševanju udeležbe na volitvah – k politični aktivaciji, s čimer bi tudi v svetih MČ in KS dobili več motiviranih predstavnikov, ki bi zastopali interese okolja, v katerem so bili izvoljeni.
- **MČ in KS imajo na voljo prostore in tudi finančna sredstva za izvajanje programov**, namenjenih prebivalstvu na nekem območju - kar je tudi njihov namen.

- **V MO Maribor se različne oblike neposredne udeležbe občanov** v lokalni demokraciji zaenkrat uporabljajo v manjši meri, tako na ravni občine kot njenih ožjih delov. Najbolj neposredno in z možnostjo vključevanja večjega dela prebivalstva se participacija izvaja skozi participativni proračun in aktivnosti pod skupnim nazivom Izboljšajmo Maribor. Ta mehanizma omogočata neposreden stik z občani, vendar gre predvsem za podajanje pobud za ureditev oziroma določenih izboljšav na področju, npr., komunalne, prometne in druge javne infrastrukture, ne za kontinuirano, sistemsko obliko participacije (npr. v obliki javnih razprav, forumov, vključevanje občanov v različne odbore, projektne skupine ...).
- **V nekaj MČ sveti prakticirajo vključevanje občanov v obliki dnevov odprtih vrat**, ko so, člani sveta krajanom na voljo za vprašanja in pobude. To je praksa, ki jo velja spodbujati in razširiti na vse ožje dele ter, še boljše, nadgrajevati z dogodki, ki bodo namenjeni večjemu številu krajanov in širši razpravi o aktualni problematiki in rešitvah, ki se nanašajo na posamezno območje.
- **V Mestni občini Maribor je še veliko prostora za izboljšanje neposredne participacije** občanov pri urejanju javnih zadev; predvsem velja preveriti možnosti za vključevanje občanov na ravni mestnih četrti in krajevnih skupnosti, ki so vez med občani in občino in tisti njen del, ki jim je najbližje.
- **Poseben poudarek velja nameniti vključevanju in aktivaciji mladih**, saj se pogosto soočajo z edinstvenimi izzivi in hkrati prinašajo sveže poglede in inovativne ideje. Sprejete odločitve bodo najbolj vplivale prav na njih, zato se jim z vključevanjem omogoči, da sooblikujejo svojo prihodnost in se čutijo soodgovorne za njo. Sodelovanje v procesih odločanja mlade uči o državljski participaciji in družbeni odgovornosti, da se zavzemajo za svoje pravice in interese.

CILJ 12 **Zviševanje deleža občanov, ki se preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti vključujejo v razpravo, podajanje pobud in mnenj v zvezi z aktivnostmi občine ter v odločanje o skupnih zadevah oziroma o vseh vidikih, ki vplivajo na kvaliteto življenja in razvoj na njihovem območju.**

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 12/1** Ponovna vzpostavitev spletnih portalov za podajanje pobud občanov in za spremljanje izvajanja participativnega proračuna.
- 12/2** Izboljšanje dostopnosti ožjih delov kot »izpostav« mestne uprave. Osebna komunikacija se še naprej izvaja preko referenta, ki dela na sedežu ožjega dela, v času uradnih ur. Zagotovijo se pogoji (kadrovski in tehnični) za izboljšanje odzivnosti na elektronskih kanalih, preko katerih lahko občani pridobivajo informacije, podajajo predloge in mnenja. Nadgradijo se uporabniku prijazne platforme in aplikacije, preko katerih lahko vsak občan zastavi vprašanje, poda mnenje ali pobudo in pridobi povratne informacije. Spodbujajo se spletni forumi za deljenje idej in razpravo med občani in predstavniki lokalne skupnosti.
- 12/3** MČ in KS periodično (nekajkrat letno) v sodelovanju in ob podpori strokovnih služb mestne uprave organizirajo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje: tematska srečanja, delavnice in druge dogodke, na katerih se lahko občani seznanijo s projekti in spremembami, ki so v načrtu ali pripravi, ter podajo svoje mnenje o njih.
- 12/4** Pri izvajanju aktivnosti za participacijo prebivalstva se sistematično vzpostavljajo pogoji za vključevanje vseh segmentov prebivalstva na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja, kompetence in pogledi na urejanje skupnih zadev
- 12/5** Mestne četrti in krajevne skupnosti bo občina podpirala pri aktivnostih, s katerimi se krepi skupnost in bogati družbeno in kulturno življenje. S projekti, ki presegajo območje ene same MČ oziroma KS, bo spodbujala povezovanje in sodelovanje ter širila primere dobre prakse med ožjimi deli. Organizirala bo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje.
- 12/6** Občina bo sprejela stratego razvoja participativne demokracije.

SODELUJOČI

MČ in KS, Mestna uprava MOM

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2025	Ponovno sta vzpostavljeni platformi za pobude občanov in spremljanje participativnega proračuna.
takoj	Občina pomaga ožjim delom pri organizaciji in izvedbi dogodkov.
31.12.2030	V vseh MČ in KS (posamično ali skupno za dve ali več na istem območju) se izvajajo dogodki, s kateri se izvaja participacija občanov kot je določeno z ukrepoma 12/3 in 12/4; ukrep se uresničuje postopoma (za začetek npr. po dogodek)
31. 12. 2027	Sprejeta je strategija razvoja participativne demokracije MO Maribor.

11 PRIMERJAVA Z DRUGIMI OBČINAMI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Mestna občina Maribor je po notranji teritorialni razčlenjenosti oziroma številu ožjih delov približno v sredini med mestnimi občinami. V primerjavi z največjo, Mestno občino Ljubljana, ima mariborska občina ob več kot pol manjšem številu prebivalcev in skoraj pol manjši površini enako število ožjih delov (v MO Ljubljana so vsi ožji deli četrtnske skupnosti).

Več manjših mestnih občin pa ima tudi večje število ožjih delov od mariborske; največ ožjih delov ima MO Kranj, ki je razdeljena na 26 krajevnih skupnosti, več od MO Maribora pa jih imajo tudi Koper, Celje, Velenje in Novo mesto. V skoraj vseh mestnih občinah so, tako kot v MO Maribor, vsi ožji deli tudi samostojne pravne osebe. V okviru priprave te strategije je bila izvedena tudi primerjava ureditve ožjih delov Mestne občine Maribor z ureditvami v drugih občinah. Preko Skupnosti občin Slovenije so bila članicam tega združenja slovenskih občin posredovana vprašanja o ureditvi ožjih delov. Odgovore je vrnilo osemnajst različno velikih občin, med njimi samo dve mestni. Med osemnajstimi občinami imajo ožji deli pravno subjektiviteto v devetih, v osmih je nimajo, v eni občini pa so odgovorili, da imajo pravno subjektiviteto samo nekateri ožji deli. V sedmih občinah imajo ožji deli voljene organe – svete –, v eni pa svetov nimajo, samo odbore. Na vprašanje, ali razmišljajo o ukinitvi pravne subjektivitete ožjih delov, jih je pet odgovorilo pritrdilno. Pojasnili so, da so slabosti pravne subjektivitete:

- korupcija in nestrokovno izvedeni postopki,
- dodatno delo v računovodstvu,
- pomanjkanje strokovnosti in strokovnega kadra, da bi ožji deli sami urejali svoje zadeve, kar pomeni dodatno obremenitev zaposlenih na občini,
- potreba po finančnem vodenju, priprava bilanc, poročanje Ajpesu, lastništvo nepremičnin,
- pomanjkanje sredstev za investicije in skrb za nepremičnine v lasti ožjih delov,
- slabše poznavanje zakonodaje, saj sveti nimajo strokovnega kadra; potreben je stalni nadzor občine, ki je odgovorna za njihovo delovanje.

Odgovore na vprašanje, kakšna sta po izkušnji občin vloga in pomen ožjih delov, lahko strnemo v nekaj skupin:

- neposreden stik z občani in hitro reševanje zadev za občane, pomoč pri informiranju občanov in izvedbi posvetovanj z občani;
- izvedba različnih aktivnosti na krajevno običajen način, z več prostovoljnega vključevanja prebivalstva;
- izvedba krajevnih praznovanj, športnih in kulturnih prireditev ter pomoč občini pri izvedbi prireditev;

- razbremenitev občine s prenosom določenih nalog na ožje dele oz. podaljšana roka občine, je pa težava, ker v ožjem delu ni zaposlen ustrezno strokoven kader;
- pospeševanje kulturne, športne in druge društvene dejavnosti na njihovem območju,
- sodelovanje pri pripravi odločitev občinskih organov z dajanjem predlogov oz. participativna demokracija;
- boljše poznavanje lokalnega okolja;
- v enem primeru smo tudi dobili odgovor, da ožji deli nimajo pomembnejše vloge.

V občinah, kjer so na ožje dele prenesli določene naloge, te naloge predvsem obsegajo:

- urejanje pogodb za najem vrtičkov in dvoran,
- vzdrževanje krajevnih cest in koordinacija zimske službe,
- upravljanje nepremičnin,
- upravljanje pokopališč,
- vzdrževanje javnih površin in manjše investicijske izboljšave na svojem območju.

V enem primeru je občina odgovorila, da ožji deli predvsem sodelujejo in pomagajo občini pri izvajanju določenih nalog, samostojno pa nalog ne izvajajo. Prav tako v enem primeru pa določene naloge že prenašajo s krajevnih skupnosti na občino, saj se je izkazalo, da jih te same ne zmorejo izvajati.

12 SKLEP

Mestna občina Maribor s to strategijo predvsem postavlja temelje za krepitev vloge njenih ožjih delov kot entitet, ki zagotavljajo pogoje za sodelovanje občanov pri urejanju javnih zadev ter pri sooblikovanju kakovostnega življenjskega prostora na posameznem območju oziroma predelu občine. Ožji deli morajo biti prostori razprave o skupnih zadevah in tiste točke v lokalnem okolju, kjer ima vsak prebivalec:

- dostop do javnih funkcij, storitev občine in pomembnih informacij,
- možnost druženja, povezovanja in vključevanja v skupnost,
- možnost, da sodeluje pri urejanju javnih zadev in sooblikovanja tega okolja ter
- dostop do vsebin in programov s področja izobraževanja, kulture in rekreacije.

V Mestni občini Maribor ožji deli – mestne četrti in krajevne skupnosti – tri desetletja po reformi lokalne samouprave še vedno v veliki meri delujejo in so dojemane kot nekdanje krajevne skupnosti, kot »majhne občine«, ki si poskušajo (ene bolj, druge manj) pridržati čim več nalog, odločanja in finančnih sredstev. Tudi kadrovska številčna občinska strokovna služba (19 zaposlenih v Službi za MČ in KS, ki skrbijo samo za delovanje ožjih delov, presega celo zaposlenost v občinskih upravah številnih slovenskih občin) je organizirana in deluje tako, da podpira utečeni, četudi zastareli način delovanja četrti in krajevnih skupnosti. Trenutna ureditev ožjih delov v MO Maribor je tako v veliki meri nedokončan proces tranzicije iz starega v novi, sodobni sistem lokalne samouprave.

S sprejetjem te strategije se Mestna občina Maribor zavezuje k postopnemu prehodu na sodobno ureditev svojih ožjih delov; to pomeni, da se jih razbremeni izvajanja občinskih nalog na eni strani in na drugi strani krepiti kot vezne člene med občino in občani ter kot središča participativne demokracije. Ko razmišljamo, kako zastaviti razvoj mestnih četrti in krajevnih skupnosti v Mestni občini Maribor, moramo zato najprej razmišljati, kako jih optimalno organizirati, da bodo lahko uresničevali svoje poslanstvo in »konkurenčno prednost«, ki jo lahko imajo v primerjavi z občino: so najbližje prebivalcem, razbremenjene operativnih nalog, vezanih na izvajanje javnih služb, z izvoljenimi predstavniki, ki naj zastopajo interese lokalnega prebivalstva in zagotavljajo konstruktiven dialog z občino in drugimi ožjimi deli. Kontinuirano izboljševanje pogojev za vključevanje občanov v sooblikovanje širšega bivalnega okolja in soodločanje o skupnih zadevah na najbolj lokalni ravni ter seznanjanje, kakšne rezultate lahko na ta način dosežemo in kako pomemben je vsak glas, lahko prispeva, da se bo postopoma zviševala tudi udeležba na volitvah in politična aktivacija ter da bo tudi v svetih MČ in KS čim več

predstavnikov, ki bodo s svojo aktivnostjo skozi ves mandat upravičevali zaupanje volivcev. Povečanje participacije občanov ter lokalnih deležnikov in krepitev skupnosti sta med pomembnimi generatorji razvoja posameznih delov, hkrati s tem pa tudi celotne občine. Ustrezno organizirani in upravljani ožji deli so lahko najboljša platforma za razvoj participativne demokracije.

Trenutna ureditev ožjih delov v mariborski občini je zaradi velikega števila ožjih delov ter obsežnosti njihovih nalog v praksi relativno kompleksen in tog sistem. Takšnega sistema ni mogoče spremeniti naenkrat, saj sta za to potrebni visoka stopnja političnega konsenza in hkrati precejšnja reorganizacija operativnih nalog, ki jih zdaj izvajajo MČ in KS, pa tudi določene organizacijske spremembe v okviru mestne uprave. Vendar je proces, ki bo ožje dele postopoma razbremenjeval izvajanja občinskih nalog in administrativnih opravil ter jih prenesel neposredno na mestno upravo oziroma pod okrilje pristojnih uradov, treba začeti. Končni cilj občine na področju lokalne samouprave v obdobju, za katero je pripravljena ta strategija, mora biti preobrazba mestnih četrti in krajevnih skupnosti v središča participativne demokracije.

Kako uspešna bo občina pri tem bo mogoče meriti predvsem po naslednjih kazalnikih:

- močne skupnosti v vseh delih občine,
- kakovostni skupnostni prostori ...,
- ... ki omogočajo izvajanje vsebinsko raznolikih in kakovostnih programov za vse prebivalce,
- naraščajoč delež participacije občanov v najrazličnejših oblikah (obstoječih in novih),
- povezovanje in sodelovanje med ožjimi deli ter
- kontinuirano uvajanje in prenos dobrih praks med ožjimi deli pa tudi iz drugih slovenskih občin in mednarodnega okolja.

UPORABLJENI VIRI IN LITERATURA:

1. **Brezovar, N. (ur.). (2024). Komentar Zakona o lokalni samoupravi (ZLS).** Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo: Javno podjetje Uradni list RS, 2024.
2. **Navodila za oddajo javnih naročil** (Mestna občina Maribor)
3. **Občinski prostorski načrt Mestne občine Maribor**, dostopen na: <https://prostor.maribor.si/prostorski-akti/javne-objave/objava/1237/279>
4. **Odlok o financiranju četrtnih skupnosti v Mestni občini Ljubljana**, dostopen na: <https://www.ljubljana.si/sl/mestna-obcina/informacije-javnega-znacaja/register-predpisov/javne-finance/financiranje-cetrtnih-skupnosti-v-mol/>
5. **Odlok o mestnih četrtih in krajevnih skupnostih**, dostopen na: <https://maribor.si/mestna-obcina/katalog-informacij-javnega-znacaja/pravne-podlage-iz-delovnega-podrocja-organa/predpisi/preciscena-besedila-predpisov-mestne-obcine-maribor/splosno/>
6. **Odlok o nalogah ter kriterijih in merilih za financiranje delovanja in nalog krajevnih skupnosti in mestnih četrti Mestne občine Murska Sobota**, dostopen na: <https://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDokumenta.aspx?SectionID=ec917472-194d-413b-98f9-d964a0bfa5f4>
7. **Raziskava zadovoljstva občanov MO Maribor po posameznih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih** (Ninamedia, november 2023)
8. **Resolucija o normativni dejavnosti**, dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5516>
9. **Statut Mestne občine Ljubljana**, dostopen na: <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2001-01-1600>
10. **Statut Mestne občine Maribor** (neuradno prečiščeno besedilo), dostopen na: <https://www.lex-localis.info/KatalogInformacij/VsebinaDokumenta.aspx?SectionID=35fba396-2c2e-4111-980d-b0b92dd0552c>
11. **Strategija razvoja lokalne samouprave – gradivo za javno razpravo**, dostopna na: <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/228854?disposition=inline>
12. **Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5523>
13. **Zakon o javnem naročanju**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7086>
14. **Zakon o javnih financah**, dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1227>
15. **Zakon o lokalni samoupravi**, dostopen na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO307>
16. **Zakon o lokalnih volitvah**, dostopen na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2006-01-0843?sop=2006-01-0843>
17. **Zakon o opravljanju plačilnih storitev za proračunske uporabnike**, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7120>
18. **Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave**, dostopen na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/1996-02-0052?sop=1996-02-0052>
19. **Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalnih volitvah**: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=15980>

20. **Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti**, dostopen na:
<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5974>
21. **Ustava Republike Slovenije**, dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=USTA1>
22. **Zaključni računi proračunov Mestne občine Maribor od 2019 do 2024**, dostopni na:
<https://maribor.si/mestna-obcina/proracun-mestne-obcine-maribor/>

Akcijski načrt za uresničevanje Strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor 2025-2030

PODROČJE 1: UREDITEV MČ IN KS

CILJ 1 Ureditev mestnih četrti in krajevnih skupnosti v statutu občine in odloku je usklajena z zakonodajo, z dejanskim stanjem ter z želenimi izboljšavami, ki so prepoznane v Strategiji razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Mestne občine Maribor.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 1/1 Preveri se usklajenost splošnih aktov MO Maribor z zakonodajo, definira se, katere spremembe so potrebne zaradi uskladitve z zakonodajo.
- 1/2 Opredeli se, katere spremembe statuta in odloka so potrebne za realizacijo s to strategijo sprejetih ciljev.
- 1/3 Pripravijo se predlogi sprememb statuta in novega odloka, tako da se v statutu določijo osnovne usmeritve, z odlokom pa se področje celovito uredi.

SODELUJOČI

Delovna strokovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, pravne službe, mestnega sveta

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2025	Statut in odlok sta usklajena z zakonodajo in dejanskim stanjem.

PODROČJE 2: POSLOVANJE MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 2 Mestne četrti in krajevne skupnosti, ki so pravne osebe javnega prava, z javnimi sredstvi poslujejo tako, da upoštevajo načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter transparentnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 2/1 Redno in sprotno spremljanje oddaje evidenčnih naročil pri proračunskih uporabnikih mestnih četrtih in krajevnih skupnostih.
- 2/2 Objava zbiranja ponudb na spletni strani občine (ne s povabilom vnaprej znanim ponudnikom), ko gre za nameravano oddajo evidenčnega naročila višje ocenjene vrednosti.
- 2/3 Priprava internega akta (pravilnika, kodeksa ...), s katerim občina opredeli pričakovani način in integritetno raven delovanja izvoljenih članov svetov ožjih delov. Določi se pristojna služba mestne uprave, ki spremlja izvajanje akta.

SODELUJOČI

Delovna strokovna skupina, ki jo imenuje župan MOM, sestavljena predvsem iz članov s področja MČ in KS, Službe za pravne zadeve mestnega sveta - Komisije za volitve, imenovanja in mandatna vprašanja, Odbora za lokalno samoupravo

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Pristojna služba spremlja oddajo evidenčnih naročil; za evidenčna naročila višje vrednosti se objavi zbiranje ponudb na spletni strani občine
31.9.2026	Sprejet interni akt

PODROČJE 3: FINANCIRANJE MČ IN KS

CILJ 3 Financiranje mestnih četrti in krajevnih skupnosti se izvaja po modelu, ki je oblikovan tako, da zagotavlja pravično financiranje ožjih delov.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 3-1 V odloku, ki ureja ožje dele občine, se zapišejo model in merila za financiranje ožjih delov ter formula, po kateri se izračuna višina sredstev, ki se v vsakokratnem finančnem načrtu posamezne MČ in KS predvidi za izvajanje nalog v skladu z odlokom. Osnova za vsakokratni izračun financiranja je konkretizirana opredelitev, katere aktivnosti bodo dejansko izvajale posamezne MČ in KS v proračunskem letu.
- 3-2 Za vsak ožji del se v okviru vsakokratnega proračuna občine posebej predvidijo tudi sredstva, izračunana po modelu financiranja ožjih delov, ki se namenijo za izvedbo t. i. manjših del oziroma vlaganj, o katerih se MČ oziroma KS dogovorita z mestno upravo in jih v proračunskem letu izvedejo pristojni uradi (primera MO Ljubljana, MO Murska Sobota).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za finance in proračun, drugi uradi mestne uprave

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.05.2026	Izdelan je model financiranja in vključen v osnutek novega odloka, ki bo uredil ožje dele občine.

PODROČJE 4: UPRAVLJANJE NEPREMIČNIN V LASTI MO MARIBOR

CILJ 4-1 Posodobijo ter z zakonodajo in dejanskim stanjem uskladijo se sklepi, s katerimi so dobile mestne četrti in krajevne skupnosti v upravljanje premoženje v lasti občine.

CILJ 4-2 Mestne četrti in krajevne skupnosti imajo v uporabi le tisto premoženje občine, ki ga potrebujejo za delovanje tajništva in svetov ter za izvajanje svoje dejavnosti.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 4-1** Za obdobje do realizacije zastavljenih ciljev oziroma dokler ostajajo MČ in KS upravljavci nepremičnin v lasti občine, se pripravi sprememba statuta, s katero se to omogoči, in pripravijo se novi sklepi o upravljanju, s katerimi dobijo v upravljanje le prostore, ki jih potrebujejo za delovanje in za izvajanje programov dela.
- 4-2** Čim prej se začnejo postopki za prenos nepremičnin, s katerimi zdaj upravljajo MČ in KS, na pristojni urad mestne uprave; ta se zaradi razširjenega portfelja nepremičnin pred tem tudi kadrovske ukrepi.
- 4-3** MČ in KS postanejo uporabniki, ne več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za gospodarske dejavnosti, mestne četrti in krajevne skupnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2025	Sprejeta je sprememba statuta in izdani so novi sklepi, na osnovi katerih MČ in KS izvajajo upravljanje nepremičnin v lasti občine.
31.12.2027	MČ in KS niso več upravljavci nepremičnin v lasti občine.

PODROČJE 5: UPRAVLJANJE KRAJEVNIH POKOPALIŠČ

CILJ 5 Višji standard vzdrževanosti in urejenosti krajevnih pokopališč, digitalizacija evidenc o pokojnikih in grobovih.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- 5-1** Čim prejšnja uskladitev grobnin in cen pokopaliških storitev z rastjo stroškov.
- 5-2** Digitalizacija evidence grobnih mest na vseh pokopališčih ter možnost iskanja grobnih mest po spletu in preko mobilne aplikacije.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalno, promet in prostor, krajevne skupnosti, javno podjetje

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2025	Sprejeti so novi ceniki grobnin in pokopaliških storitev.
31.12.2027	Vzpostavljeni so digitalizirane evidence za krajevna pokopališča ter iskalnik grobnih mest na spletu in v mobilni aplikaciji.

PODROČJE 6: VZDRŽEVANJE NEKATEGORIZIRANIH CEST

CILJ 6 Določi se optimalen model vzdrževanja nekategoriziranih cest v občinski lasti, da se vzpostavi gospodarno in učinkovito izvajanje te naloge.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 6/1** Izdelava pregleda stanja in evidence nekategoriziranih cest na območju Mestne občine Maribor (lastništvo, pomembnost, promet ...).
- 6/2** Na osnovi ugotovitev v okviru pregleda stanja se določijo nadaljnji koraki in pripravijo letni načrti vzdrževanja po posameznih delih občine oziroma območjih. To se izvede v sodelovanju med strokovno službo mestne uprave ter KS in MČ.
- 6/3** Določijo se najustreznejši model vzdrževanja (preostalih) nekategoriziranih cest (možnosti: naloga je še naprej v domeni MČ in KS ali se prenese na urad za komunalno oziroma koncesionarja, ki izvaja službo, predstavniki MČ in KS pa se vključujejo kot poznavalci terena). Če ostane naloga na MČ in KS, se določijo tudi kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge upoštevajoč zastavljeni model.
- 6/4** Kjer se ugotovi, da je to strokovno upravičeno (glede na merila, določena z ustrežno uredbo, ki ureja merila za kategorizacijo javnih cest), se izvede kategorizacija in zatem postopoma asfaltiranje cest.

- 6/5 Dokler ostaja naloga vzdrževanja nekategoriziranih cest v domeni krajevnih skupnosti in mestnih četrti, se v izvajanje naloge vključuje tudi pristojni urad mestne uprave (Urad za komunalno, promet in prostor).

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Urad za komunalno, promet in prostor, MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2026	Izdelana je evidenca nekategoriziranih cest za celotno območje MO Maribor.
31.10.2026	Pripravljen je letni načrt vzdrževanja za leto 2027.
31.10.2026	Izdelani so model vzdrževanja in kriteriji za razdelitev sredstev med MČ in KS za izvajanje te naloge.
31.12.2026	Izvedena je kategorizacija in pripravljen je načrt asfaltiranja.
31.12.2025	Pristojni urad je vključen v načrtovanje in spremlja izvajanje vzdrževanja nekategoriziranih cest.

PODROČJE 7: PROGRAMI DELA - DEJAVNOST MČ IN KS

CILJ 7 Vse mestne četrti in krajevne skupnosti skrbijo za bogato in kvalitetno kulturno, družbeno ... življenje na svojem območju, ki nagovarja čim več občanov in vse demografske skupine. V organizacijo in izvedbo vključujejo čim več organizacij na svojem območju in posameznikov ter se, vedno ko je to mogoče, povezujejo z drugimi, predvsem sosednjimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 7/1** MČ in KS v sodelovanju z občino kontinuirano skrbijo za urejanje in izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju.
- 7/2** Opredelijo se potenciali obstoječih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, ki jih zdaj njihova dejavnost ne zajema (kulturnih, mladinskih).
- 7/3** V okviru (letnega, večletnega) načrta uporabe prostorov MČ in KS se, ob že uveljavljenih "programih dela", predvidijo nove vsebine, ki jih izvajajo izvajalci v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), ter kulturne vsebine v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja.
- 7/4** Deljenje dobrih praks med ožjimi deli. Mestne četrti in krajevne skupnosti, v katerih se redno izvajajo raznolike dejavnosti, namenjene širšemu krogu prebivalstva, pomagajo drugim ožjim delom, ki so pri tem manj uspešni, pri prehajanju na podoben način dela.
- 7/5** Skupna uporaba prostorov. Prostori v lasti, zlasti pa v upravljanju posameznih MČ in KS ter v lasti občine, ki so primerni za izvajanje aktivnosti in dogodkov za občane, souporablja več MČ in KS. Predvsem se možnost souporabe omogoči tistim ožjim delom, ki sami nimajo primernih prostorov, ter sosednjim MČ in KS. S tem se omogočijo kvalitetnejše in obsežnejše izvajanje programov dela v vseh ožjih delih ter boljši izkoristek prostorov.
- 7/6** Prenos dobrih praks razvoja skupnostnih centrov in vključevanja prebivalstva na lokalni ravni (iz Slovenije in tujine)

SODELUJOČI

Mestne četrti in krajevne skupnosti, Urad za mladino in kulturo, Urad za gospodarske dejavnosti

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
31.12.2030	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj) so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdelan je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture, mladine in starejših.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2027	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke. Novi programi, dogodki ... za občane zlasti v tistih MČ in KS, ki so zdaj zaradi prostorske stiske omejeni pri izvajanju programov (vsaj trije novi programi letno).
31.12.2030	Vzpostavljenih vsaj 5 novih praks skupnostnih centrov in/ali vključevanja prebivalstva

PODROČJE 8: OBMOČJA MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 8 Območja mestnih četrti in krajevnih skupnosti so določena smiselno in funkcionalno glede na zemljepisne, zgodovinske, gospodarske, upravne, kulturne in druge značilnosti ter tako, da lahko vsaka kar najbolje odgovarja na pričakovanja in potrebe prebivalstva na svojem območju in uresničuje poslanstvo ožjih delov, ki je določeno s statutom občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 8/1** Preveri se ustreznost teritorialne členitve Mestne občine Maribor. Če oziroma kjer se ugotovi, da bi bila potrebna sprememba, se pripravi predlog preoblikovanja območja ožjega dela. Pri morebitnem redefiniranju mej se upoštevajo zakonske določbe glede notranje členitve občin, prostorski okolišji, katastrske občine.
- 8/2** V Statutu MO Maribor se določijo območja ožjih delov občine.
- 8/3** Ne glede na to, ali se območja ožjih delov spremenijo ali ostanejo enaka, se spodbuja čim več povezovanja in sodelovanja med mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, zlasti med sosednjimi; program aktivnosti, v katerih bodo MČ in KS sodelovale, je del finančnega načrta vsake MČ in KS.

SODELUJOČI

Služba za MČ in KS, Služba za GIS, Služba za pravne zadeve, zunanje strokovne organizacije (npr. GURS), Delovna skupina za določitev območij MČ in KS

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.04.2026	Pripravljen predlog območij MČ in KS.
30.06.2026	V Statutu MOM so določena območja MČ in KS.
takoj	Povezano sodelovanje med ožjimi deli na širših območjih, ki presegajo meje MČ in KS, pri organizaciji dogodkov in aktivnosti.

PODROČJE 9: SVETI MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 9 Sveti mestnih četrti in krajevnih skupnosti aktivno delujejo za povezovanje in obveščanje prebivalcev na svojem območju, za kulturno in družabno življenje ter zastopajo interese prebivalcev na svojem območju v odnosu do občine.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 9/1** Prilagoditev števila članov svetov krajevnih skupnosti Malečnik-Ruperče in Bresternica-Gaj glede na spremembe v Zakonu o lokalnih volitvah – ukinitve več volilnih enot na območju posameznega ožjega dela in določitev le ene volilne enote za celotno KS.
- 9/2** Sprejetje kodeksa delovanja v svetih MČ in KS, s katerim se določi pričakovano delovanje svetov in izvoljenih članov svetov glede na z statutom in odlok določen status, vlogo in naloge ožjih delov v Mestni občini Maribor (navezava na cilj na področju 2 - Poslovanje mestnih četrti in krajevnih skupnosti in ukrep 2/3).
- 9/3** Podpora mestne uprave svetom pri izvajanju nalog MČ in KS ter pri vključevanju in povezovanju občanov.

SODELUJOČI

Služba za delovanje mestnega sveta, Služba za MČ in KS, Služba za pravne zadeve

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.09.2025	Akt občine, ki določa število članov svetov in volilnih enot, je usklajen s spremenjenim Zakonom o lokalnih volitvah.
30.06.2026	Sprememba števila članov svetov MČ in KS, kjer je to ustrezno bodisi glede na spremenjeno število prebivalcev ali/in za zagotavljanje operativnosti sveta.
začetek mandata 2026-2030	Mestna uprava ob začetku mandata izvede usposabljanje, na katerem novoizvoljene svete MČ in KS seznanijo z osnovami ureditve in delovanja MČ in KS. Potrebno strokovno podporo nudi tudi v nadaljevanju mandata.

PODROČJE 10: KADROVSKA PODPORA DELOVANJU MESTNIH ČETRTE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 10 Za potrebe delovanja MČ in KS v skladu z njihovim poslanstvom ter z nalogami, ki jih določa odlok, se zagotovi ustrezna kadrovska podpora glede na to, kakšen obseg in zahtevnost nalog se dejansko izvaja v posamezni MČ in KS.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 10/1** Mestna uprava zagotovi, da imajo zaposleni na sedežih MČ in KS ustrezno strokovno podporo uradov, da jih le-ti obveščajo o različnih aktivnostih, ki se pripravljajo in izvajajo na posameznih območjih, ter se odzivajo na vprašanja in pobude, ki jih posredujejo MČ in KS.

- 10/2** Odvisno od prihodnje vloge in nalog ožjih delov se po potrebi za nove zaposlene na sedežih MČ in KS zviša zahtevana stopnja izobrazbe uslužbencev, ki delajo v ožjih delih.
- 10/3** S stalnim usposabljanjem občina kot delodajalec kontinuirano vlaga v krepitev ključnih strokovnih in osebnostnih kompetenc uslužbenca v ožjem delu (povezovanost, sodelovalnost, organizacijske kompetence ...); pri novi zasedbi delovnega mesta se le-te skrbno preverjajo v selekcijskem postopku.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	Službe mestne uprave so proaktivne pri obveščanju tajništva MČ in KS o aktivnostih, ki se načrtujejo in izvajajo na njihovem območju, ter odzivne na njihova vprašanja in pobude.
31.12.2030	Sprememba sistemizacije delovnih mest na sedežih MČ in KS.
takoj oziroma se že izvaja	Vključevanje referentov in koordinatorjev - delovodij v usposabljanja.

PODROČJE 11: PROSTORSKI POGOJI MESTNIH ČETRTI IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

CILJ 11 Ožji deli zagotavljajo prostorske pogoje, ki omogočajo kulturno udejstvovanje in ustvarjanje, telesno vadbo, srečevanje občanov in državljansko participacijo – "urbana središča". Posebej se v okviru načrtov uporabe prostorov, ki so v lasti, upravljanju ali uporabi mestnih četrti in krajevnih skupnosti, predvidijo programi s področja kulture, mladine in starejših.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 11/1** Urejanje in izboljšava obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov - zaprtih in odprtih -, kjer je omogočeno in se spodbuja aktivno športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev na (mikro)lokalni ravni oziroma v njihovem neposrednem življenjskem okolju
- 11/2** Če oziroma ko se pristopi k realizaciji širitve programa Pika – Dnevni center za otroke in mladostnike, se preverijo prostorske možnosti za njegovo vključitev v prostore, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS (v skladu s SSV 2024-2030
- 11/3** Identifikacija primernih prostorov, ki lahko v obdobju vročinskih valov služijo kot prostori za ohladitev.
- 11/4** Identifikacija neizkoriščenih potencialov prostorov, ki so v lasti in upravljanju MČ in KS, in priprava nabora možnih aktivnosti, ki se tam lahko izvajajo v okviru njihove dejavnosti.
- 11/5** Za izvajanje dejavnosti MČ in KS se dajo v (občasno) uporabo tudi drugih prostori, ki so v lasti občine in niso zasedeni oziroma čakajo novo rabo.
- 11/6** Ukrepi, ki se navezujejo na ukrepe, definirane v okviru področja 7 - Programi dela - dejavnost mestnih četrti in krajevnih skupnosti, in se nanašajo na izboljšavo obstoječih ter vzpostavljanje novih javnih prostorov za športno, kulturno, družabno ... življenje in povezovanje prebivalcev, opredelitev potencialov posameznih prostorov MČ in KS za vključevanje dodatnih, novih vsebin, vključevanje v letne načrte vsebin izvajalcev v mladinskem sektorju (nevladne organizacije, javni zavodi s področja mladine), kulturnih vsebin v organizaciji producentov iz kulturnih javnih zavodov in nevladnega sektorja, vsebin za starejše in drugih.

SODELUJOČI

Služba za splošne zadeve in upravljanje. s kadrovskimi viri

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
takoj	V vsakem delu MOM (lahko povezano za več MČ in KS skupaj so vzpostavljeni dodatni, novi prostori in javne površine, na katerih se izvajajo dejavnosti MČ in KS za občane.
31.10.2026	Izdela je pregled obstoječih prostorov MČ in KS z identifikacijo možnosti za vključevanje novih vsebin, posebej s področja kulture in mladine.
31.12.2025	V prostorih MČ in KS, ki so za to primerni, se že za leto 2026 predvidijo nove vsebine s področij kulture in mladine. Praksa se v naslednjih letih nadaljuje.
31.12.2026	Prostori MČ in KS, ki so za to primerni, so v souporabi več MČ in KS, posebej tistih, ki nimajo lastnih primernih prostorov za (večje) dogodke.

ukrepi se izvajajo usklajeno z ukrepi na področju 7 - Programi dela in dejavnosti MČ in KS

PODROČJE 12: DELO Z MESTNIMI ČETRTMI IN KRAJEVNIMI SKUPNOSTMI

CILJ 12 Zviševanje deleža občanov, ki se preko mestnih četrti in krajevnih skupnosti vključujejo v razpravo, podajanje pobud in mnenj v zvezi z aktivnostmi občine ter v odločanje o skupnih zadevah oziroma o vseh vidikih, ki vplivajo na kvaliteto življenja in razvoj na njihovem območju.

UKREPI ZA DOSEGANJE CILJA

- 12/1** Ponovna vzpostavitev spletnih portalov za podajanje pobud občanov in za spremljanje izvajanja participativnega proračuna.
- 12/2** Izboljšanje dostopnosti ožjih delov kot »izpostav« mestne uprave. Osebna komunikacija se še naprej izvaja preko referenta, ki dela na sedežu ožjega dela, v času uradnih ur. Zagotovijo se pogoji (kadrovske in tehnične) za izboljšanje odzivnosti na elektronskih kanalih, preko katerih lahko občani pridobivajo informacije, podajajo predloge in mnenja. Nadgradijo se uporabniku prijazne platforme in aplikacije, preko katerih lahko vsak občan zastavi vprašanje, poda mnenje ali pobudo in pridobi povratne informacije. Spodbujajo se spletni forumi za deljenje idej in razpravo med občani in predstavniki lokalne skupnosti.
- 12/3** MČ in KS periodično (nekajkrat letno) v sodelovanju in ob podpori strokovnih služb mestne uprave organizirajo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje: tematska srečanja, delavnice in druge dogodke, na katerih se lahko občani seznanijo s projekti in spremembami, ki so v načrtu ali pripravi, ter podajo svoje mnenje o njih.
- 12/4** Pri izvajanju aktivnosti za participacijo prebivalstva se sistematično vzpostavljajo pogoji za vključevanje vseh segmentov prebivalstva na nekem območju (reprezentativna demokracija), saj tako pridejo do izraza raznolika znanja, kompetence in pogledi na urejanje skupnih zadev
- 12/5** Mestne četrti in krajevne skupnosti bo občina podpirala pri aktivnostih, s katerimi se krepi skupnost in bogati družbeno in kulturno življenje. S projekti, ki presegajo območje ene same MČ oziroma KS, bo spodbujala povezovanje in sodelovanje ter širila primere dobre prakse med ožjimi deli. Organizirala bo dogodke, s katerimi se izvršujeta participacija občanov in vključevalno načrtovanje.
- 12/6** Občina bo sprejela strategijo razvoja participativne demokracije.

SODELUJOČI

MČ in KS, Mestna uprava MOM

Rok za izvedbo ukrepov	Kazalnik uspešnosti doseganja cilja
30.06.2025	Ponovno sta vzpostavljeni platformi za pobude občanov in spremljanje participativnega proračuna.
takoj	Občina pomaga ožjim delom pri organizaciji in izvedbi dogodkov.
31.12.2030	V vseh MČ in KS (posamično ali skupno za dve ali več na istem območju) se izvajajo dogodki, s katerimi se izvaja participacija občanov kot je določeno z ukrepoma 12/3 in 12/4; ukrep se uresničuje postopoma (za začetek npr. po dogodek)
31. 12. 2027	Sprejeta je strategija razvoja participativne demokracije MO Maribor.

PRILOGA 1: NEPREMIČNINE - OBJEKTI V LASTI IN UPRAVLJANJU MČ IN KS MOM (stanje na dan 25. 4. 2025)

MČ/KS	LOKACIJA	LASTNIŠTVO
MČ CENTER		
stavba	Meljska cesta 37, Maribor	MČ (1/3)
MČ IVAN CANKAR		
stavba	Počehovska ulica 19, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Šubičeva ulica 11, Maribor	MČ
stavba	V zavoju 40b, Maribor	MČ
MČ MAGDALENA		
stavba	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
gospodarsko poslopje	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
poslovna stavba	Preradovičeva ulica 1, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavbno zemljišče	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
garaža	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
garaža	Ul.heroja Zidanška 13, Maribor	MOM, upravlja MČ
MČ NOVA VAS		
stavba	Radvanjska cesta 65, Maribor	MČ
MČ POBREŽJE		
stavba	Kosovelova ul. 11, Maribor	MČ
MČ RADVANJE		
del stavbe	Lackova c. 43b, Maribor	MOM, upravlja MČ
MČ TABOR		
stavba	Metelkova ulica 63, Maribor	MČ
MČ TEZNO		
stavba	Panonska ulica 12, Maribor	MČ
stavba	Bevkova ulica 2, Maribor	MČ
MČ STUDENCI		
stavba	Šarhova ulica 53/a, Maribor	MOM, upravlja MČ
stavba	Erjavčeva ulica 43, Maribor	MČ
KS BRESTERNICA-GAJ		
stavba	Na Gaj 2, Bresternica	MOM, upravlja KS
poslovno-upravna stavba	Šober 1, Gaj nad Mariborom	MOM, upravlja KS
KS KAMNICA		
stavba	Vrbanska cesta 97, Kamnica	MOM, upravlja KS
KS LIMBUŠ		
stavba	Ob Blažovnici 41, Limbuš	MOM, upravlja KS
del stavbe	Lackova c. 216, Limbuš	KS Limbuš (55/400)
KS PEKRE		
stavba	Bezjakova ulica 4, Pekre	MOM, upravlja KS
del stavbe	Lackova c. 216, Limbuš	KS Limbuš (45/400)
KS RAZVANJE		
stavba	Razvanjska cesta 22, Razvanje	MOM, upravlja KS
mrliška veža	Pokopališče Razvanje	MOM, upravlja KS
KS MALEČNIK-RUPERČE		
stavba	Malečnik 51, Malečnik	MOM (1/2), KS (1/2)
stavba	Ruperče 1, Ruperče	KS

Prioritete mestnih četrti in krajevnih skupnosti (v mandatih 2018-2022 in 2022-2026)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
CENTER	MČ kot povezovalec med MOM in občani	MČ kot povezovalec soseske	uređitev meje MČ (geografsko in funkcionalno smiselna zaskočnost)	vpliv na komunalno urejanje	vpliv na varnost v soseski - sodelovanje s policijo, redarstvom	vpliv na obratovanje lokalov	vpliv ob posegih v prostor	rešitev prostorske problematike - sedež MČ	
IVAN CANKAR	dokopanje kanalizacije v Tomšičevi ulici in celovita preplastitev ulice (od Senjalske c. do parka)	celovita komunalna uređitev Askeričeve ulice	kanalizacija in plinovod v Počehovi, Košaki, Peklu, Stolnem vrtu	razširitev cestišča v Zg. Koških-Peklu	uređitev rekreacijskih poti po Piramidi, povezave z okolškimi vinogradi, počivališč za kolesarje,	več urbane opreme in otroških igral (dlaati OS Košaki, Košaki dol, Trg Borisa Kidriča)	po sodobnih javne razstveljave		
KOROŠKA VRATA	novi prostori za delovanje MČ	možnosti za kulturne, izobraževalne, športne, socialne, medgeneracijske vsebine	urejen promet in komunalna infrastruktura	kakovosten občinski servis	povezovanje posameznika s službami MOM	vpliv na razvoj občine in ožjega dela, vključenost v projekte			
POBREŽJE	veča avtonomnost sveta MČ pri odločanju o projektih (ne le podaja mnenja)	v okviru proračuna MOM zagotoviti več finančnih sredstev, ki jih lahko vsaka MČ/KS porabi za nune manjše investicije po svoji presoji	za financiranje MČKS uporabiti vzorec MO Ljubljana	Vsako leto sorazmeren delež investicij v vsaki MČ/KS	manjše število četrtih svetnikov				
TEZANO	preplastitve in druge ureditve cest	ozelenitve	večnamenska dvorana - prostor za prireditve in druženje - središče kraja in športno središče (Kovinar)	fitness na prostem in otroška igrišča, pasji park	naravno kopališče v Stražunu	zdravstvena postaja Tezano	čistejši zrak (manj emisij iz Cone Tezano)		
MAGDALENA	na MČ in KS prenesti v izvajanje več nalog, kot jih imajo zdaj	ozirom delom občine okrepiti samostojnost in pristojnost za odločanje	manj ozirom delov občine	večja vloga in več zaposlenih v MČ/KS	poenotiti poimenovanje ODO				
NOVA VAS	uređitev območja Tržnice Tabor	uređitev območja ob Pečrskem potoku	systemski pristop k skrbi za javne površine (ter zasebne površine, ki delujejo kot javne, ker so "odprt prostor" - npr. funkcionalne površine stanovanjskih blokov, ...)	uređitev garažnih hiš ob Ulici pohorskega sodreda	več otroških igrišč na območju MČ (parkiranje)	uređitev prometa in več parkirnih mest na celotnem območju MČ (ima največjo gostoto poselitve)			
TABOR	ni odgovora								
STUDENCI	dom krajanov	nova osnovna šola	več samostojnosti pri odločanju o potrebah kraja	zamenjava azbestnih vodovodnih cevi	uređitev krožišč, preplastitve,	sanacija odpada barvnih kovin	otroška igrala	sanacija gudronskih jam	
BREZJE-DOGOŠE-ZRKOVC	reševanje problematike poplavljanja Drave (Zrkovc)	komunalno urejanje - pilifikacija, kanalizacija, preplastitev, kolesarske povezave, prometna varnost	urjanje (statusa) zemljišč, za šport in rekreacijo - Brezje, Dogošje	izgradnja namakalnih sistemov	uređitev ravnanja z odpadnim blatom (CČN)	uređitev proizvodnih obratov (Ecolab, Tekol, Sanotehnik, ...) s stanovanjskih območij			
RADVANJE	primerni prostori za delovanje MČ, druženje, dogodke in dejavnosti društev	omejena pozidava, krepitev zelene turistične in športno-rekreativne destinacije	hortikulturna uređitev kraja	jasno definirano in urejeno središče - radvanjski trg (tudi urejeno lastništvo)	DSO na območju MČ	turistični potenciali (Rosamanitova grobnica, Izvir Mirzlega studenca, Betnavski grad, ...)	sanacija cest, južna obvoznica	otroška igrišča	
LIMBUŠ	medgeneracijski dom - dnevno varstvo za starejše, aktivnosti, Prostolef	otroška igrišča, športne in rekreacijske površine	prostor za kulturne dogodke in druženje, delovanje društev	obvoznica	boljše urejanje nekategoriziranih cest, gradnja kanalizacije	uređitev kolesarskih povezav	rečna ladijska povezava	boljša komunikacija z MU MOM	
PEKRE	prostori za druženje mladih - Dom kulture	več finančne spodbude, boljši pogoji za delovanje NVO-je v kraju, preko katerih se krajani povezujejo	trgovska ponudba v kraju - pomembno predvsem za starejše v kraju	sodelovanje pri upravljanju z nepremičninami MOM na območju KS	urejena razmejja glede upravljanja Doma kulture	razvoj turizma	poenoteno upravljanje NK cest	boljša komunalna opremljenost	razvoj športne infrastrukture
RAZVANJE	večji vpliv na načrtovanje in izvajanje projektov	sodločanje o sredstvih za projekte na območju KS	več stavbnih zemljišč	boljša komunikacija s krajani					
MALEČNIK-RUPERČE	več finančnih sredstev za KS in več samostojnosti pri razpolaganju s sredstvi	ambulanta	učinkovitejša vzdrževanje cest, širitve kanalizacijskega omrežja	širitve telekomunikacijskega omrežja	uređitev središča Malečnika	sanacija odlagališča Metava KS	prostor za prireditve pred sedežem KS	ukrepi za razvoj turizma	
KAMNICA	posodobitev osnovne infrastrukture	uređitev središča kraja	infocenter v središču kraja	uređitev in označitev peš-in kolesarskih poti	izposojalnica koles	motorični park	razvoj kmetijstva in podeželja	kulturno življenje	
BRESTERNICA	večje pristojnosti ozirom delov občine	več samostojnosti pri načrtovanju in izvajanju projektov (več finančnih sredstev, s katerimi upravljajo ODO)	sodelovanje z MOM pri ključnih projektih	povezovanje z Avstrijo in Selhico ob Dravi	sodelovanje pri prijavah na RS-in EU projekte	boljša komunalna opremljenost in dolgoročno komunalno načrtovanje	razvoj turizma, kulture in športa, Kolesarske infrastrukture	ambulanta	uređitev središča kraja s povezavo z Dravo - območje mola